

Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi

Januar/siječanj – septembar/rujan 2022. godine

Sadržaj

I	REALNI SEKTOR	8
	Ekonomski rast u periodu januar - septembar 2022. godine	8
	Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine	11
	Prerađivačka industrija	12
	Energetski sektor	14
	Maloprodaja	15
	Građevinarstvo	17
	Transport	17
	Tržište rada	18
	Zaposlenost	19
	Anketa o radnoj snazi	20
	Nezaposlenost	21
	Plate	22
	Penzije	23
II	JAVNE FINANSIJE	25
	Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini	25
	Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda	28
	Javni dug (Stanje duga na kraju K3 2022. godine)	30
	Izveštaj o operacijama konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine	33
III	CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	35
	Cijene	35
	Monetarni sektor	36
	Bankarski sektor	39
	Tržište kapitala	44
	Indeksi	44
	Ukupni promet i kapitalizacija	47
IV	VANJSKI SEKTOR	50
	Platni bilans Bosne i Hercegovine	50
	Vanjskotrgovinska robna razmjena	52
	Izvoz roba	53
	Uvoz roba	54
	Vanjskotrgovinski bilans	55
V	STRANA DIREKTNJA ULAGANJA	57
	Ulaganja u svijetu i regionu	57
	Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla	58
	DODATAK	61

PRILOZI

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj
Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Republike Srpske
Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske
Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata
Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom
Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom
Tabela 17: Kamatne stope na depozite
Tabela 18: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za K1 2021. godine
Tabela 19: Vanjskotrgovinska razmjena u BiH po glavnim trgovinskim partnerima za K1 2021. godine
Tabela 20: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA

Grafikon 1: Pregled kretanja privredne aktivnosti (realni rast BDP-a) po kvartalima
Grafikon 2: Komparativni prikaz ekonomskog rasta za period januar-septembar 2022. godine po zemljama
Grafikon 3: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar -septembar 2022. godine
Grafikon 4: Kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-septembar 2022. godine
Grafikon 5: Prerađivačka industrija po zemljama u periodu januar-septembar 2022. godine (stope rasta g/g)
Grafikon 6: Prerađivačka industrija po granama, januar-septembar 2022. godine (stopa rasta g/g u %)
Grafikon 7: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije, januar-septembar 2022. god
Grafikon 8: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u periodu K1-K3 (rast g/g u %)
Grafikon 9: Promet u trgovini na malo – po kvartalima u 2022. godini (u milionima KM)
Grafikon 10: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u periodu K1-K3 (rast g/g u %)
Grafikon 11: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini – u periodu K1-K3 (rast g/g u %)
Grafikon 12: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni Hercegovini po djelatnostima
Grafikon 13: Doprinosi rastu/smanjenju broja registrovanih nezaposlenih lica u Bosni Hercegovini
Grafikon 14: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g
Grafikon 15: Prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti i stope rasta
Grafikon 16: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g
Grafikon 17: Rast neto prihoda u % i doprinosi rastu neto prihoda od indirektnih poreza (u p.p.)
Grafikon 18: Raspoređeni prihodi sa JR UIO Bosne i Hercegovine na kraju K3 2022. godine u %
Grafikon 19: Rast prihoda poreskih uprava u % i doprinosi rastu istih (u p.p.)
Grafikon 20: Stanje javnog duga u milionima KM
Grafikon 21: Zaduzenost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)
Grafikon 22: Konsolidovani prihodi i rashodi centralne vlade, tekući suficit/deficit u % BDP-a
Grafikon 23: Inflacija u Bosni i Hercegovini po mjesecima u I-IX 2022. godine
Grafikon 24: Indeks potrošačkih cijena I-IX 2022/I-IX 2021
Grafikon 25: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu
Grafikon 26: Stope rasta monetarnih agregata M2
Grafikon 27: Pričuvni novac (M0)- stope rasta
Grafikon 28: Prosječan saldo računa obveznih pričuvi kod CBBiH
Grafikon 29: Ukupne bruto devizne pričuve i stope rasta
Grafikon 30: Kretanje prosječne EKS na kredite u Bosni i Hercegovini

Grafikon 31: Sektorska struktura kredita i godišnja stopa rasta
 Grafikon 32: Stope doprinosa ukupnom rastu kredita
 Grafikon 33: Sektorska struktura depozita i godišnje stope rasta
 Grafikon 34: Kretanje prosječne EKS na depozite u Bosni i Hercegovini
 Grafikon 35: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)
 Grafikon 36: Kretanje ekonomske aktivnosti u SAD (WEI Indeks)
 Grafikon 37: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu
 Grafikon 38: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi
 Grafikon 39: Kretanje vrijednosti indeksa na SASE i BLSE
 Grafikon 40: Promet na SASE po mjesecima u 2021. i 2022. godini (u mil. KM)
 Grafikon 41: Promet na BLSE po mjesecima u 2021. i 2022. godini (u mil. KM)
 Grafikon 42: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE
 Grafikon 43: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR
 Grafikon 44: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine –u periodu K1-K3 2022. godina
 Grafikon 45: Domaćinstva - prilivi novca iz inostranstva u K1-K3 po godinama
 Grafikon 46: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u periodu januar-septembar 2022. godine
 Grafikon 47: Struktura robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-septembar
 Grafikon 48: Struktura robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-septembar 2022.
 Grafikon 49: Struktura vanjskotrgovinskog robnog deficita po trgovinskim partnerima
 Grafikon 50: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD u 2020, 2021. i 2022. godini
 Grafikon 51: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od 2019. do 2022. god. (u mil. KM)
 Grafikon 52: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima, K1-K3 2022. god.
 Grafikon 53: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama, K1-K3 2022. god.

SPISAK TABELA

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini
 Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza
 Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-septembar
 Tabela 4: Stanje vanjskog javnog duga prema nosiocima u milionima KM
 Tabela 5: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM
 Tabela 6: Financijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju razdoblja u 000 KM
 Tabela 7: Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima
 Tabela 8: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu
 Tabela 9: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE
 Tabela 10: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE
 Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u periodu januar-septembar 2020. po HS klasifikaciji
 Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1	– Prva polovina godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2	– Druga polovina godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1	– Prvi kvartal godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	– Drugi kvartal godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	– Treći kvartal godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	– Četvrti kvartal godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazi novac
		mil. KM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI godišnji pokazatelji					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022. (p)
Nominalni BDP (u milionima KM)	34.921	36.525	35.447	39.921	43.994*
Nominalna stopa rasta (u %)	5,5%	4,6%	-3,0%	12,6%	10,2%*
Realna stopa rasta (u %)	3,3%	2,8%	-3,2%	7,6%	2,7%*
Stanovništvo (hiljade) - prema popisu iz 2013. godine	3.496	3.491	3.475	3.453	3.453
BDP per capita (u KM)	9.989	10.463	10.201	11.561	12.741*
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	452	411	415	394	363
Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	879	921	956	998	1.118
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	1,4%	0,6%	-1,0%	2,0%	14,0%
Konsolidirani budžet Bosne i Hercegovine (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	41,2%	41,1%	40,7%	40,2%	-
Tekući rashodi	36,5%	36,5%	40,8%	37,1%	-
Štednja (Bruto operativni bilans)	4,7%	4,6%	-0,1%	3,2%	-
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	2,6%	2,8%	5,0%	3,4%	-
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	2,1%	1,9%	-5,1%	-0,3%	-
Vanjski javni dug	23,5%	22,3%	24,5%	24,3%	-
Novac i krediti (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	69,3%	72,1%	79,7%	85,6%	85,6%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	51,6%	52,5%	52,6%	52,7%	152,7%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-1.094	-927	-1.125	-923	-2.347
U % BDP-a	-3,1%	-2,5%	-3,2%	-2,3%	-5,3%
Trgovinski bilans	-4.909	-5.166	-4.774	-4.599	-6.387
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	14.250	14.328	11.870	16.485	19.847
(stopa rasta u %)	11,1%	0,5%	-17,2%	38,9%	20,4%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	19.159	19.494	16.645	21.084	26.234
(stopa rasta u %)	7,0%	1,7%	-14,6%	26,7%	24,4%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-14,1%	-14,1%	-13,5%	-11,5%	-14,5%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	11.623,2	12.597,1	13.868,0	16.348,1	16.348,1
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,3	7,8	10,0	9,3	9,3
Servisiranje vanjskog javnog duga					
U milionima KM	976,4	821,6	771,3	805,3	-
U % izvoza roba i usluga	6,9%	5,7%	6,5%	4,9%	-

- Izvor Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS): BDP, stanovništvo, zaposlenost, plate i cijene

- Izvor Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine: vanjski javni dug i njegovo servisiranje

- Izvor Centralna banka Bosne i Hercegovine: konsolidovani budžet opšte vlade; platni bilans; novac i krediti; devizne rezerve

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektoria osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Procjena/pretpostavka DEP-a

(p) Projekcija DEP-a

GLAVNI EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI u periodu januar - septembar					
	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Realni sektor					
Industrijska proizvodnja - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	2,4%	-5,0%	-8,2%	12,0%	3,0%
Prerađivačka industrija - rast fizičkog obima ⁽¹⁾	-0,6%	-3,8%	-10,4%	13,7%	5,5%
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	456,9	414,5	415,7	399,6	365,5
Prosječna neto plata (u KM)	872	916	950	989	1.105
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	1,3%	0,7%	-0,9%	0,9%	13,3%
Javne finansije					
Rast neto prihoda od indirektnih poreza (g/g)	7,2%	5,3%	-10,0%	16,0%	14,8%
Vanjski javni dug - promjena stanja duga (%)	3,1%	-1,5%	5,7%	7,5%	4,4%
Novac i krediti (stopa rasta g/g)					
Novac u širem smislu (M2)	10,3%	8,1%	6,3%	11,9%	6,7%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽²⁾	6,4%	6,2%	-1,1%	2,9%	4,7%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa (u milionima KM)	-744,5	-578,7	-858,8	-631,3	-1.667,0
Porast deficita tekućeg računa (u %)	-34,8%	-22,3%	48,4%	-26,5%	164,0%
<i>Bilans roba i usluga</i>	-3.577,5	-3.717,5	-3.557,6	-3.293,6	-4.950,5
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	10.742,8	10.932,0	8.616,6	11.731,6	15.518,7
(stopa rasta u %)	12,6%	1,8%	-21,2%	36,2%	32,3%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	14.320,3	14.649,5	12.174,2	15.025,2	20.469,2
(stopa rasta u %)	8,3%	2,3%	-16,9%	23,4%	36,2%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	108,0%	7,7%	7,2%	15,5%	7,2%
U mjesecima uvoza roba i usluga	7,3	7,7	9,5	9,5	7,2

(1) Pokazatelji rasta industrijske proizvodnje za period 2018-2022. godine su zvanični podaci BHAS-a koje DEP koristi u izradi svojih analiza na temelju potpisanog protokola o međusobnoj razmjeni podataka.

(2) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektori osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Izvor: Procjena DEP-a.

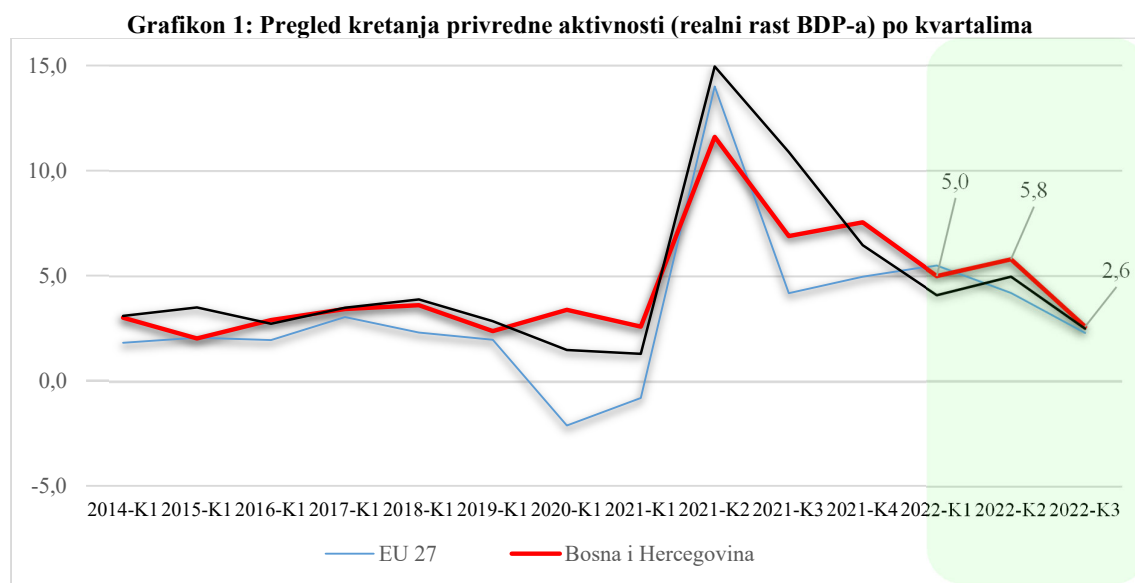
I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u periodu januar - septembar 2022. godine

- Trend ekonomskog rasta iz prethodne godine nastavljen
- Domaća tražnja (potrošnja i investicije-zalihe) nosioci ekonomskog rasta
- Dvocifren rast izvoza i uvoza, ali i povećanje trgovinskog deficita
- Inflacija obilježila 2022. godinu u ekonomskom smislu
- Vidljivi prvi znaci usporavanja privredne aktivnosti u K3 2022.godine

Trenutno raspoloživi preliminarni statistički podaci ukazuju na to da je trend rasta ekonomske aktivnosti iz prethodne godine nastavljen i tokom 2022.godine. Tako je Bosna i Hercegovina unatoč velikim izazovima kao što su pojačani inflatorni pritisci i slabljenje globalnog ekonomskog rasta usljed izbijanja sukoba u Ukrajini u 2022. godini uspjela zabilježiti relativno snažan ekonomski rast. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodni pristup) za period januar-septembar 2022. godine u Bosni i Hercegovini je registriran realni rast BDP-a od oko 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine.¹

Posmatrano po kvartalima, registrirane stope ekonomskog rasta su iznosile K1 5,0%, K2 5,8% i K3 2,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Ove stope rasta su u skladu sa trendom kretanja ekonomske aktivnosti u zemljama EU i na nivou rasta koji je ostvaren u zemljama Zapadnog balkana. Trend kretanja ekonomske aktivnosti u Bosni i Hercegovini i glavnim trgovinskim partnerima (po kvartalima) prikazan je na grafikonu ispod.

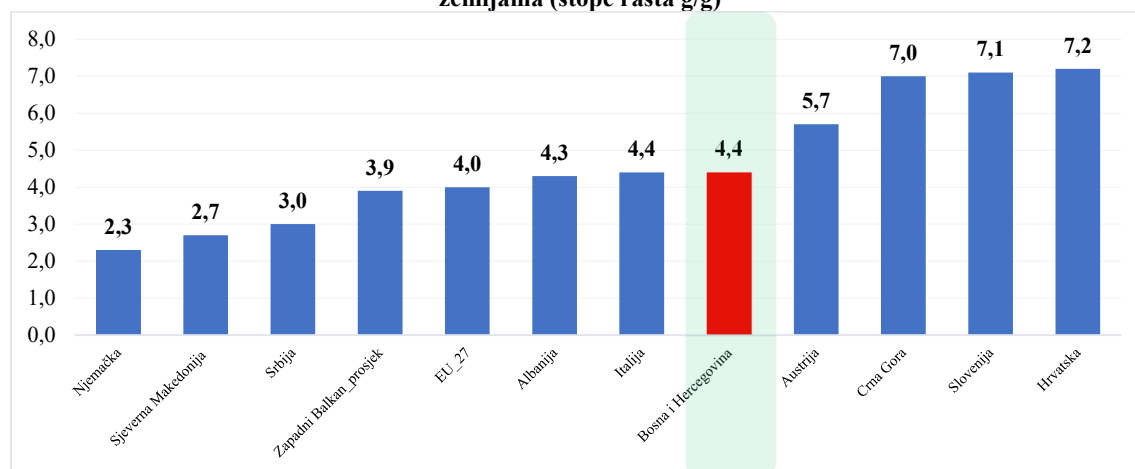
Izvor: BHAS i EUROSTAT

Uvidom u strukturu ostvarenog rasta može se zaključiti da je domaća tražnja tražnja kroz povećanje potrošnje i bruto investicija predstavljala glavni oslonac rasta BDP-a, dok je

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K3 2022. godine“, 30.12.2022. godine.

vanjskotrgovinski bilans imao negativan doprinos ekonomskom rastu. Ako se ima u vidu da eksterno okruženju predstavlja veoma važnu strukturnu odrednicu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini može se zaključiti da je visok nivo privredne aktivnosti u zemljama EU značajno doprinio povećanju BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2022. godini.² Naime, prema podacima Eurostat-a za period januar-septembar 2022. godine unatoč velikim izazovima kao što su sukob u Ukrajini i pojačani inflatorni pritisci, u zemljama EU je nastavljen trend rasta ekonomske aktivnosti što je rezultiralo ekonomskim rastom od oko 4%.³ Komparativni prikaz kretanja ekonomskog rasta po zemljama za period januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Komparativni prikaz ekonomskog rasta za period januar-septembar 2022. godine po zemljama (stope rasta g/g)

Izvor: BHAS i EUROSTAT

Visok nivo ekonomske aktivnosti u zemljama EU nesumnjivo je imao pozitivne implikacije na ekonomska kretanja kako u regionu tako i u Bosni i Hercegovini u 2022. godini. Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini od oko 4,5%, može se zaključiti da je domaća tražnja kroz povećanje finalne potrošnje predstavljala ključno uporište istog. Naime, u periodu januar-septembar 2022. godine došlo je do povećanja finalne potrošnje od 3,2% (privatna potrošnja 3,7%, javna potrošnja 1,5%), tako da je ukupan doprinos ekonomskom rastu iznosio oko 3 p.p. Povećanje broja zaposlenih od preko 2%, nominalni rast plata od preko 10% (iako je realni rast plata bio negativan), dvocifren rast novčanih doznaka iz inostranstva, uz kreditni rast sektora stanovništva od oko 5%, uprkos jačanju inflatornih pritisaka su omogućili navedeni rast privatne potrošnje.

Ako se ima u vidu da privatna potrošnja čini 75% BDP-a, može se zaključiti da je rast privatne potrošnje od preko 3% bio najzaslužniji za ostvareni ekonomski rast u periodu januar-septembar 2022. godine. Određeni kratkoročni statistički pokazatelji kao što su porast prometa u maloprodaji od oko 15%, rast robnog uvoza od oko 25%, kao i povećanje prihoda od PDV-a od oko 17% na implicitan način potvrđuju rast privatne potrošnje u Bosni i Hercegovini. S druge strane, obzirom na povećanje javnih rashoda usljed preduzetih mjera u borbi protiv inflacije i činjenice da je izborna godina, javna potrošnja je očekivano porasla za 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine uz doprinos ekonomskom rastu od 0,3 p.p. Međutim, ono što je obilježilo 2022. godinu u svijetu tako i u Bosni i Hercegovini su svakako pojačani inflatorni pritisci i dvocifren rast indeksa potrošačkih cijena. Naime, post-pandemijski ekonomski

² EU Candidate Countries & Potential Candidates Quarterly, (CCEQ), 3rd Quarter 2022.

³ Eurostat, Euroindicators, „Preliminary flash estimate for the third quarter of 2022 „, 52/2022 - 15 Novembar 2022

oporavak, pokidani lanci snadbijevanja i u konačnici sukob u Ukrajini doveli su naglog skoka svjetskih cijena prije svega energenata i hrane, što se odrazilo na cijene ostalih roba i usluga u svijetu. Tako je rast svjetskih cijena u periodu januar-septembar 2022. godine prema podacima IMF-a iznosio preko 45%, pri čemu su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru kategorija energenti 93% (sirova nafta 50,3%, prirodni gas 200%) i hrane 17,5%. Ova globalna cjenovna kretanja rezultirala su naglim povećanjem cijena roba i usluga u Bosni i Hercegovini.⁴Tako je u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine registriran rast indeksa potrošačkih cijena CPI od oko 14% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj rast kako svjetskih tako i potrošačkih cijena vrlo vjerovatno će oslabiti globalni ekonomski rast a samim tim i trend rasta ekonomske aktivnosti u Bosni i Hercegovini.

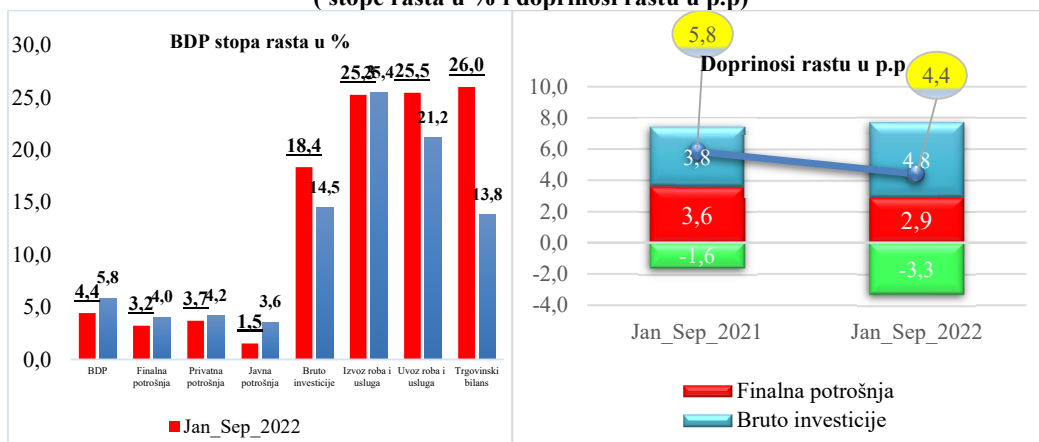
Određeni znaci usporavanja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u K3 2022. godine su već vidljivi obzirom da je registrirana stopa ekonomskog rasta iznosila 2,6%, dok kratkoročni ekonomski pokazatelji bilježe znatno sporije stope rasta u odnosu na prvo polugodište.

Pored povećanja potrošnje, prema podacima statistike nacionalnih računa BHAS-a za period januar-septembar 2022 godine u Bosni i Hercegovini je registriran relativno snažan rast bruto investicija od 18,5% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je doprinos istih u ekonomskom rastu iznosio skoro 5 p.p. Međutim, prilikom interpretacije ovog relativno snažnog rasta investicija u Bosni i Hercegovini potrebno je imati u vidu da se u okviru kategorije nalaze i zalihe koje su vrlo vjerovatno imale utjecaj na rast investicija u ovom periodu. S druge strane, iako podaci iz nacionalnih računa ukazuju na dvocifren rast investicija određeni kratkoročni pokazatelji kao što je stagnacija građevinskih radova sa registriranom stopom rasta od -0,8%, kao i usporeni rast kredita nefinansijskim preduzećima od oko 4% to ne potvrđuju. S druge strane, postpandemijski ekonomski oporavak kao i snažan ekonomski rast u glavnim trgovinskim partnerima rezultirali su jačanjem izvozne tražnje. Tako se može konstatovati da je istovremeni rast domaće i izvozne tražnje, uz izrazito visok rast cijena (izvoznih i uvoznih cijena) rezultirao povećanjem ukupne vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini od preko 9 milijardi KM odnosno za ¼ u poređenju sa prethodnom godinom. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine vrijednost ukupnog izvoza (robe +usluge) iz Bosne i Hercegovine iznosila je 15,5 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 3,8 milijardi KM odnosno 32% u nominalnom smislu, dok je realni rast iznosio oko 25%. S druge strane, snažan rast domaće tražnje (potrošnja+investicije) rezultirao je uvozom od 20,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od skoro 5,5 milijardi KM odnosno nominalni rast od oko 36%, dok je realni rast iznosio preko 25%.⁵ Ovakva kretanja izvoza i uvoza doveli su do povećanja vanjskotrgovinskog deficita od oko 26% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu bio negativan i iznosio oko 3,3 p.p. Detaljan pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine po komponentama rasta prikazan je na grafikonu ispod.

⁴ <https://data.imf.org/?sk=471DDDF8-D8A7-499A-81BA-5B332C01F8B9&sId=1547558078595>

⁵ Prikazane stope rasta izvoza i uvoza predstavljaju ukupne kategorije (robe + usluge) i realna povećanja po ovim kategorijama, a podaci su preuzeti iz saopštenja statistike nacionalnih računa za BHAS-a K2 2022. godine.

Grafikon 3: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu januar -septembar 2022. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u p.p)

Izvor: BHAS

Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine

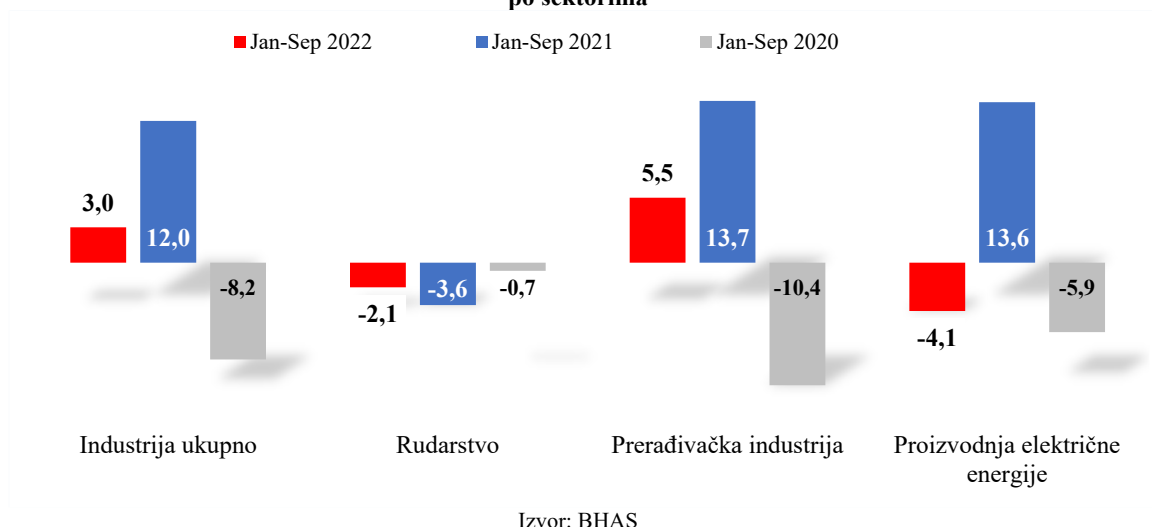
- *Trend rast industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini nastavljen i u 2022. god*
- *Povećanje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije*
- *Pad proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije i rudarstva*
- *Primjetni prvi znaci usporavanja proizvodnje u K3*

Tokom prethodne godine došlo je do osjetnijeg ekonomskog oporavka kako u eksternom okruženju tako i u Bosni i Hercegovini. Jačanje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima pozitivno se odrazilo na izvoznu tražnju a samim tim i na proizvodne procese u zemlji. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za 2021. godinu zabilježila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od preko 10%. Trenutno raspoloživi statistički podaci (međunarodni i domaći) ukazuju na to da je trend rasta privredne aktivnosti iz prethodne godine nastavljen i tokom 2022. godine. Naime, prema podacima Eurostata za period januar-septembar 2022. godine u zemljama EU zabilježen je ekonomski rast od preko oko 4%, dok je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje iznosio oko 2% u odnosu na prethodnu godinu.⁶ Sličan trend rasta kako ukupne ekonomske aktivnosti tako fizičkog obima industrijske proizvodnje prisutan je i u Bosni i Hercegovini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine u Bosni i Hercegovini je registriran rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 3% u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ Posmatrano po kvartalima, registrirane stope rasta su iznosile K1 3,9%, K2 5,3%, K3 -0,3%, što ukazuju na to da je posljednjih nekoliko mjeseci došlo do značajnog usporavanja trenda rasta proizvodnje. S druge strane, ako se posmatra struktura ostvarenog rasta u periodu januar-septembar 2022. godine može se zaključiti da je isti ostvaren isključivo zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 5,5%. U okviru sektora rudarstvo i proizvodnja električne energije u periodu januar-septembar 2022. godine proizvodnja je smanjenjena za 2,1% odnosno 4,1% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima za period januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁶ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 43/2022, 20 Sept 2022.

⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za septembar 2022. godine-prethodni podaci“, 26.07.2022. godine.

Grafikon 4: Kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-septembar 2022. godine po sektorima

Prerađivačka industrija

Imajući u vidu strukturu proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini može se konstatovati da kretanja u okviru iste skoro u potpunosti zavise od privrednih kretanja u vanjskom okruženju prije svega zemalja EU27 i zemljama regiona. U skladu s tim, visok nivo privredne aktivnosti i relativno snažan ekonomski rast u glavnim trgovinskim partnerima, kao i post-pandemijski način poslovanja rezultirali su povećanjem obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Trenutno raspoloživi podaci BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine ukazuju na to da je trend rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje nastavljen. Naime, prema podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine Bosna i Hercegovina je zabilježila povećanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 5,5% u odnosu na isti period prethodne godine.

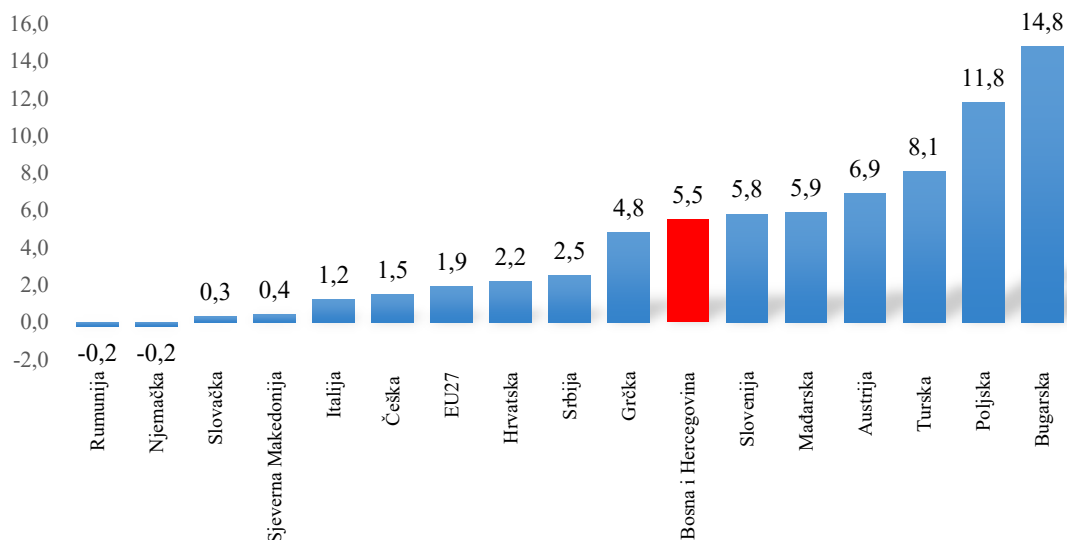
Posmatrano po kvartalima, registrirane stope rasta su iznosile K1 10,3%, K2 5,8% i K3 1,2% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, ako se prerađivačka industrija posmatra po zemljama, evidentno je da je u okviru pojedinih evropskih zemalja već došlo do usporavanja trenda rasta. Naime, negativni efekti ukrajinske krize, rast proizvodnih i potrošačkih cijena, kao i destabilizacija lanaca snadbijevanja već su primjetni u okviru industrija pojedinih evropskih zemalja. Tako su stope rasta proizvodnje ključnih industrijskih zemalja (Njemačka, Italija, Češka, Slovačka) dosta niže kako u odnosu na prethodnu godinu. S toga, je ovaj rast proizvodnje u okviru bh. prerađivačke industrije od 5,5 % veoma važan obzirom na centralnu ulogu iste u strukturi bosanskohercegovačke ekonomije.

Iako je ukupni obim proizvodnje u okviru prerađivačke industrije neuporedivo manji u poređenju sa vodećim evropskim zemljama, u pogledu kratkoročnih kretanja stopa rasta u navedenom periodu Bosna i Hercegovina prati trend.

Međutim, potrebno je u imati u vidu da se većina proizvoda prerađivačke industrije plasira na tržišta navedenih zemalja EU, te u narednom periodu moguće očekivati usporavanje trenda rast proizvodnje i u Bosni i Hercegovini. Ovu konstataciju na neki način i potvrđuje znatno niža stopa rasta proizvodnje u K3 od svega 1,2%. Komparativni prikaz kretanja proizvodnje u okviru

prerađivačke industrije po zemljama u periodu januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 5: Prerađivačka industrija po zemljama u periodu januar-septembar 2022. godine (stope rasta g/g)

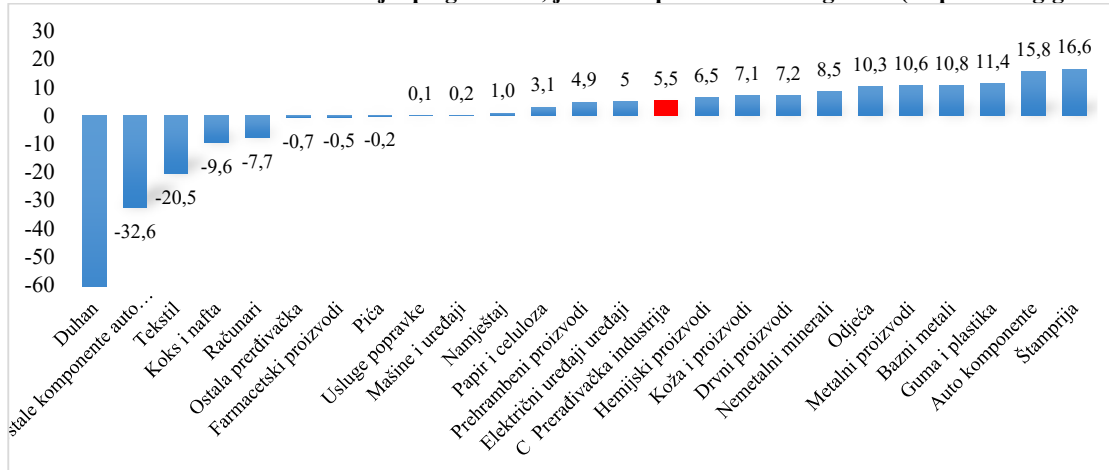

Izvor: EUROSTAT i BHAS

Ako se kretanje prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini posmatra detaljnije po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija povećanja proizvodnje registrirana u okviru izvozno orijentiranih grana prerađivačke industrije. Tako su u periodu januar-septembar 2022. godine najznačajnija povećanja proizvodnje ostvarena u okviru izvozno orijentiranih grana kao što su bazni metali 10,8%, proizvodi od metala 10,6%, proizvodnja odjeće 10,3%, proizvodnja obuće 7,1%, hemijska industrija 6,5% i dr.

Detaljan grafički prikaz kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 6: Prerađivačka industrija po granama, januar-septembar 2022. godine (stopa rasta g/g u %)

Izvor: BHAS

Energetski sektor

Za razliku od prerađivačke industrije, kretanja u okviru energetskog sektora koji uključuje proizvodnju električne energije i rudnike u većoj mjeri su determinisana kretanjima internih dinamika. Tako su proizvodnja, potrošnja kao i cjenovna kretanja električne energije skoro u potpunosti određena su dešavanjima u Bosni i Hercegovini. Tokom prethodnih godina sektor za proizvodnju električne energije predstavljao važan oslonac stabilnosti ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Ova konstatacija dodatno je potvrđena u 2022. godini ako se imaju novonastale okolnosti i globalna energetska kriza koja je zahvatila svijet usljed sukoba u Ukrajini. Naime, rast svjetskih cijena svih energenata veoma negativno se odrazio na ekonomsku aktivnost, doveo do jačanja inflatornih pritisaka i značajno usporio ekonomski rast širom svijeta.

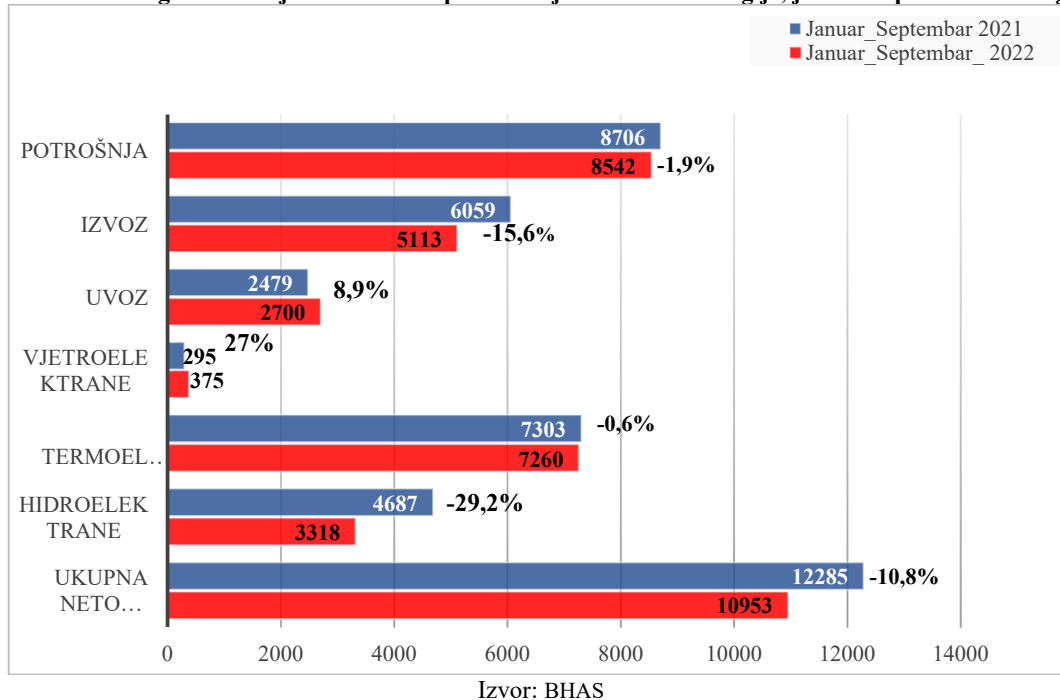
U kontekstu energetske stabilnosti Bosne i Hercegovine, barem kada je u pitanju snadbijevanje električnom energijom nije došlo do poremećaja na tržištu, a cijene ovog energenta nisu rasle kao što je to bilo slučaj u većini evropskih zemalja. Prema trenutno raspoloživim podaci BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine ukupna neto proizvodnja električne energije u Bosni i Hercegovini iznosila je 10953 GWh što predstavlja smanjenje od oko 10% u odnosu na isti period prethodne godine.⁸ Ovo smanjenje proizvodnje električne energije u Bosni i Hercegovini posljedica je pada proizvodnje u okviru hidroelektrana od skoro 30% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je u okviru termoelektrana zabilježena stagnacija sa registriranom stopom od -0,6%.⁹ S druge strane, ukupna potrošnja električne energije u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine smanjena je za oko 2% u odnosu na isti period prethodne godine. Pad u okviru ukupne proizvodnje električne energije u 2022. godini rezultirao je i smanjenjem izvoza električne energije iz Bosne i Hercegovine za oko 15% posmatrano u fizičkim jedinicama u GWh. Međutim vrijednosno posmatrano (u KM), vrijednost izvoza električne energije iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2022. godine je iznosila 904 miliona KM što predstavlja povećanje od 67% u odnosu na isti period prethodne godine 2021. godine kada je izvezeno 540 miliona KM. Ovakva kretanja na tržištu električne energije su posljedica eskalacije energetske krize usljed dešavanja u Ukrajini. Prema podacima sa europske energetske berze (EEX -European Energy Exchange) u Leipzigu cijena električne energije u 2022. godine uvećana je za 260% u odnosu na isti period prethodne godine.¹⁰ S druge strane, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godinu u okviru sektora rudarstvo u Bosni i Hercegovini zabilježen je pad proizvodnje od 2,1% u odnosu na prethodnu godinu. Pregled kretanja u okviru sektora za proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika Energije- kratkoročni pokazatelji energetske statistike za septembar“ 25.10. 2022. godine

⁹ U periodu januar-septembar 2022. godine hidroelektrane su u ukupnoj proizvodnji električne energije učestvovala sa 30,3%, termoelektrane 63,3%, dok je učešće vjetroelektrana iznosilo 3,4%.

¹⁰ <https://www.eex.com/en/market-data/power/kwk-index>

Grafikon 7: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije, januar-septembar 2022. god

Maloprodaja

- Nastavljen rast prometa u maloprodaji*

Rast ukupne trgovine u periodu K1-K3 2022. godine iznosio je 13,8% g/g¹¹ (promet je uvećan za 1,33 milijarde KM). Povećan promet u navedenom periodu podjednako se mogao osjetiti kod trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima (u daljem tekstu s.p.) gdje je ostvaren rast prometa od 14,6% g/g (veći za 285 miliona KM) kao i kod prometa u trgovini na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. gdje je zabilježen rast od 13,6% g/g (porast prometa za 1,05 milijardi KM).

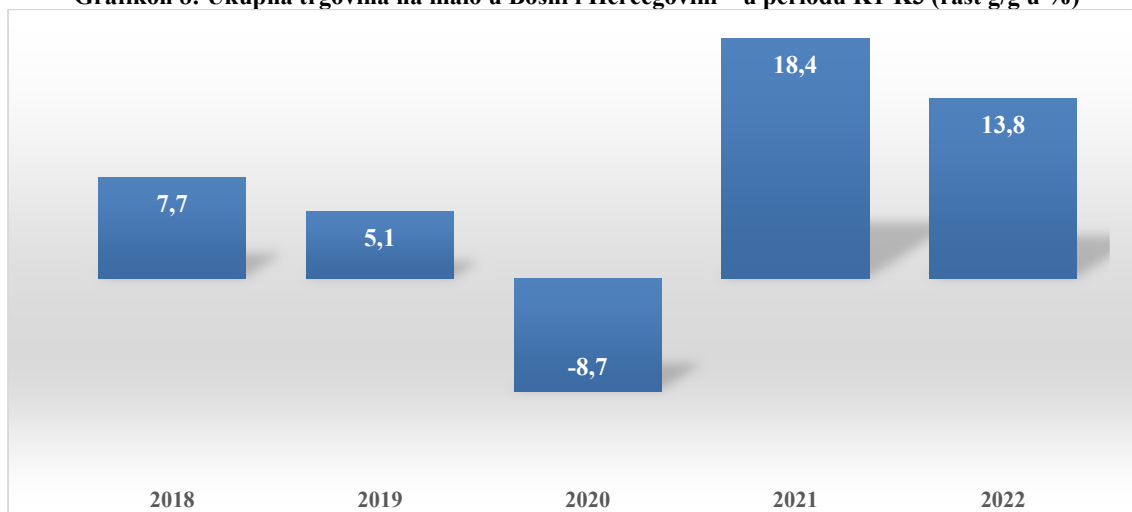
Posmatrano po kvartalima može se primjetiti da je u sva tri kvartala ostvaren rast prometa u maloprodaji (K1 18,3%, K2 14,4%, K3 10,2%).

Rastu prometa u maloprodaji svjedoči i podatak da je registrovani promet, u periodu januar-septembar 2022. godine, kroz fiskalne uređaje u Bosni i Hercegovini, porastao za 21,7% (g/g). U vidu treba imati i činjenicu da je usljed negativnih kretanja u globalnoj ekonomiji došlo do značajnijeg rasta nabavnih, proizvodnih i transportnih cijena koje su uticale u konačnici i na porast nivoa cijena u maloprodaji te samim time i na podatke o ukupnom prometu u maloprodaji.

U periodu K1-K3 2022. godine kod trgovine na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu n.p.) je zabilježen rast od 6,1% dok je istovremeno u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. također ostvaren rast koji je iznosio 4,3%.

¹¹ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, septembar 2022.

Grafikon 8: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u periodu K1-K3 (rast g/g u %)

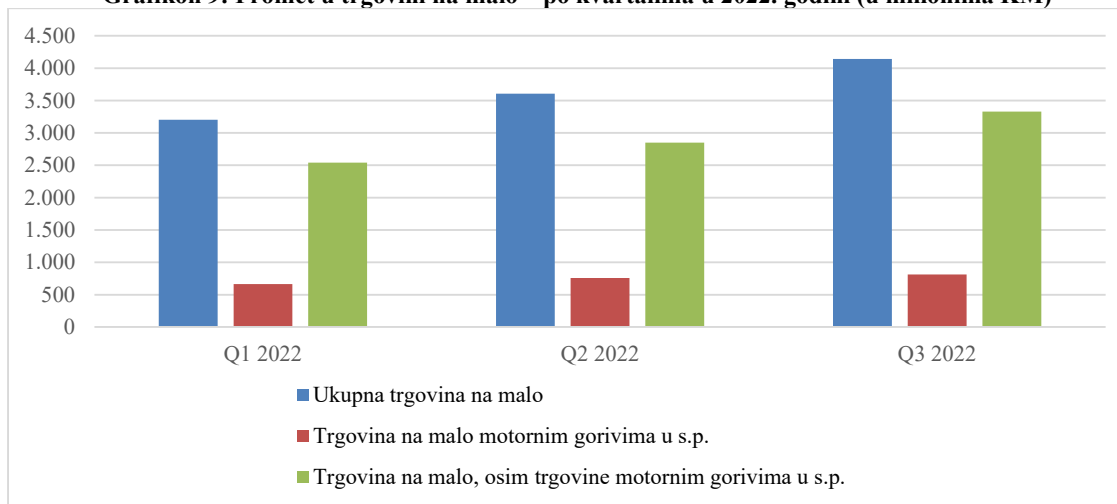

Izvor: BHAS

Rast svih kategorija u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima je zabilježen tokom sva tri kvartala 2022. godine, uz izuzetak trgovine na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica koja je u posmatranom periodu zabilježila pad prometa od 3,6% g/g.

Najviši rast, u okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima, zabilježen je kod trgovine na malo ostalom robom koja je u posmatranom periodu viša za 31% g/g (promet je u ovoj kategoriji porastao za 778 miliona KM). Dalje slijede trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju sa rastom prometa od 15,9% g/g te trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom gdje je promet veći za 11,1% g/g. Trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo, u periodu K1-K3 2022. godine, porasla je za 1,5% g/g (promet viši za 18,5 miliona KM).

Grafikon 9: Promet u trgovini na malo – po kvartalima u 2022. godini (u milionima KM)

Izvor: BHAS

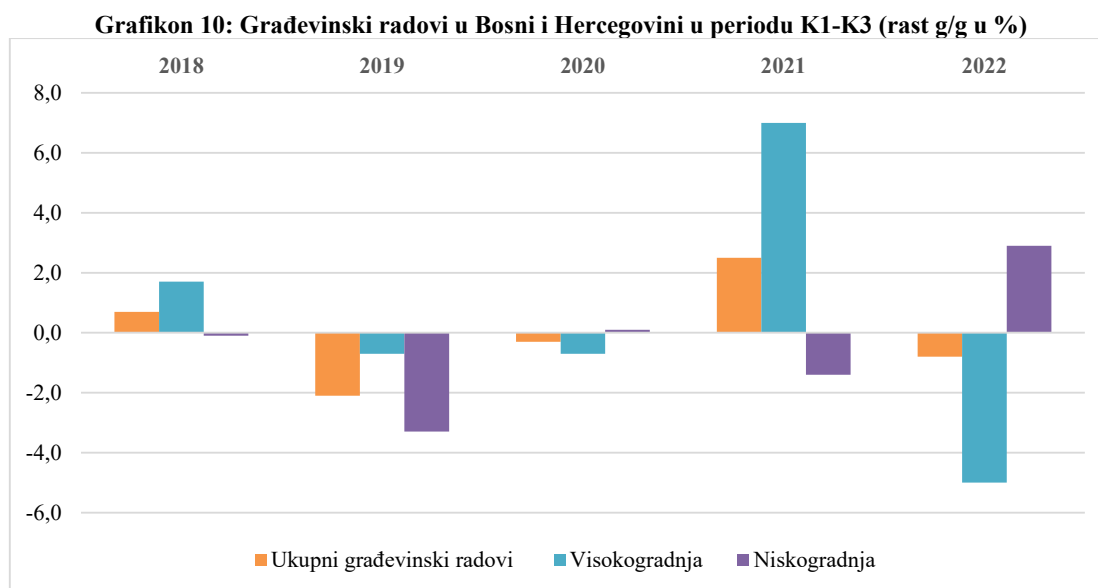
Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći porast prometa od 46,7% g/g zabilježen je kod trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože (promet u ovoj kategoriji porastao za 700 miliona KM). Zatim slijede trgovina na malo sportskom opremom, igrama i

igračkama sa rastom od 20,1% g/g (promet je povećan za 20 miliona KM) te promet u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvareni rast iznosio 8,3% g/g (porast za 65 miliona KM). Porast prometa je također zabilježen i kod trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo sa stopom rasta od 3,1% dok je u trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima promet porastao za 4,8% g/g.

Gradevinarstvo

- *Smanjenje radova u visokogradnji*

Zvanični podaci BHAS-a za period K1-K3 2022. godine ukazuju na pad ukupnih građevinskih radova od 0,8% g/g¹² (u K1 registrovan je rast od 1,3%, dok je u K2 i K3 zabilježena negativna stopa rasta od 1,7% odnosno 1,8%). Do pada ukupnih građevinskih radova primarno je došlo usljed smanjenja radova u visokogradnji za 5% g/g dok su istovremeno radovi u niskogradnji porasli za 2,9 g/g.

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u periodu K1-K3 2022. godine¹³ je simbolično porastao (u odnosu na isti period prethodne godine) za 0,4%. Porast izdatih dozvola za građenje, u posmatranom periodu, je registrovan u oblasti visokogradnje gdje je stope rasta iznosila 0,8% g/g (odobrenja za stambene zgrade su viša za 6,2% g/g dok su odobrenja za nestambene zgrade smanjena za 10,5% g/g). Odobrenja za građenje objekata, u sektoru niskogradnje, su u periodu K1-K3 2022. godine, zabilježila negativnu stopu rasta od 1,3% g/g.

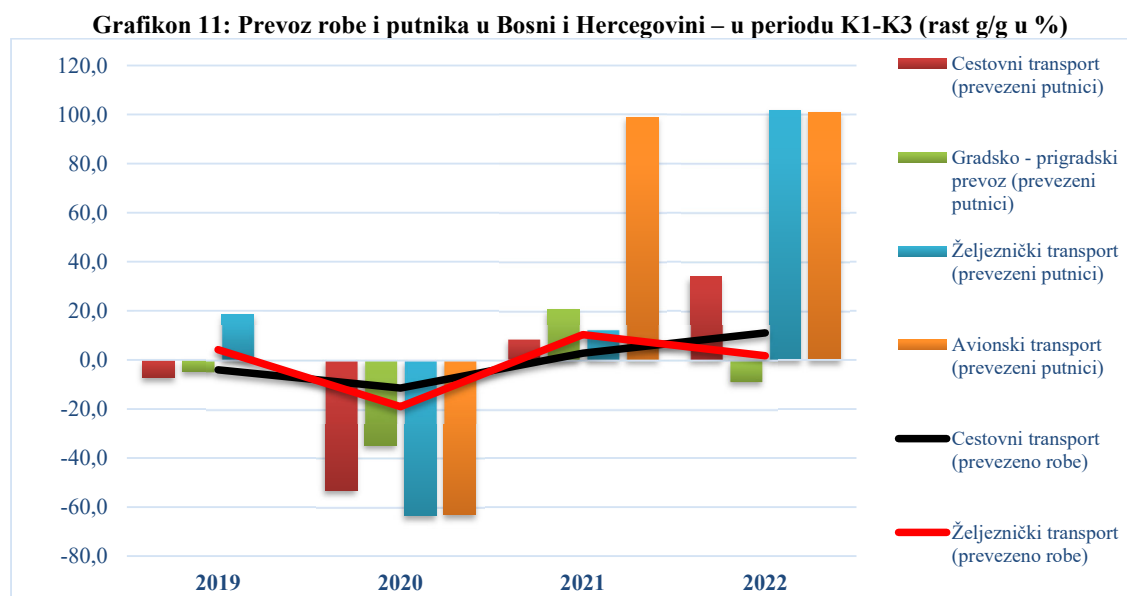
Transport

- *Udvostručen prevoz putnika avionom i željeznicom*

¹² Izvor podataka: BHAS, Indeksi proizvodnje u građevinarstvu u Bosni i Hercegovini, novembar 2022.

¹³ BHAS, Izdata odobrenja za građenje u Bosni i Hercegovini, oktobar 2022.godine

Podaci za cestovni transport, u periodu K1-K3 2022. godine, ukazuju na porast transporta roba gdje je zabilježeno povećanje od 11% u odnosu na isti period prethodne godine (K1 17,4%, K2 12,8%, K3 2,5%). Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi rast od 34% g/g (K1 32,4%, K2 42,8%, K3 20,1%), dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu zabilježio smanjenje od 8,7%¹⁴. Kod prometa roba i putnika u željezničkom saobraćaju zabilježeni je rast opsega prevezene robe od 1,7% dok je broj prevezenih putnika udvostučen, sa rastom od 101,8% g/g (broj prevezenih putnika u K1-K3 2022. godine iznosio je 331 000 dok je u istom periodu prošle godine iznosio 164 000)¹⁵. Kod avionskog saobraćaja, u periodu K1-K3 2022. godine, također je došlo do povećanja broja prevezenih putnika, pa je tako zabilježen rast od 101% g/g (broj prevezenih putnika u periodu K1-K3 2022. godine iznosio je 1 719 342 dok je u istom periodu prošle godine iznosio 855 425)¹⁶.

Izvor: BHAS

U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja, u periodu K1-K3 2022. godine, zabilježen je nominalan rast od 26,7% g/g. Najveći porast je ostvaren kod skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu gdje je stopa rasta iznosila 29,6%. U oblasti kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta, u periodu K1-K3 2022. godine, ostvaren je rast prometa od 29% dok je istovremeno u oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti rast iznosio 9,9%.

Tržište rada

- Rast broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini posebno u područjima djelatnosti prerađivačke industrije i trgovine.
- Smanjena anketna stopa nezaposlenosti.
- Negativan realni rast prosječne neto plate i penzije zbog snažnog rasta cijena (inflacija).

¹⁴ Izvor podataka: BHAS, Saopštenje - Cestovni saobraćaj III kvartal, decembar 2022. godine

¹⁵ Izvor podataka: BHAS, Saopštenje - Željeznički saobraćaj III kvartal, decembar 2022. godine

¹⁶ Izvor podataka: BHAS, Saopštenje - Vazdušni saobraćaj III kvartal, decembar 2022. godine

Zaposlenost

Iako je broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2022. godine uvećan, ukupna radna snaga je smanjena za 1,3% zbog progresivnog smanjenja broja registrovanih nezaposlenih lica.¹⁷ Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u posmatranom periodu iznosio je 838,6¹⁸ hiljada i u odnosu na isti period prethodne godine veći je za 2,2%. Rast broja zaposlenih registrovan je u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine broj zaposlenih u posmatranom periodu je uvećan za 2,2% g/g i iznosio je 534,4 hiljada. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica u septembru 2022. godine je iznosio 289,1 hiljada i veći je za 2,3% g/g.¹⁹

Prema područjima djelatnosti u periodu I-IX 2022. godine najznačajniji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih bio je u oblastima koje ujedno zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini (trgovina i prerađivačka industrija oko 39%) a potom djelatnosti informacija i komunikacija. Rast obima proizvodnje prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji) doprinjeo je da broj zaposlenih lica u djelatnosti bude uvećan u posmatranom periodu za 2,9% g/g (doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica oko 0,6 p.p.). Istovremeno, značajan rast broja zaposlenih lica bio je i u djelatnosti trgovine²⁰ na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (3,1% g/g, uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,6 p.p.). Uz pomenute oblasti značajan rast broja zaposlenih lica bio je u djelatnosti informacija i komunikacija (9,8% g/g, doprinos rastu 0,3 p.p.). Sve ostale djelatnosti su imale manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini. Tako je u djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite broj zaposlenih uvećan za 2,9%, u djelatnosti pružanja smještaja²¹, te pripreme i usluživanja hrane 4,3% uz ujednačen doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica od 0,2 p.p.

Stope rasta broja zaposlenih lica u ostalim djelatnostima predstavljene su na grafikonu ispod.

¹⁷ Na osnovu podataka o broju zaposlenih i nezaposlenih lica preuzetih od BHAS-a i zavoda za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini.

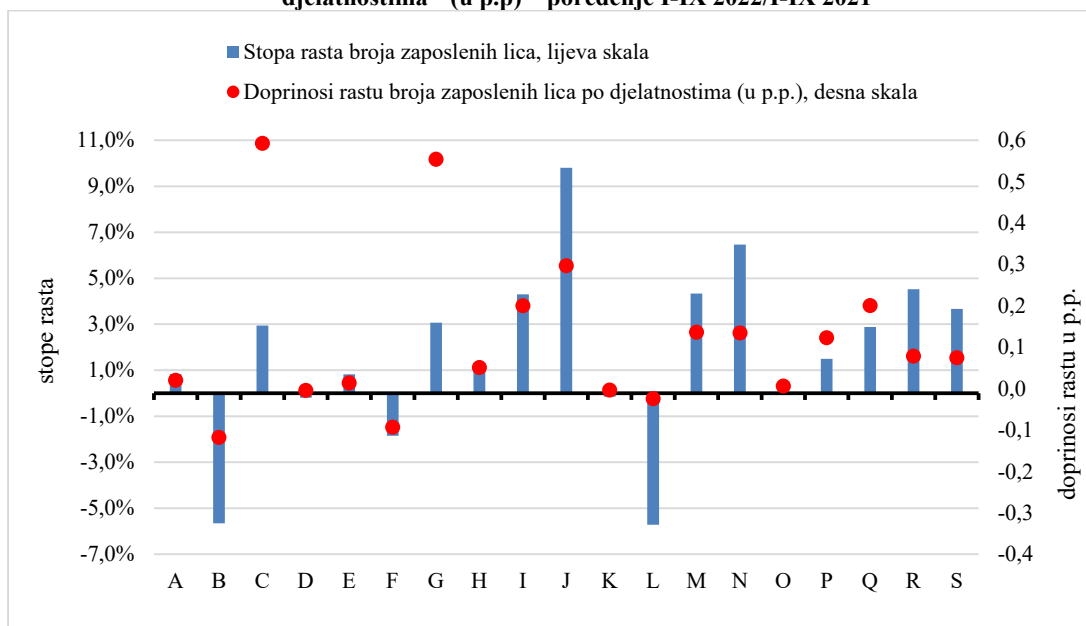
¹⁸ Privremeni podatak, izvor BHAS.

¹⁹ Podaci o broju zaposlenih lica u Republici Srpskoj se objavljuju samo za mart i septembar.

²⁰ Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u K3 2022. godine ostvario je rast u iznosu od 20,9% u odnosu na isti period prethodne godine (u K1 rast je iznosio 27,4% a u K2 26,6%). Distributivna trgovina uključuje sve oblike trgovinskih aktivnosti, od nabavke robe od proizvođača do isporuke robe krajnjem potrošaču na domaćem tržištu. Ona obuhvata: trgovinu na veliko za vlastiti račun, posredovanje u trgovini na veliko, trgovinu na malo i popravke motornih vozila i motocikla, te trgovinu predmetima za ličnu upotrebu ili upotrebu u domaćinstvu. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini.

²¹ U periodu januar – septembar 2022. turisti su ostvarili 1.121.267 posjeta, što je više za 54,9% i 2.496.223 noćenja, što je više za 44,1% u odnosu na isti period 2021. godine. Izvor: Poslovne statistike, turizam, kumulativ.

Grafikon 12: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni Hercegovini po djelatnostima²² (u p.p.) – poređenje I-IX 2022/I-IX 2021

Izvor: BHAS, DEP kalkulacije

Anketa o radnoj snazi

Prema najnovijim podacima Ankete o radnoj snazi u trećem kvartalu 2022. godine, u Bosni i Hercegovini radnu snagu činilo je 1,366 miliona lica od kojih je 1,163 miliona (85,2%) zaposlenih i 203 hiljada (14,8%) nezaposlenih lica. U odnosu na prethodni kvartal, broj zaposlenih lica se povećao za 0,8%, a broj nezaposlenih lica se smanjio za 5,7%. Struktura zaposlenih lica prema područjima djelatnosti u K3 pokazuje da je najveće učešće zaposlenih lica u uslužnim djelatnostima 59,1%, zatim u industriji i građevinarstvu 33,4% i u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu 7,5%.

Stopa aktivnosti u trećem kvartalu 2022. godine nije se značajno mijenjala u odnosu na drugi kvartal (47,3%), kao i stopa zaposlenosti (40,3%). S druge strane, stopa nezaposlenosti u K3 je smanjena u odnosu na K2 i iznosila je 14,8% što je predstavljeno u tabeli ispod.

Od ukupnog broja nezaposlenih lica u trećem kvartalu 2022. godine njih 50 hiljada ili 24,8% je tražilo posao kraće od 12 mjeseci, dok je 37 hiljada ili 18,2% lica tražilo posao od 12 mjeseci do dvije godine. Broj nezaposlenih lica koje su tražile posao dvije godine i duže iznosio je 115 hiljada ili 57%. Obrazovna struktura nezaposlenih lica u K3 2022. godine pokazuje da 68,2% lica ima završenu srednju školu i specijalizaciju, slijede lica sa završenom osnovnom školom ili nižim obrazovanjem 16,5% i lica sa završenom višom školom, fakultetom, magisterijem, doktoratom 15,4%.

²² Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

Tabela 1: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)²³

	K1 2021.	K2 2021.	K3 2021.	K4 2021.	K1 2022.	K2 2022.	K3 2022.
Radno sposobno stanovništvo (15-89)	2.904	2.904	2.904	2.904	2.887	2.887	2.887
Lica izvan radne snage ²⁴ (15-89)	1.527	1.517	1.502	1.498	1.499	1.519	1.521
Radna snaga (15-89)	1.377	1.387	1.402	1.406	1.388	1.368	1.366
Zaposlena lica (15-89)	1.115	1.137	1.173	1.179	1.157	1.154	1.163
Nezaposlena lica (15-74)	262	250	229	226	231	215	203
Stopa nezaposlenosti ²⁵ (15-74)	19,1%	18,1%	16,4%	16,1%	16,7%	15,7%	14,8%
Stopa aktivnosti ²⁶ (15-89)	47,4%	47,7%	48,3%	48,4%	48,1%	47,4%	47,3%
Stopa zaposlenosti ²⁷ (15-89)	38,4%	39,1%	40,4%	40,6%	40,1%	40,0%	40,3%

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini za 2021. godinu i K1-K3 2022. godine

Nezaposlenost

Uz rast broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini evidentirano je smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica. Broj registrovanih nezaposlenih lica u periodu I-IX 2022. godine je manji za 8,5% u odnosu na isti period 2021. godine i iznosio je oko 365,5 hiljada. Manji broj nezaposlenih lica registrovan je u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u posmatranom periodu je iznosio 291,4 hiljada (-7,5% g/g), a u Republici Srpskoj je iznosio oko 68,6 hiljada (-11,9% g/g).

Broj nezaposlenih lica prema kvalifikacionoj strukturi najviše je smanjen u kategorijama SSS, VKV i KV kao i NK radnika što je prezentirano na grafikonu ispod. Na osnovu raspoloživih administrativnih podataka stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u septembru 2022. godine je iznosila 29,6% i smanjena je u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 2 p.p.

²³ Zbog zaokruživanja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstavljenom broju.

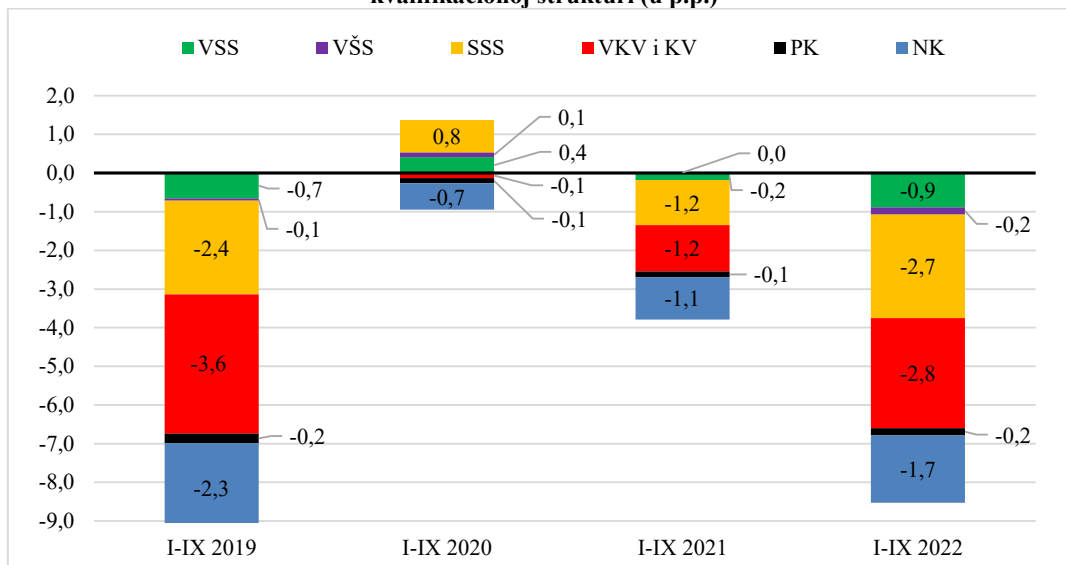
²⁴ Osobe/lica izvan radne snage su osobe starosti od 15 do 89 godina koje nisu svrstane u zaposleno ili nezaposleno stanovništvo, odnosno sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nijedan plaćeni posao, nisu aktivno tražile posao ili nisu bile u mogućnosti da počnu da rade u roku od dvije sedmice nakon isteka referentne sedmice.

²⁵ Ukupna stopa nezaposlenosti izračunata je kao omjer nezaposlenih starosti 15-74 godine i ukupnog aktivnog stanovništva starosti 15-74 godine.

²⁶ Ukupna stopa aktivnosti izračunata je kao omjer aktivnog stanovništva starosti 15-89 godina i radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

²⁷ Ukupna stopa zaposlenosti izračunata je kao omjer zaposlenih starosti 15-89 godina i ukupnog radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

Grafikon 13: Doprinosi rastu/smanjenju broja registrovanih nezaposlenih lica u Bosni Hercegovini prema kvalifikacionoj strukturi (u p.p.)

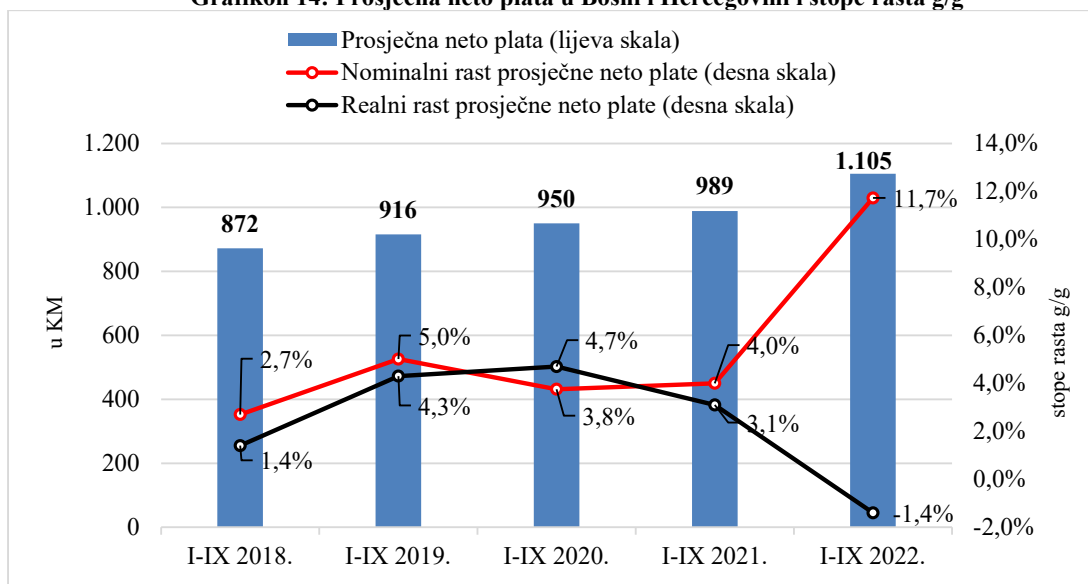

Izvor: DEP kalkulacije na osnovu podataka BHAS

Plate

Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2022. godine nominalno je uvećana za 11,7% g/g i iznosila je 1.105 KM. Iako je prosječna neto plata u nominalnom smislu imala dvocifrenu stopu rasta, realni rast je bio negativan (-1,4%) zbog visoke inflacije u Bosni i Hercegovini u posmatranom periodu. Rast neto plata registrovan je u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna neto plata u periodu I-IX 2022. godine je iznosila 1.099 KM i nominalno je uvećana za 11,3% g/g. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječna neto plata imala je nešto brži nominalni rast od 12,9% g/g i iznosila je 1.122 KM.

Grafikon 14: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta g/g

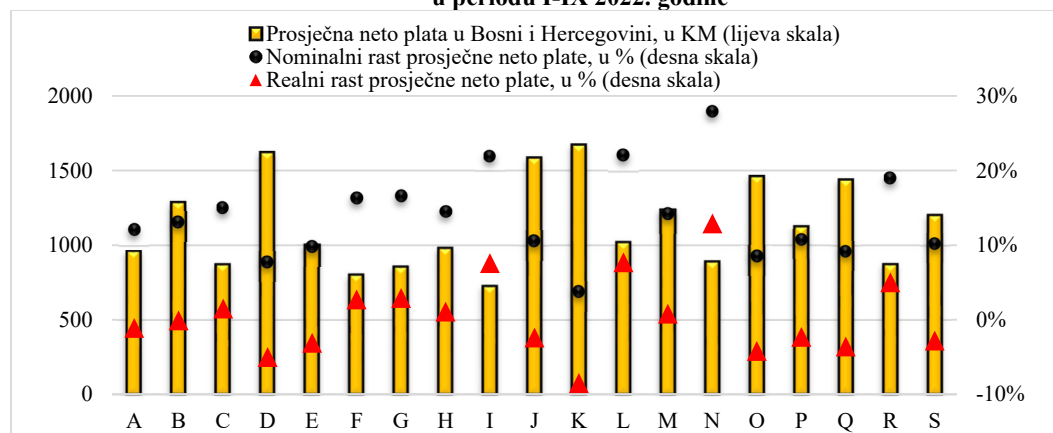
Izvor: BHAS

U periodu I-IX 2022/I-IX 2021 najmanja prosječna isplaćena neto plata bila je u djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (724 KM), a najveća prosječna isplaćena neto plata bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.671 KM).

Prosječna neto plata je nominalno uvećana u svim područjima djelatnosti u posmatranom periodu, ali je realni rast u mnogim djelatnostima bio negativan²⁸ zbog pomenutog rasta inflacije. Najveća nominalna stopa rasta neto plate u periodu I-IX 2022/I-IX 2021 bila je u području administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti (27,9%), poslovanja nekretninama (22,1%), djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (21,9% g/g), te umjetnosti, zabave i rekreacije (19% g/g). U djelatnostima koje zapošljavaju najviše lica u Bosni i Hercegovini (trgovina na veliko i malo, prerađivačka industrija) prosječne neto plate su uvećane 16,6% i 15% g/g respektivno.

Stope rasta neto plata u svim ostalim područjima djelatnosti su bile sporije što se može vidjeti na grafikonu ispod.

Grafikon 15: Prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti²⁹ i stope rasta g/g u periodu I-IX 2022. godine

Izvor: BHAS

Penzije

U periodu I-IX 2022. godine u Bosni i Hercegovini došlo je do povećanja penzija. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u posmatranom periodu iznosila je 455 KM i nominalno je uvećana 8,4% g/g.³⁰ Ipak, realni rast prosječne penzije bio je nešto negativan (-4,4%) zbog

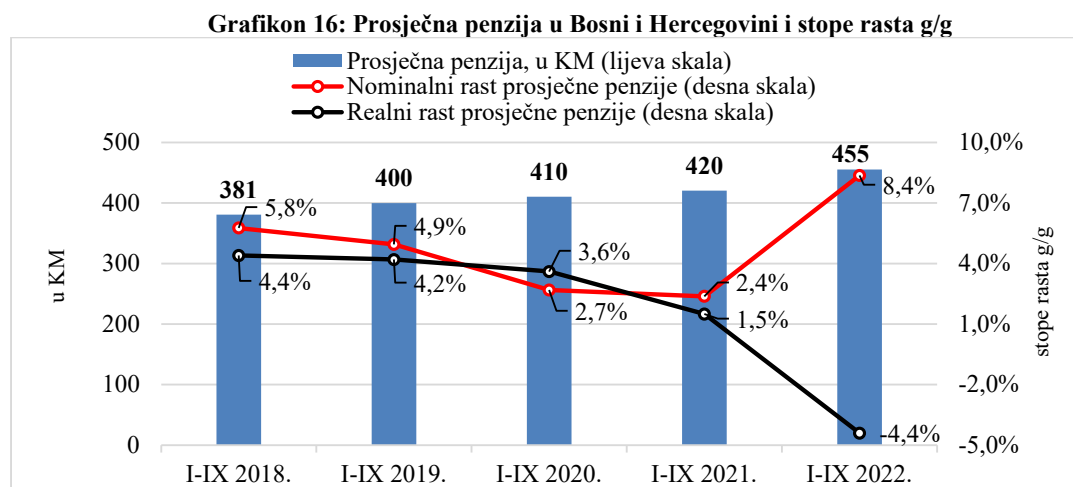
²⁸ U djelatnosti poljoprivrede, lova i šumarstva, vađenja ruda i kamena, proizvodnji i snabdijevanju el. energijom, plinom i parom, informacijama i komunikacijama, finansijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja, javnoj upravi i odbrani, obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, ostalim uslužnim djelatnostima prosječne neto plate su nominalno uvećane, ali su uz pomenutu stopu inflacije realno smanjene.

²⁹ A - Poljoprivrede, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snabdijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

³⁰ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. Entitetske prosječne penzije se odnose na sve isplaćene penzije bez obzira na mjesto prebivališta penzionera.

inflacije. Nominalni rast prosječne penzije rezultat je uvećanja penzija u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna penzija u periodu I-IX 2022. godine nominalno je uvećana 6,1% g/g i iznosila je oko 455³¹ KM, a u Republici Srpskoj prosječna penzija je uvećana za 12,1% g/g i iznosi oko 456³² KM. Najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u septembru 2022. godine je iznosila 424,4 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 242,6³³ KM za penzijski staž do 15. godina. Posmatrajući strukturu penzija i dalje najveći dio pripada starosnim penzijama, a potom porodičnim i invalidskim penzijama.³⁴

Prosječan broj penzionera u periodu I-IX 2022. godine iznosio je 701,5 hiljada i uvećao se u odnosu na isti period prethodne godine za 0,7%.³⁵ Rast broja penzionera registrovan je u posmatranom periodu u oba entiteta sa ujednačenim stopama rasta od 0,7% g/g. Ipak, odnos broja penzionera i zaposlenih lica koji plaćaju doprinose za PIO je i dalje nepovoljan (oko 1:1,2).

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

³¹ U periodu I-IX 2022. godine bilo je nekoliko povećanja penzija. Odlukom Upravnog odbora Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje o redovnom usklađivanju, penzije za april 2022. godine uvećane su za 7,3%. Pored uvećanih aprilskih penzija, korisnici će primiti i razliku između isplaćene i uvećane penzije za prva tri meseca ove godine. Pored toga, prema odluci Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o vanrednom usklađivanju, penzije sa izuzetkom najviših i ostvarenih u 2022. godini su povećane za 3,5%. Odluka o vanrednom usklađivanju penzija primenjuje se od isplate penzija za juni 2022. godine. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

³² U periodu I-IX 2022. godine bilo je nekoliko povećanja penzija. U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2021. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2022. godine i povećavaju za 4% (redovno godišnje usklađivanje 3,36% i vanredno povećanje 0,64%). Pored toga, penzije svim korisnicima prava počev od 01. maja 2022. godine vanredno se usklađuju i povećavaju za 10%. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

³³ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 291,08 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 339,60 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 388,15 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 485,19 KM.

³⁴ U Federaciji Bosne i Hercegovine udio starosnih penzija u septembru 2022. godine iznosi oko 58%, a porodičnih penzija 28%. U Republici Srpskoj udio starosnih penzija u istom mesecu iznosi oko 61% a porodičnih penzija 26%. Ostatak se odnosi na invalidske penzije.

³⁵ Broj penzionera u Bosni Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

II JAVNE FINANSIJE

- *Javni prihodi na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine zabilježili značajan rast*
- *Javni dug na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine u blagom porastu*
- *Budžet konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine ostvario suficit*

Glavne karakteristike u oblasti javnih finansija u Bosni i Hercegovini, na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine jesu dvocifreni rast ukupno prikupljenih javnih prihoda (direktni i indirektni porezi i socijalni doprinosi), blagi rast javne zaduženosti, kao i pozitivan budžetski bilans konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine. Tokom posmatranog perioda, i dalje je prisutan pozitivan trend u naplati javnih prihoda, kada je ukupno prikupljeno oko 14,4 milijarde KM prihoda po osnovu indirektnih poreza i prihoda iz nadležnosti entitetskih poreskih uprava, čime su ostvarili rast od 17,1% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. Do rasta javnih prihoda u prvom redu doveo je dvocifreni rast prihoda od indirektnih poreza. Glavni razlog rasta prihoda od indirektnih poreza leži u ekonomskoj aktivnosti u zemlji, rastu privatne potrošnje, oporavku sektora turizma, dešavanjima u sektoru vanjske trgovine, ali i opštem rastu cijena. Na rast prihoda od direktnih poreza i doprinosa uticala su dešavanja na tržištu rada (mjere entitetskih vlada donijete sa ciljem povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda). Navedene mjere u značajnoj mjeri su uvećale i rast rashoda. Uprkos rastu rashoda, konsolidovana centralna vlada Bosna i Hercegovina je na kraju trećeg tromjesečja ostvarila pozitivan budžetski bilans.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2022. godinu³⁶.

Naplaćeni prihodi. Nastavak trenda rasta ekonomske aktivnosti u zemlji, dešavanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, a posebno visoke stope rasta uvoza, u značajnoj mjeri su uticala na naplatu prihoda od indirektnih poreza. Ovde ne treba zanemariti ni smanjenje istih tokom prethodne godine (bazni efekat), kao ni uticaj porasta uvoznih cijena, ali i opšteg nivoa cijena. Sa druge strane, oporavak sektora turizma tokom zimskih mjeseci, u značajnoj mjeri je uticao na rast potrošnje, što je, takođe, dalo doprinos u rastu navedenih prihoda.

Na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO) ukupno je naplatila oko 7,3 milijarde KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 19,4% više nego u istom periodu prethodne godine. Na ovako visoku stopu rasta uticala su dva činioca: bazni efekat iz prošle godine (početak prethodne godine karakteriše smanjenje naplate prihoda usljed pandemije) i trend porasta uvoznih cijena, koji je prisutan od polovine prethodne godine. Istovremeno su isplate povrata sa Jedinstvenog

³⁶ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 67/21), a koja se primjenjuje od 01.01.2022. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2022. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,33 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i

- specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 133,20 KM po kilogramu.

računa UIO (dalje u tekstu JR UIO) bile veće za čak 40,5% g/g, što je umanjilo neto efekat naplate. Neto prihodi, u istom periodu, su iznosili oko 5,8 milijardi KM i veći su za 14,8% g/g.

Tabela 2: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

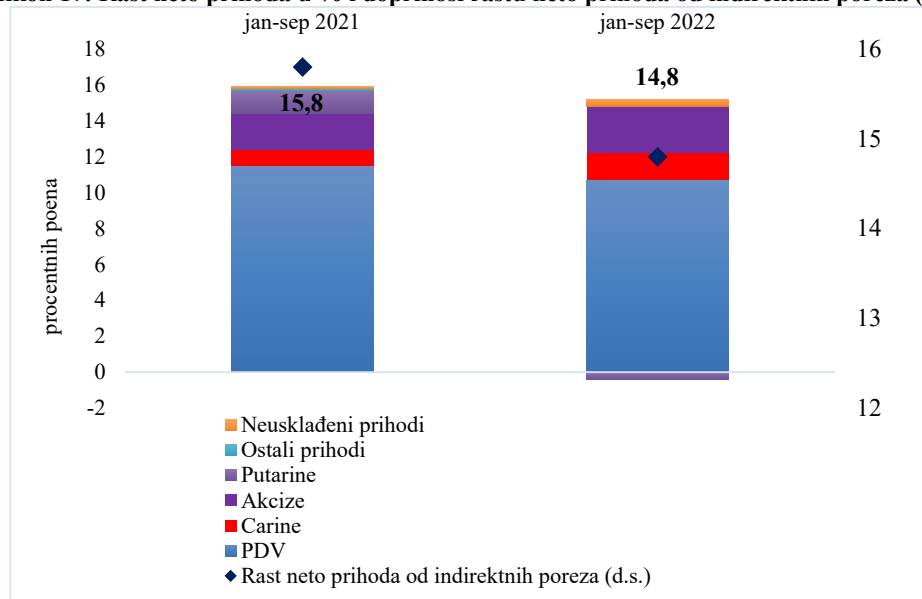
	struktura 2022	jan-sep 2021	jan-sep 2022	K1 2022	K2 2022	K3 2022
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	15,6	19,4	22,3	21,8	15,0
Povrati	20,9	13,4	40,5	38,3	39,9	43,1
Neto prihodi - prikupljeno	79,1	16,0	14,8	18,5	17,7	9,5
PDV	50,3	18,5	16,9	17,6	20,3	13,6
Carine	3,7	19,6	34,1	30,2	35,4	36,4
Akcize	15,4	8,7	12,0	15,4	14,7	6,2
Putarine	6,6	13,3	-3,6	6,9	-3,1	-12,8
Ostali prihodi	0,2	16,9	-0,2	6,4	-3,3	-2,4
Neusklađeni prihodi	2,9	18,7	88,9	-	-	-
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	15,4	19,4	22,1	21,2	15,8
Minimalne rezerve	22,1	13,3	39,5	37,5	39,2	41,5
Budžeti	77,9	15,9	15,0	18,3	17,1	10,5
Servisiranje vanjskog duga	7,1	6,9	5,6	-1,3	-14,4	33,0
Federacija Bosne i Hercegovine	4,8	9,1	6,4	-1,8	-14,7	36,3
Republika Srpska	2,2	3,4	3,9	-0,2	-14,2	27,8
Brčko Distrikt	0,1	-14,0	3,3	-2,6	152,8	4,6
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	70,8	17,1	16,1	20,9	21,5	8,0
Institucije Bosne i Hercegovine	8,6	0,0	11,4	0,4	0,4	32,6
Federacija Bosne i Hercegovine	37,9	17,8	16,3	23,6	25,4	3,4
Republika Srpska	21,9	24,6	17,8	26,2	24,1	6,7
Brčko Distrikt	2,3	20,7	16,5	23,4	19,5	8,7

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

U strukturi prikupljenih prihoda, tokom posmatranog perioda, najviše je prikupljeno prihoda od poreza na dodatu vrijednost (PDV) (72% udio u ukupnim prihodima) i prihoda od akciza na uvozne proizvode (16%).

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine, osim prihoda od putarina čiji je predznak negativan, dale su pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: PDV od 10,7 p.p., prihodi od akciza 2,6 p.p. i prihodi od carina 1,5 p.p..

Grafikon 17: Rast neto prihoda u % i doprinosi rastu neto prihoda od indirektnih poreza (u p.p.)

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U prvih devet mjeseci tekuće godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 5,3 milijarde KM, što je za 23,0% više u poređenju sa istim periodom 2021. godine. Kao posljedica rasta izvoza tokom posmatranog perioda, i rast povrata sa JRT UIO je bio snažan, što se odrazilo na

neto prihode od PDV-a. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 3,8 milijardi KM, čime su ostvarili rast od 16,9% g/g. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 33,3% u poređenju sa istim periodom prethodne godine, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli stopom od oko 7,7% g/g.

Akcize. Prihodi od akciza su u februaru i septembru 2022. godine ostvarili negativne stope rasta koje su nisu bitnije odrazile na stopu rasta u kumulativu za posmatrani period 2022. godine. Za devet mjeseci, neto prihodi od akciza su iznosili oko 1,2 milijarde KM, čime je registrovana stopa rasta istih iznosila 12,0% g/g. Prihodi od akciza na uvozne proizvode su rasli stopom od 17,1% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozni duvan i duvanske prerađevine. Prihodi od akciza na uvoznu naftu i naftne prerađevine bilježe smanjenje od oko 3,0% g/g. Sa druge strane, akcize na domaće proizvode su smanjene za oko 70,1% g/g. Razlog za njihovo smanjenje leži u značajnom smanjenju prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine. Potrošnja domaćih i uvoznih cigareta (prihodi od akciza), iskazana kroz broj izdatih akciznih markica pokazuje da nije bilo potrošnje domaćih cigareta. Sa druge strane, podaci o izdatim uvoznim akciznim markicama u istom periodu pokazuju rast potrošnje uvoznih cigareta.

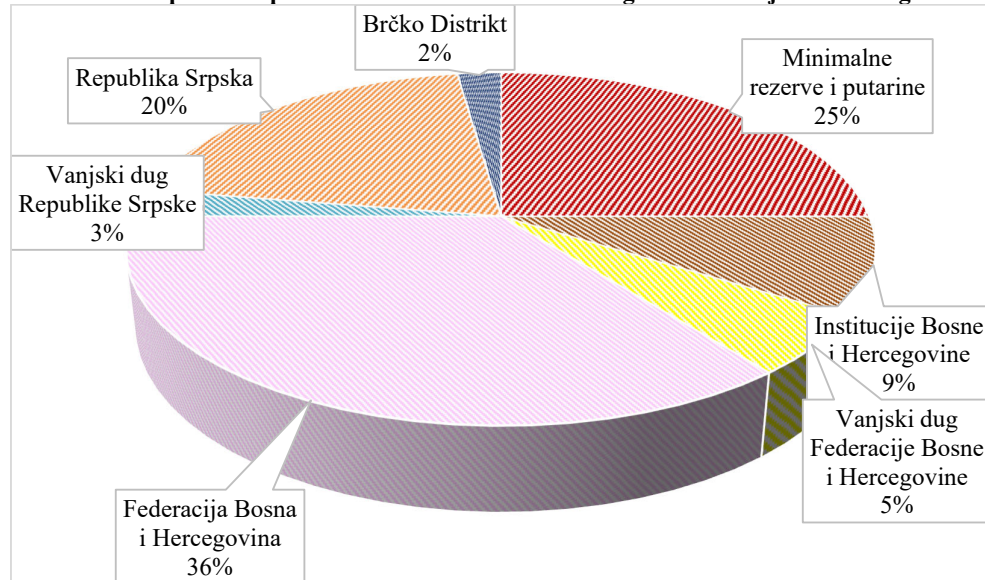
Putarine. Negativne stope rasta prihoda od putarina, tokom drugog i trećeg tromjesečja, značajno su se odrazile na kumulativnu stopu posmatranog perioda. Za devet mjeseci 2022. godine, navedeni prihodi su iznosili su oko 470 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine isti su manji za oko 3,6% g/g.

Carine. Tokom posmatranog perioda tekuće godine prihodi po ovom osnovu, su iznosili oko 306 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine veći su za oko 34,1%. Visoka stopa rasta prihoda od carina dijelom je posljedica niske osnovice iz prethodne godine, ali se može povezati i sa rastom cijena proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu (energenti, sirovine, hrana i druge robe).

Raspoređeni prihodi. Za tri tromjesečja 2022. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 7,3 milijarde KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 293,4 miliona KM, minimalne rezerve (povrati sa JR UIO) u iznosu od oko 1,5 milijardi KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 647,4 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 4,9 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima³⁷. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 3,0 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 402,5 miliona KM), Republici Srpskoj oko 1,7 milijardi KM (za servis vanjskog duga oko 185,6 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 172,4 miliona KM (za servis vanjskog duga 7,2 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su veća za 5,6%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 16,1%.

³⁷ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-24-2-1/22 od 22.06.2022. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period juli-septembar 2022. godine, i isti iznose: FBiH 61,48%, RS 34,97% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Grafikon 18: Raspoređeni prihodi sa JR UIO Bosne i Hercegovine na kraju K3 2022. godine u %

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U cilju povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda, entitetske vlade su donijele set mjera o čemu je pisano ranije.³⁸

Nove mjere donošene su i u toku tekuće godine i dale su određene pozitivne rezultate u naplati prihoda poreskih uprava.

Entitetske poreske uprave su tokom perioda januar-septembar 2022. godine, ukupno prikupile oko 7,0 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostvarili rast od 14,7% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Detalji o naplati slijede u tabeli ispod.

Tabela 3: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-septembar

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Direktni porezi	714,8	939,6	31,4	371,3	511,5	37,7	1.086,1	1.451,1	33,6
<i>Porez na dohodak</i>	<i>341,9</i>	<i>411,5</i>	<i>20,4</i>	<i>152,2</i>	<i>196,9</i>	<i>29,4</i>	<i>494,1</i>	<i>608,4</i>	<i>23,1</i>
<i>Porez na dobit</i>	<i>289,2</i>	<i>425,8</i>	<i>47,2</i>	<i>184,9</i>	<i>278,8</i>	<i>50,8</i>	<i>474,1</i>	<i>704,6</i>	<i>48,6</i>
<i>Porezi građana</i>	<i>83,2</i>	<i>101,9</i>	<i>22,5</i>	<i>34,3</i>	<i>35,8</i>	<i>4,6</i>	<i>117,5</i>	<i>137,8</i>	<i>17,3</i>
<i>Ostali porezi</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	<i>-31,3</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>-</i>	<i>0,5</i>	<i>0,3</i>	<i>-31,3</i>
Takse, kazne i naknade	550,5	571,5	3,8	350,1	366,9	4,8	900,6	938,4	4,2
Doprinosi	2.844,5	3.213,6	13,0	1.316,1	1.443,9	9,7	4.160,6	4.657,5	11,9

³⁸Dana 30.12.2021. održana je telefonska sjednica na kojoj je Vlada Federacije donijela Uredbu kojom se propisuje metodologija utvrđivanja iznosa najniže plate i usklađivanje najniže plate što će se primjenjivati od 2023. godine (Službene novine Federacije BiH, broj 106/21).

Odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine od 07.01.2022. godine.

Narodna skupština Republike Srpske na 26. posebnoj sjednici, održanoj 14. decembra 2021. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/21). Vlada Republike Srpske je donijela Odluku o najnižoj plati za 2022. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/22) u visini od 590 KM u neto iznosu.

<https://poreskaupravar.org/wp-content/uploads/2022/05/Odluka-o-izmjeni-Odluke-o-najnizjoj-plati-u-RS-za-2022.pdf>

Za plate do 1.000 KM uvećanje iznosi 5%, a za plate veće od 1.000 KM 3%.

<i>Penzijско/invalidsko osiguranje</i>	1.594,1	1.798,9	12,8	749,8	863,1	15,1	2.343,9	2.662,0	13,6
<i>Zdravstvo osiguranje</i>	1.119,9	1.267,2	13,2	475,1	476,0	0,2	1.595,0	1.743,2	9,3
<i>Zavod za zapošljavanje</i>	130,4	147,5	13,1	23,4	26,8	14,4	153,8	174,3	13,3
<i>Dječija zaštita</i>	0,0	0,0	-	63,4	73,1	15,3	63,4	73,1	15,3
<i>Zapošljavanje invalida</i>	0,0	0,0	-	4,4	5,0	13,3	4,4	5,0	13,3
Ostali prihodi	0,6	1,0	74,4	0,2	0,7	-	0,8	1,7	129,6
UKUPNO	4.110,4	4.725,7	15,0	2.037,7	2.323,0	14,0	6.148,0	7.048,8	14,7

Izvor: entitetske poreske uprave

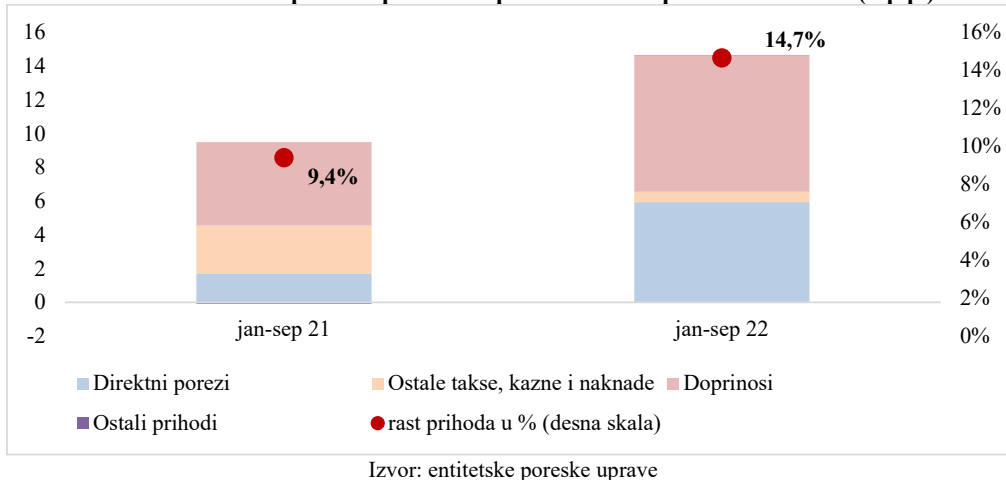
Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, tokom posmatranog perioda, su iznosili oko 4,7 milijardi KM, čime su u poređenju sa istim periodom prethodne godine ostvarili rast od 11,9%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe dvocifrene pozitivne stope rasta, osim doprinosa za zdravstveno osiguranje. Dominantna kategorija ovih prihoda jesu prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO), koji su zabilježili stopu rasta od oko 13,6% g/g.

Od 2022. godine Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/21) smanjena je stopa doprinosa Fonda za zdravstveno osiguranje sa 12% na 10,2%, a što se ujedno odrazilo i na smanjenje prihoda fonda u toku 2022. godine.

Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su ostvarili povećanje od oko 33,6% u poređenju sa istim periodom 2021. godine. U posmatranom periodu po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 1,5 milijardi KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Stopa rasta prihoda od poreza na dobit je značajno uvećana (48,6% g/g), posebno u drugom tromjesečju, što je direktna posljedica uticaja pandemije Covid-19³⁹. Međutim, nominalno posmatrano, uvećanje iznosi 230,5 miliona KM. Na spomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, kao i organizovanja igara na sreću, ali i društava za osiguranje imovine i lica. Na visoku stopu rasta ovih prihoda uticao je bazni efekat iz prethodne godine (negativne i niske stope rasta zbog uticaja pandemije), ali i uplata ovog poreza prema prijavi koju su obveznici dužni podnijeti do 31.03. godine, za prethodnu godinu. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu rasta od oko 23,1% g/g, kao rezultat rasta prihoda od poreza na dohodak na lična primanja, kao i prihoda po osnovu poreza na obavljanje samostalne djelatnosti. Na kretanje ove kategorije prihoda svakako su se odrazile i mjere entitetskih vlada iz domena povećanja plata.

³⁹ Prijava poreza na dobit za prethodnu godinu pravna lica su u obavezi podnijeti do 31.03.2022. Porez na dobit obračunava se i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

Grafikon 19: Rast prihoda poreskih uprava u % i doprinosi rastu istih (u p.p.)

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni, tokom posmatranog perioda 2022. godine, ukupno je naplaćeno oko 938,4 miliona KM, što je za 4,2% više nego u istom periodu prethodne godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše uticaja je imalo povećanje naplate različitih administrativnih, komunalnih i boravišnih taksi. U kategoriji naknada najveći pozitivan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su rast prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću, naknada za korišćenje šuma i šumskih sirovina, naknada za korišćenje mineralnih sirovina i različitih naknada za vode.

Prihodi po osnovu naknada i kazni ostvarili su rast 2022. godine u odnosu na 2021. godinu, dok su prihodi od taksi u istom periodu ostvarili pad i to najvećim dijelom zbog izmjena dva Zakona. Naime, Zakonom i izmjenama Zakona o komunalnim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/21) ukida se obaveza plaćanja komunalne takse za isticanje poslovnog imena pravnog lica ili preduzetnika na poslovnim prostorijama. Pored toga, Zakonom o dopuni Zakona o posebnim republičkim taksama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/20) umanjuje se obaveza posebne republičke takse u 2021. godini za 30%, u 2022. godini za 60%, da bi se konačno ova taksa ukinula 2023. godine. Navedene zakonske izmjene imaju za cilj kreiranje optimalnog fiskalnog opterećenja privrede i građana Republike Srpske.

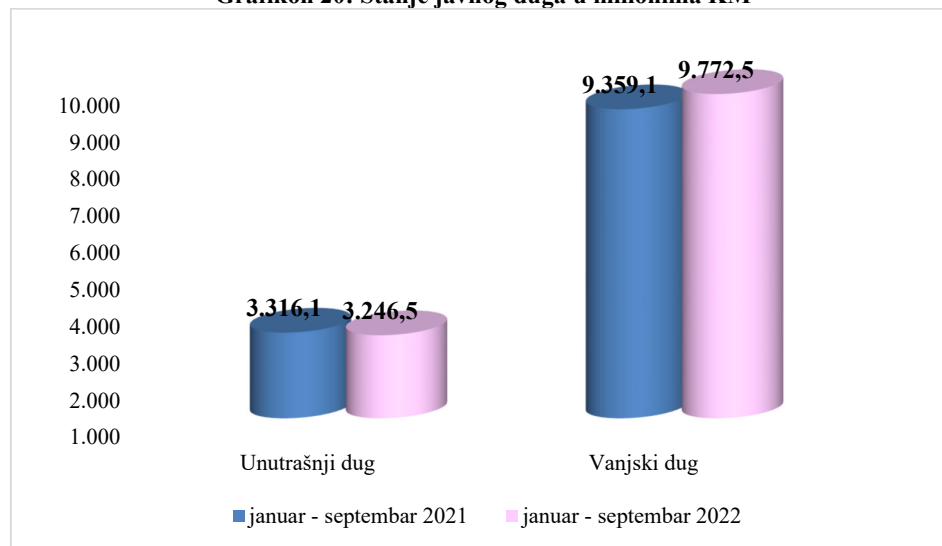
Javni dug (Stanje duga na kraju K3 2022. godine)

Prema podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu MFT), ukupan javni dug (sa javnim dugom entiteta i Brčko Distrikta i vanjskim dugom jedinica lokalne samouprave) na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine je dostigao iznos od oko 13 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, stanje javnog duga je neznatno uvećano (2,7% g/g). Ovim je javni dug Bosne i Hercegovine mjereno udjelom prema BDP-u smanjen za 1,7 p.p. na 30,0% BDP-a⁴⁰.

Na kraju posmatranog perioda, stanje vanjskog javnog duga je zabilježilo povećanje od 4,4%, g/g, dok je unutrašnji dug smanjen za 2,1% g/g.

⁴⁰ BDP za 2022. godinu mjereno rashodovnim pristupom, prema projekcijama DEP-a iz septembra 2022. godine.

Grafikon 20: Stanje javnog duga u milionima KM

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Javni vanjski dug. Prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, stanje javnog vanjskog duga na kraju posmatranog perioda, je iznosilo oko 9,8 milijardi KM, čime je vanjski dug, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, uvećan za oko 4,4%. Vanjski dug mjereno udjelom prema BDP-u, bilježi smanjenje od 0,9 p.p., čime je na kraju posmatranog perioda iznosio 22,5% BDP.

Najveći udio u vanjskom dugu se odnosi na dug Federacije Bosne i Hercegovine (56,8%), zatim slijede Republika Srpska sa učešćem od 42,1%, Institucije Bosne i Hercegovine sa 0,6% i Brčko Distrikt sa 0,5%. U strukturi vanjskog duga, prema kreditorima, najveći udio (28,4%) se odnosi na kredite uzete kod Svjetske banke i Evropske investicione banke (EIB) (21,5%) učešća u ukupnim kreditima.

U strukturi vanjskog duga prema valutama dominira dug izražen u evrima sa 63,6%. Zatim slijedi dug od 24,9% u SDR. Oko 64,5% vanjskog duga (kredita) je ugovoreno po fiksnoj kamatnoj stopi.

U toku posmatranog perioda 2022. godine, ukupno je servisirano oko 632,5 miliona KM obaveza po osnovu vanjskog duga, što je više za 6,9% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Od tog iznosa 75,5% se odnosi na servis glavnice vanjskog duga.

U toku posmatranog perioda, a prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, ukupno je povučeno oko 306,4 miliona KM novih kreditnih sredstava, što je za oko 44,0% manje nego u istom periodu prethodne godine.

Po osnovu odobrenih, a neangažovanih kreditnih sredstava, tokom devet mjeseci 2022. godine, ukupno je plaćeno oko 4,7 miliona KM penala. U poređenju sa istim periodom prethodne godine plaćeno je za oko 46% manje novčanih sredstava po ovom osnovu. Najveći iznos je plaćen Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) (80,1%) od ukupno plaćenih penala. Posmatrano prema nosiocima, najveći iznos (64%) plaćenih sredstava za neangažovana kreditna sredstva se odnosi na Federaciju Bosne i Hercegovine.

Tabela 4: Stanje vanjskog javnog duga prema nosiocima u milionima KM

Period/Nosilac duga	Vanjski državni dug	Vanjski dug entiteta	Vanjski dug jedinica lokalne samouprave
K3 2021	8.321	1.014	24
K3 2022	8.745	1.004	24

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Javni unutrašnji dug. Unutrašnji dug, prema podacima MFT Bosne i Hercegovine na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine, je dostigao iznos od oko 3,3 milijarde KM, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine manji je za 2,1%. Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine mjereno udjelom prema BDP-u u poređenju sa prethodnom godinom, je smanjen za 0,8 p.p. i na kraju posmatranog perioda je iznosio oko 7,5% BDP-a.

Ukupan unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 1,1 milijardu KM, Republike Srpske oko 2,1 milijardu KM, dok je unutrašnji dug Brčko Distrikta iznosio svega 0,6 miliona KM.

Ako se posmatra unutrašnji dug prema nosiocima, kod svih osim duga opština je zabilježeno smanjenje duga. Detalji se mogu vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 5: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM

Nosilac obaveza	K3 2021.	K3 2022.	rast u %
<i>Dug vlada entiteta/ Distrikta</i>	2.395,44	2.392,50	-0,1%
<i>Dug kantona</i>	236,26	212,73	-10,0%
<i>Dug gradova</i>	247,07	244,68	-1,0%
<i>Dug opština</i>	175,79	181,05	3,0%
<i>Dug fondova socijalne sigurnosti</i>	214,61	169,45	-21,0%
<i>Dug javnih preduzeća</i>	46,89	46,04	-1,8%
UKUPNO UNUTRAŠNJI DUG	3.316,06	3.246,45	-2,1%

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

U toku posmatranog perioda, ukupno je servisirano oko 362,3 miliona KM obaveza po osnovu unutrašnjeg duga, što je za dva puta više nego u istom periodom prethodne godine. Od tog iznosa 90% se odnosi na servis glavnice unutrašnjeg duga. Veći iznos servisa unutrašnjeg duga (67%) se odnosi na servisiranje obaveza Republike Srpske⁴¹.

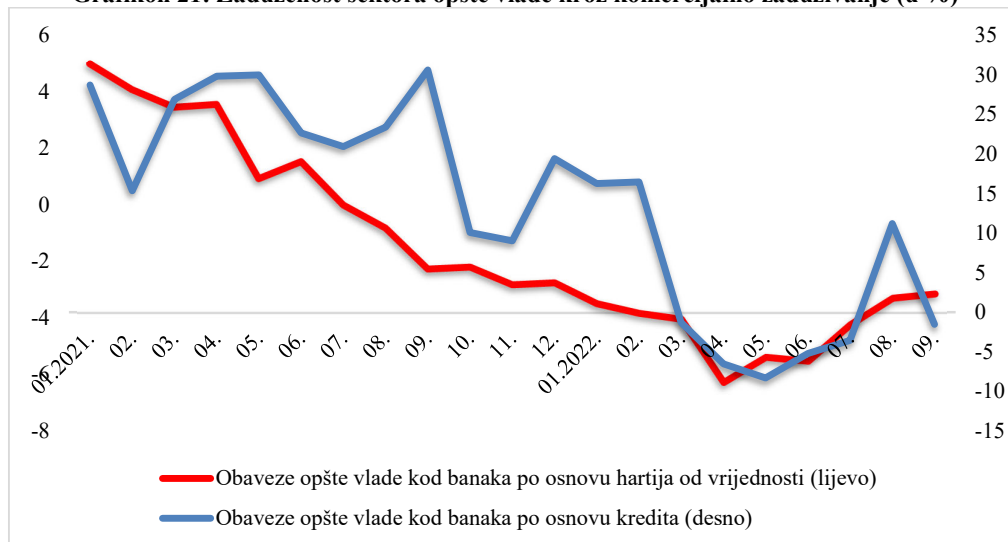
Potraživanja od sektora opšte vlade⁴². Ukupna komercijalna zaduženost sektora opšte vlade Bosne i Hercegovine na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine, a prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu CBBiH), je dostigla iznos od oko 3,2 milijarde KM. Time je zaduživanje opšte vlade, kroz kredite uzete kod komercijalnih banaka i emisije hartija od vrijednosti na kraju posmatranog perioda 2022. godine ostalo nepromijenjeno u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Uz postepeni oporavak privredne aktivnosti i značajno poboljšanje u naplati javnih prihoda, potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u realizaciji vladinih mjera (saniranja negativnih efekata pandemije, poboljšanje životnog standarda radnika, ali i ugroženih kategorija stanovništva) nisu bile prisutne. Rezultat toga jeste stagnacija

⁴¹ U prvom polugodištu Vlada Republike Srpske je na ime obaveza po osnovu dugoročnih obveznica isplatila 132,2 miliona KM (72% ukupnog servisa ovog entiteta), dok je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na ime obaveza po osnovu dugoročnih obveznica isplatila 3,8 miliona KM i to samo po osnovu kamata.

⁴² U skladu sa GFS Priručnikom, sektor opšte vlade definiše se tako da obuhvata sve entitete koji obavljaju funkcije vlade kao njihove osnovne djelatnosti. On ne obuhvata poslovna poduzeća u vlasništvu vlade koja proizvode robe i/ili usluge te ostvaruju profit prodajom istih po ekonomskim cijenama. U opštu vladu uključeni su i fondovi socijalne zaštite, tj. fondovi za penzijsko-invalidsko osiguranje, zapošljavanje, zdravstvo, dječiju zaštitu i za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te vanbudžetski fondovi za izgradnju puteva odnosno JP direkcije za izgradnju i održavanje cesta svih nivoa vlasti kao i JP autoputevi u oba entiteta.

komercijalnog zaduživanja. Rast obaveza po emitovanim hartijama od vrijednosti od 2,4% g/g je neutralizovan smanjenjem obaveza po osnovu uzetih kredita 4,2% g/g.

Grafikon 21: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)

Izvor: CBBiH

Tokom posmatranog perioda 2022. godine, a u skladu sa indikativnim kalendarom za 2022. godinu⁴³, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je emitovala jednu emisiju trezorskih zapisa i četiri emisije dugoročnih obveznica. U istom periodu, prema indikativnom kalendaru zaduživanja za 2022. godine, Vlada Republike Srpske se zadužila je emitovala sa tri emisije trezorskih zapisa i šest emisija dugoročnih obveznica. Detalji o vrstama hartija od vrijednosti i uslovima zaduživanja mogu se naći u dodatku Ekonomskih trendova (tabele od 7 do 10).

Izveštaj o operacijama konsolidovane centralne vlade Bosne i Hercegovine⁴⁴

Na kraju trećeg tromjesečja 2022. godine, primarni fiskalni bilans centralne vlade je iznosio oko 1 milijarde KM, odnosno oko 3,0% BDP-a prema rashodovnom pristupu⁴⁵. U istom periodu, tekući fiskalni bilans je ostvario suficit u iznosu od 830 miliona KM (2,5% BDP-a). Ostvareni suficit rezultat je pozitivnih trendova u naplati prihoda, prvenstveno poreskih prihoda ali i nešto nižih kapitalnih rashoda. Izdvajanja za kapitalne rashode, na kraju trećeg tromjesečja 2022. su iznosila oko 213 miliona KM, što je za oko 8,4% manje nego u istom periodu prethodne godine. Što se tiče njihovog udjela u BDP-u, tokom posmatranog perioda neznatno je smanjen i sada iznosi oko 0,6% BDP-a.

Konsolidovani prihodi centralne vlade Bosne i Hercegovine na kraju posmatranog perioda, su dostigli oko 11,6 milijardi KM, što je za 12,4% više nego u istom periodu prethodne godine. Navedeni rast javnih prihoda zadržao je njihov udio u BDP-u na nivou od 34,5% BDP-a. Svi nivoi vlasti ostvarili su rast prihoda. Glavni generatori rasta prihoda tokom posmatranog perioda jesu poreski prihodi (19,2% g/g), a posebno prihodi od indirektnih poreza.

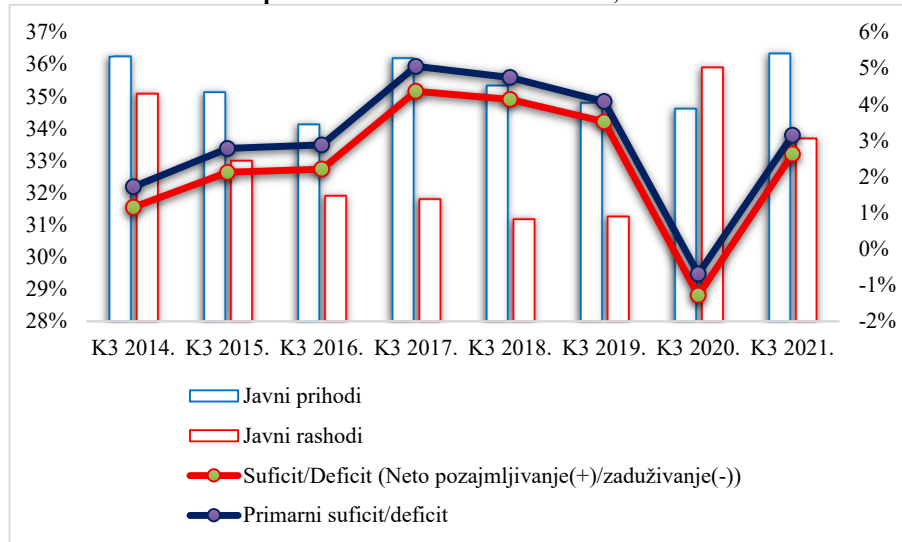
⁴³ Ministarstva finansija zadržavaju pravo da promjene kalendar aukcija u nekim/svim elementima u bilo koje vrijeme.
http://fotoart.ba/1_fm/Februar%202022/Kalendar%20aukcija%20vrijednosnih%20papira%20FBiH%20za%202022.%20godinu.pdf

<https://www.vladars.net/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mf/PPP/ud/ka/Pages/default.aspx>

⁴⁴ Podaci o konsolidovanoj centralnoj vladi ne uključuju lokalni nivo vlasti (opštine i gradove), JP Autoceste i JP ceste kao i Fondove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom svih nivoa vlasti.

⁴⁵ Podaci o rashodovnom BDP-u su preuzeti iz kvartalnog saopštenja BHAS.

Grafikon 22: Konsolidovani prihodi i rashodi centralne vlade, tekući suficit/deficit u % BDP-a

Izvor: CBBiH, BHAS

Konsolidovani rashodi centralne vlade Bosne i Hercegovine, tokom posmatranog perioda, su uvećani za 12,5% g/g čime su dostigli iznos od oko 10,7 milijardi KM. Udio rashoda prema BDP-u je ostao nepromjenjen u poređenju sa istim periodom prethodne godine (32,1%). Razlog visoke stope rasta javnih rashoda, i njihovog odnosa prema BDP-u jesu mjere koje su se finansirale i tokom 2021. i 2022. godine. Svi nivoi vlasti, su tokom posmatranog perioda, ostvarili rast javnih rashoda: Institucije Bosne i Hercegovine 2,4% g/g, Federacija Bosna i Hercegovina 12,7% g/g, Republika Srpska 16,1% g/g i Brčko Distrikt 10,2% g/g.

III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

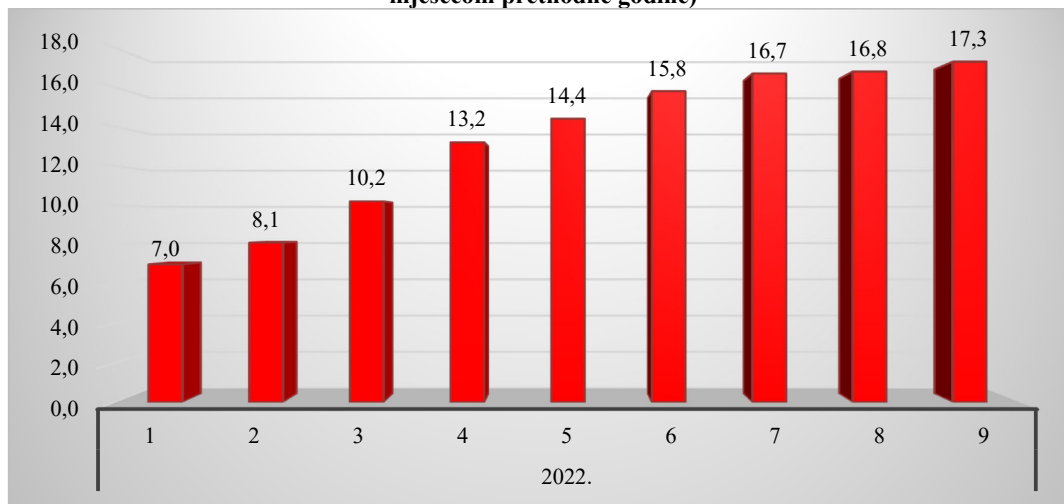
Cijene

- *Nastavljen snažan rast inflacije u Bosni i Hercegovini naročito u K3 2022. godine*
- *Cijene u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića i prevoza najviše uticale na rast inflacije*
- *Rast cijena sirove nafte i hrane na svjetskom tržištu*

Tokom 2022. godine primjetan je snažan rast cijena ne samo u Bosni i Hercegovini nego i cijelom svijetu. Rast cijena energenata (posebno nafte i gasa) i prehrambenih proizvoda značajno je doprinio rastu inflacije. Na taj način vanjski pritisci na cijene značajno su determinisali ukupnu inflaciju (prenošenje troškovnih pritisaka sa proizvođačkih na potrošačke cijene). Navedena kretanja su imala uticaja na nivo inflacije u EU koja je u septembru 2022. godine iznosila je 10,9% g/g odnosno u prosjeku I-IX 2022. godine je iznosila 8,5%.⁴⁶

Ukupan nivo cijena u Bosni i Hercegovini u periodu I-IX 2022/I-IX 2021 bio je veći za 13,3% (inflacija). Posmatrajući po kvartalima, najveći rast inflacije bio je u K3 2022. godine što se može vidjeti na grafikonu ispod. Analizirajući promjene CPI indeksa po odjeljcima prema namjeni potrošnje primjetno je da su cijene u skoro svim odjeljcima uvećane. Ipak, rast cijena u posmatranom periodu bio je najznačajniji u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, prevoza i stanovanja. Jedino smanjenje cijena bilo je u odjeljku odjeće i obuće gdje su cijene bile niže za 5,6% g/g u posmatranom periodu.

Grafikon 23: Inflacija u Bosni i Hercegovini po mjesecima u I-IX 2022. godine (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

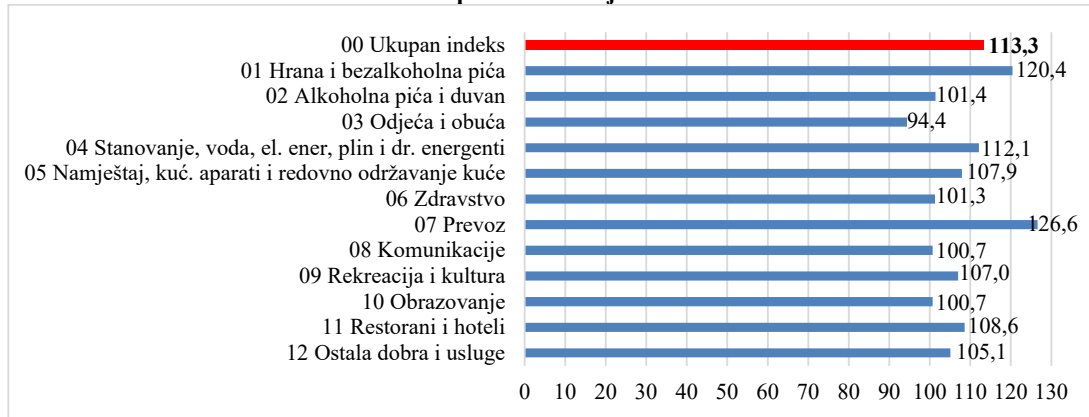

Izvor: BHAS

Zbog viših cijena nafte i naftnih derivata periodu I-IX 2022/I-IX 2021. godine u odjeljku prevoza cijene su bile više za 26,6%. U posmatranom periodu prosječna cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata iznosila je oko 101 \$/barelu i bila je veća za 53% (ili 35\$) u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, na osnovu prezentiranih podataka na grafikonu o svjetskim cijenama može se vidjeti da cijena sirove nafte u K3 2022. godine postepeno počinje slabiti.

⁴⁶ Podatak preuzet sa Eurostata.

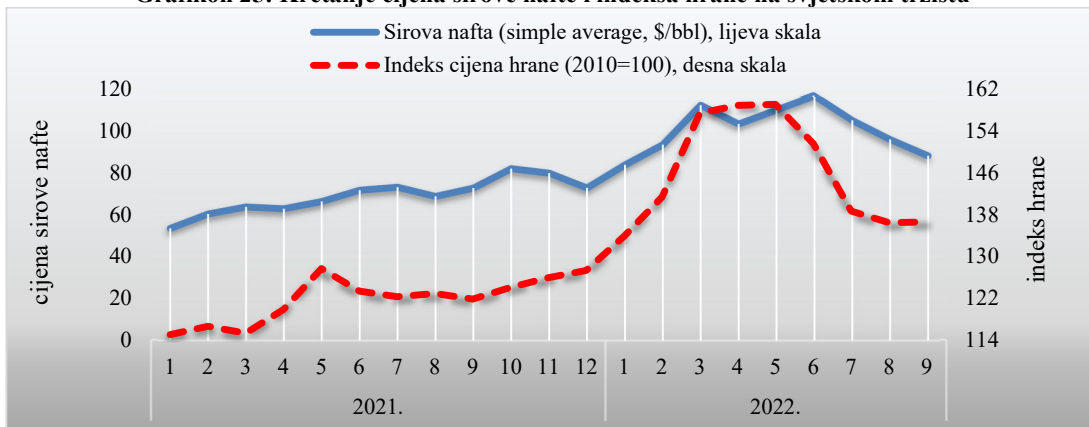
Grafikon 24: Indeks potrošačkih cijena I-IX 2022/I-IX 2021

Izvor: BHAS

Pored ovog energenta, vrijednost indeksa hrane na svjetskom tržištu u periodu I-IX 2022. godine bila je takođe viša u odnosu na isti period 2021. godine (oko 21%). U Bosni i Hercegovini cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića, koji ima najveći udio u CPI indeksu (oko 34%), su uvećane za 20,4% g/g u posmatranom periodu zbog snažnog rasta cijena prehrambenih proizvoda.

Grafikon 25: Kretanje cijena sirove nafte i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata su uvećane 12,1% g/g. Rast cijena plina, tečnih i čvrstih goriva, održavanja i popravke stana kao i najamnina za stanovanje imao je doprinos rastu cijena u ovom odjeljku.

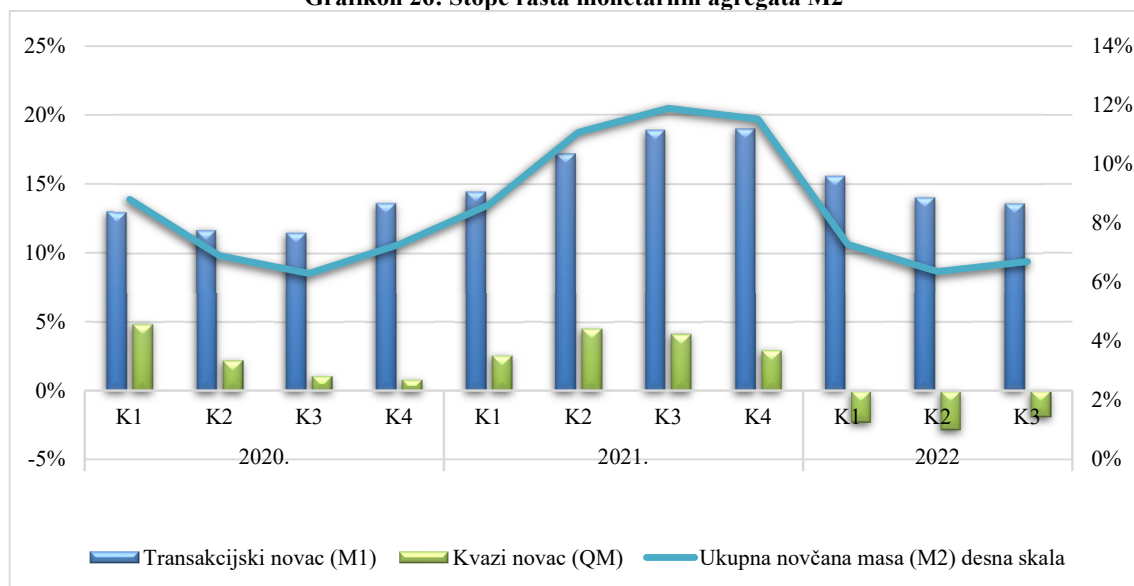
Svi ostali odjeljci su imali nešto manji doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

Monetarni sektor

- Rast novčane mase vođen rastom transakcijskog novca. Kvazi novac nastavlja sa negativnim trendom rasta.
- Pričuvni novac vođen rastom depozita banaka kod monetarnih vlasti.

Novčana masa (M2) na kraju trećeg tromjesečja 2022.godine bilježi nešto sporiji rast u usporedbi sa istim razdobljem prošle godine. M2 sa iznosom od 32,7 mlrd. KM bila je za 6,7% veća u odnosu na treće tromjesečje 2021.godine. U strukturi M2, sastavnica kvazi novac (QM) bilježi smanjenje od početka 2022.godine i na kraju trećeg tromjesečja iznos je smanjen za 1,9% g/g na iznos od 13,3 mlrd. KM. Navedeno smanjenje vođeno je kontinuiranim smanjenjem ostalih depozita u inozemnoj valuti i ostalih depozita u domaćoj valuti čije stope rasta su negativne za sva tri tromjesečja 2022.godine, sa 6,8% g/g i 5,3% g/g. U okviru kvazi novca, pozitivan trend rasta bilježi treća sastavnica, prenosivi depoziti u inozemnoj valuti sa 10,8% g/g. Zbog niskih pasivnih kamatnih stopa i ne postojanja mogućnosti investiranja u sigurnije opcije investiranja trend visokih stopa rasta najlikvidnijeg monetarnog agregata – transakcijskog novca je i dalje prisutan. Rast ukupne novčane mase vođen je drugom sastavnicom M2, transakcijskim novcem (M1) čija stopa rasta je bila 13,6% g/g (na iznos od 19,4 mlrd.KM). U okviru M1, obje sastavnice bilježe dvoznamenkaste stope rasta, gotovina izvan banaka i prenosivi depoziti u domaćoj valuti sa 11,9% g/g i 14,4% g/g respektivno.

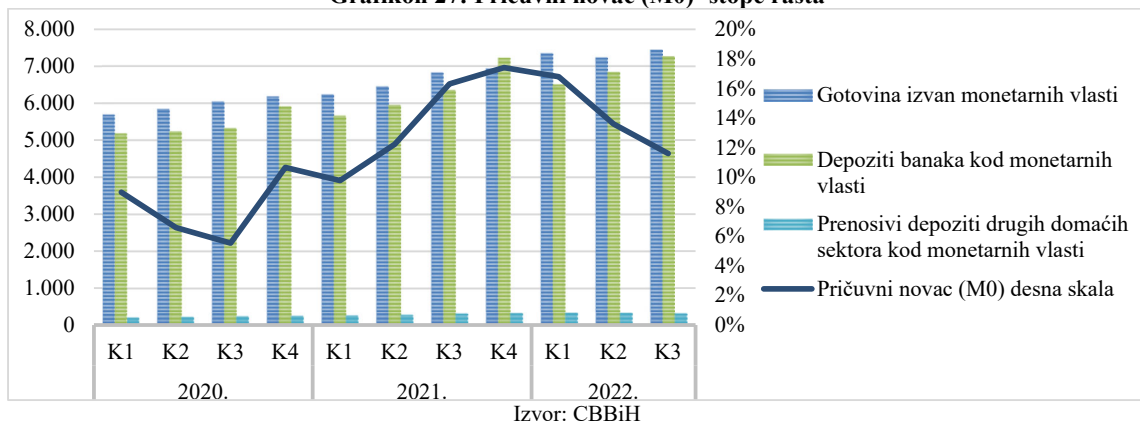
Grafikon 26: Stope rasta monetarnih agregata M2

Izvor: CBBiH

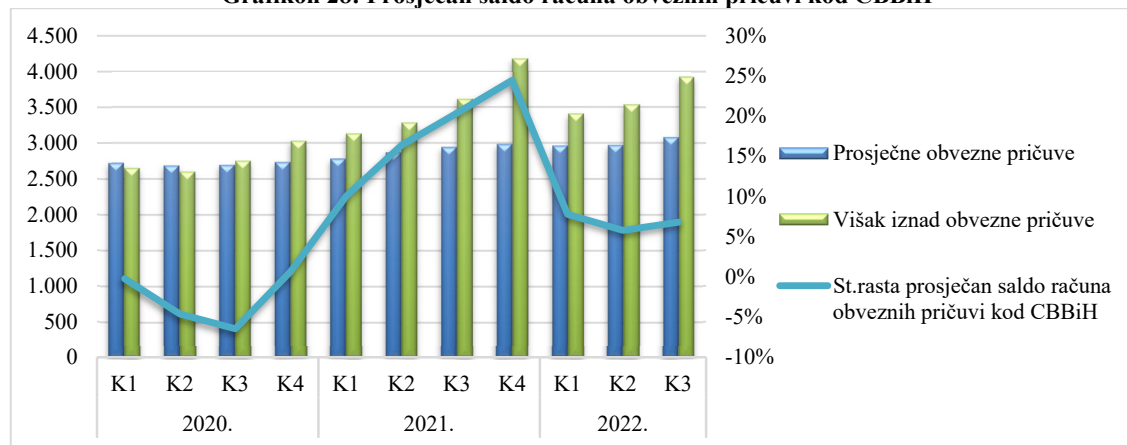
Pričuvni novac (M0) imao je iznos od 15 mlrd. KM i rast po stopi od 11,6% g/g. Najveći doprinos navedenom rastu imali su depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 6,9 p.p. koji su ujedno imali i najveću stopu rasta u posmatranom razdoblju sa 14,6% g/g. Druga sastavnica M0, gotovina izvan monetarnih vlasti imala je sa iznosom od 7,4 mlrd. KM doprinos rastu sa 4,7 p.p. i stopu rasta od 9,2% g/g. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti koji u ukupnom pričuvnom novcu imaju najmanji udjel (2%) imali su iznos od 296 mil. KM što je uvećanje od 1,4% g/g sa neznatnim doprinosom ukupnom rastu M0 od 0,03 p.p. Udjel od 98% M0 čine sastavnice gotovina izvan monetarnih vlasti i depoziti banaka kod monetarnih vlasti (49,6% i 48,4% respektivno).

Grafikon 27: Pričuveni novac (M0)- stope rasta

Prosječan saldo računa obveznih pričuvi kod CBBiH na kraju trećeg tromjesečja 2022.godine imao je iznos od oko 7 mlrd. KM što predstavlja rast od 6,8% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Osnovica za obračun obvezne pričuve⁴⁷ rasla je po stopi od 4,7% g/g na iznos od 30,8 mlrd. KM. U skladu s tim, prosječne obvezne pričuve imale su iznos od 3,1 mlrd.KM. Njihov udjel u prosječnom saldu računa obveznih pričuva kod CBBiH iznosi 44%. Višak iznad obvezne pričuve nastavlja sa značajnim rastom udjela u prosječnom saldu računa obveznih pričuva kod CBBiH i sa iznosom od 3,9 mlrd. KM i stopom rasta od 8,6% čini 56% udjela. Prosječna stopa obvezne pričuve iznosi 10% a implicitna stopa obvezne pričuve 22,7%.

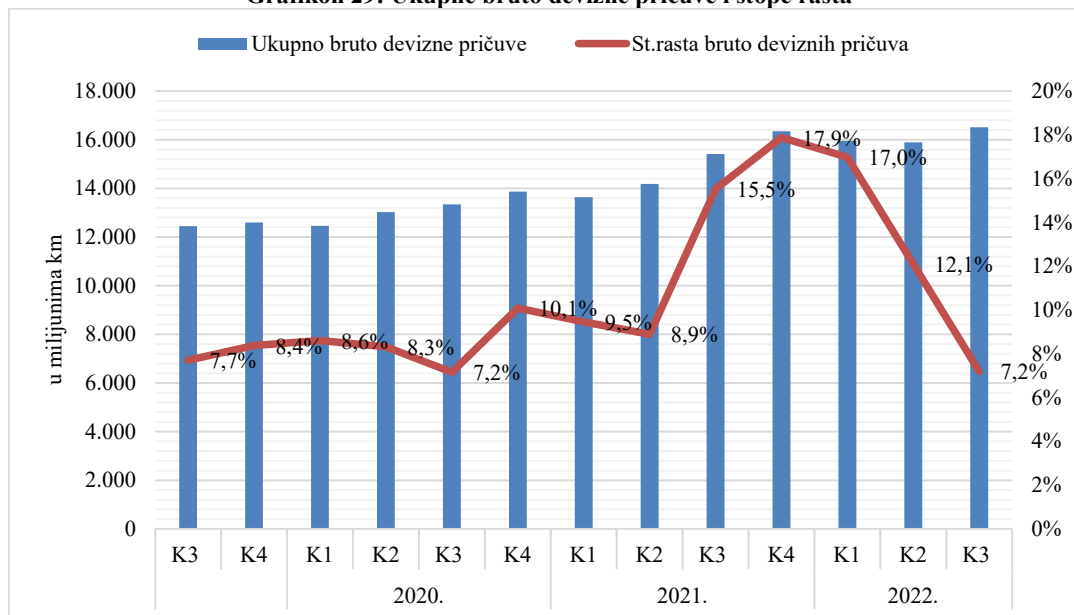
Grafikon 28: Prosječan saldo računa obveznih pričuvi kod CBBiH

Iznos ukupnih bruto deviznih pričuva bio je 16,5 mlrd. KM što predstavlja rast od 7,2% g/g u odnosu na treće tromjesečje 2021.godine. Investicije u vrijednosne papire bilježe smanjenje od 12,1% dok su depoziti kod nerezidentnih banaka imali snažan rast od 66,4% pri čemu treba uzeti u obzir dosta nižu stopu rasta u trećem tromjesečju prošle godine (2,6% g/g). Prema strukturi udjela, investicije u vrijednosne papire imale su najveći udjel, od 58,9%, zatim depoziti kod nerezidentnih banaka sa 36,4%, inozemna valuta u trezoru CBBiH sa 2,9% i zlato sa 1,8% udjela. Pokrivenost M0 bruto deviznim pričuvama bila je 110%.

⁴⁷ Osnovicu za obračun obvezne pričuve čine svi depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira na valutu.

Grafikon 29: Ukupne bruto devizne pričuve i stope rasta

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

- Ostvaren pozitivan finansijski rezultat vođen rastom operativnih prihoda uz smanjenje rashoda po kamatama i sličnih rashoda.
- Stope rasta kreditne aktivnosti još uvijek nisu na predpandemijskim razinama zbog relativno sporijeg rasta kredita u sektoru nefinansijskih privatnih poduzeća.
- Depoziti stanovništva bilježe negativnu stopu rasta.

Bankarski sektor na razini Bosne i Hercegovine na kraju trećeg tromjesečja 2022.godine ostvario je pozitivan finansijski rezultat⁴⁸ u iznosu od 410 mil. KM. Sa postepenim oporavkom kreditne aktivnosti i rast kamatnih prihoda je brži te je u ovom razdoblju uvećan za 2,2% g/g dok je u istom tromjesečju 2021.godine taj rast bio svega 0,7% g/g.

Istovremeno zabilježeno je i smanjenje ukupnih rashoda po kamatama i sličnih rashoda za 10,7% g/g što je u konačnici rezultiralo rastom neto kamatnih prihoda za 5% g/g. Također je ostvaren i značajan rast operativnih prihoda koji su uvećani za 18,1%g/g. Ukupni prihodi veći su za 8,8% u odnosu na isto razdoblje 2021.godine dok su ukupni rashodi veći za 6,9%.

U strukturi ukupnih prihoda, 54,7% udjela imali su prihodi od kamata i slični prihodi dok su operativni prihodi imali 45,3% učešća.

U okviru rashoda najveće učešće imali su nekamatni rashodi sa 87,8% dok su 12,2% učešća imali rashodi po kamatama i slični rashodi.

⁴⁸ Ukupan finansijski rezultat, ukupni prihodi i rashodi i ostali podaci iz izvještaja o dobitku i gubitku su nekonsolidovani podaci za bankarski sektor u Bosni i Hercegovini, a dobiveni su zbrajanjem podataka za Federaciju Bosne i Hercegovine i Republiku Srpsku koji su dobiveni od entitetskih agencija za bankarstvo.

Tabela 6: Financijski rezultat bankarskog sektora u Bosni i Hercegovini na kraju razdoblja u 000 KM

R.br.	U Milionima KM	K3 2021	K3 2022	promjena g/g
1	<i>Prihodi od kamata i slični prihodi</i>	748.847	765.279	2,2%
2	<i>Operativni prihodi</i>	536.821	633.767	18,1%
3	Ukupni Prihodi (1+2)	1.285.668	1.399.046	8,8%
4	<i>Rashodi po kamatama i slični rashodi</i>	134.145	119.749	-10,7%
5	<i>Nekamatni rashodi</i>	780.488	857.997	9,9%
6	Ukupni Rashodi (4+5)	914.633	977.746	6,9%
7	Dobit prije oporezivanja	371.035	421.300	13,5%
8	<i>Porezi</i>	9.271	11.377	22,7%
9	Neto dobit	359.779	410.121	14,0%
10	<i>Neto gubitak</i>	0	0	0,0%
11	Ukupan financijski rezultat	359.779	410.121	14,0%

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo i DEP kalkulacije

Iznos ukupne aktive bankarskog sektora prema konsolidiranom izvješću CBBiH bio je 37,2 mlrd. KM čime je aktiva uvećana za 3,8% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Na strani aktive najveće učešće zauzela su potraživanja od ostalih domaćih sektora sa 29,4% čija stopa rasta je bila 5,3% g/g. Drugi po učešću su potraživanja od nefinancijskih privatnih poduzeća sa 24,6% učešća i stopom rasta od 3,9% g/g dok su pričuve na trećem sa 23,2% učešća i stopom rasta od 11,8% g/g. U okviru pasive, najveće učešće od 35,1% imali su prenosivi depoziti drugih domaćih sektora⁴⁹ u domaćoj valuti uz rast od 14,8% g/g. Učešće od 18,7% ostvarili su ostali depoziti drugih domaćih sektora u inozemnoj valuti koji su imali smanjenje od 5,3% dok su dionice i drugi kapital zauzeli učešće od 12,5% i smanjenje od 0,3% g/g.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala⁵⁰ bio je iznad propisanog minimuma od 12% i na kraju trećeg tromjesečja 2022.godine iznosio je 12,6%. Pokazatelj efikasnosti kapitala, povrat na prosječnu aktivu⁵¹ iznosio je 1,6%.

Prema podacima CBBiH (indikator financijskog zdravlja bankarskog sektora) udjel nekvalitetnih kredita prema ukupnim kreditima na kraju trećeg tromjesečja 2022.godine iznosio je 4,9%.

Tabela 7: Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima

Razdoblje	Ukupni krediti ⁵²	Nekvalitetni krediti	Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima (u%)
K3 2021	21.798.799	1.209.461	5,5
K3 2022	21.966.868	1.080.349	4,9

Izvor: CBBiH

Prosječna efektivna kamatna stopa (EKS) na ukupno plasirane kredite u Bosni i Hercegovini bila je 4,02% što je razina približno jednaka stopama u prethodna dva tromjesečja (EKS na kraju prvog tromjesečja bila je 4,05%). Spomenuta stopa niža je za 0,24 p.p. u odnosu na EKS

⁴⁹ Prenosivi i ostali depoziti drugih domaćih sektora u domaćoj i stranoj valuti predstavljaju obveze banaka prema necentralnoj vladi (kantona i općina), nefinancijskim javnim poduzećima, nefinancijskim privatnim poduzećima, ostalim financijskim institucijama i ostalim domaćim sektorima (stanovništvu, neprofitnim institucijama i ostalim neklasifikovanim sektorima).

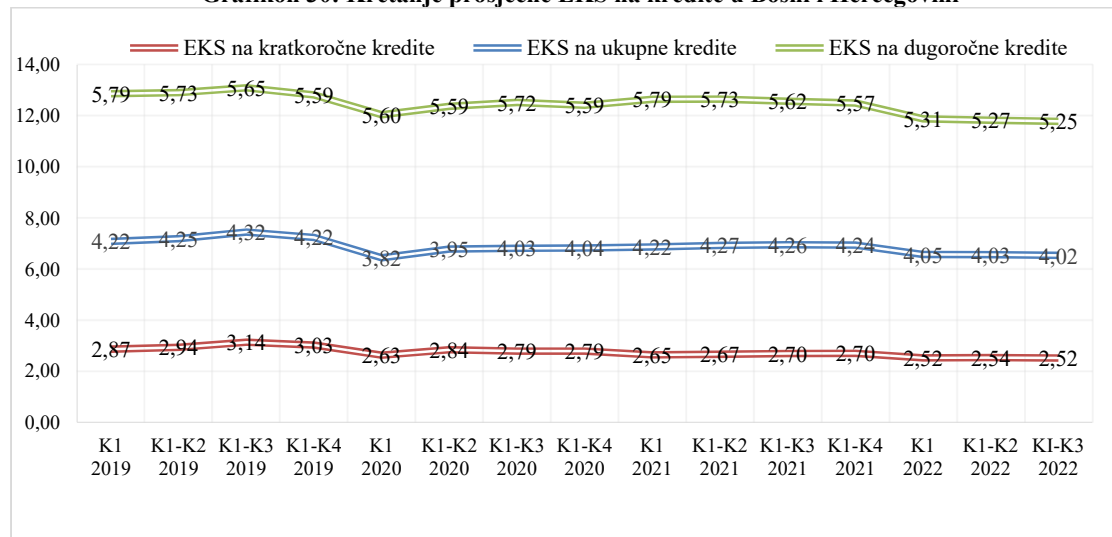
⁵⁰ Neto kapital predstavlja razliku između iznosa kapitala (osnovnog i dopunskog) i odbitnih stavki. Stopa adekvatnosti kapitala mjerena ovim pokazateljem izračunava se kao omjer neto kapitala i ukupnog rizika aktive. Minimalna propisana stopa adekvatnosti kapitala u BiH iznosi 12%.

⁵¹ Povrat na prosječnu aktivu (ROAA) je iz seta osnovnih pokazatelja financijskog zdravlja i namijenjen je mjerenju učinkovitosti banaka u korištenju svoje aktive. Ovaj pokazatelj daje procjenu dobiti koja može poslužiti za pokrivanje gubitaka u odnosu na aktivu. Od četvrtog tromjesečja 2016. godine, izračun pokazatelja ROAA računa se kao omjer dobiti prije poreza i prosječne aktive, pri čemu je vrijednost pokazatelja iskazana na godišnjoj razini.

⁵² Prema metodologiji CBBiH za kompiliranje financijskog zdravlja. Ukupni krediti su na bruto osnovi.

na kraju trećeg tromjesečja 2021.godine, EKS za kratkoročne i dugoročne kredite također su niže u usporedbi sa istim razdobljem prošle godine te su iznosile 2,52% i 5,25% respektivno.

Grafikon 30: Kretanje prosječne EKS na kredite u Bosni i Hercegovini

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo, kalkulacije DEP

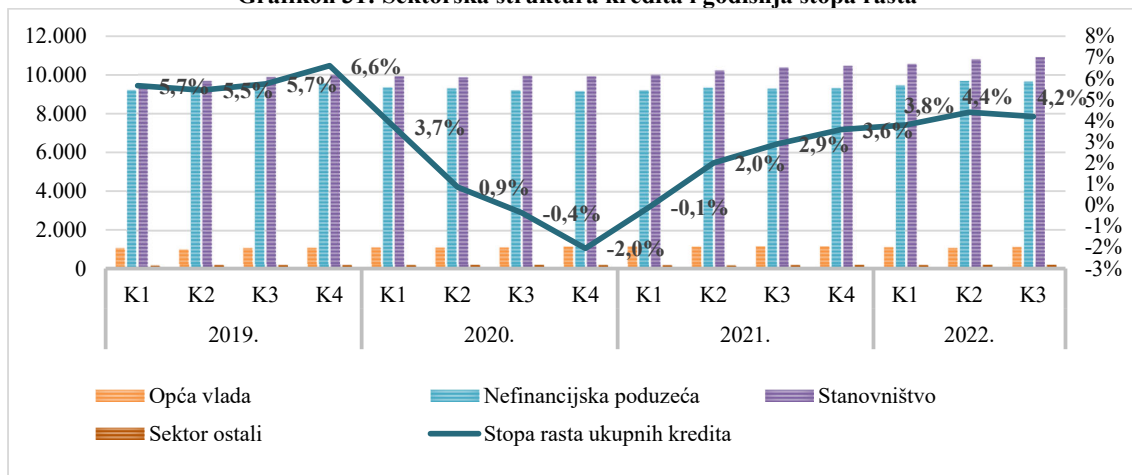
Godišnja stopa rasta ukupnih kredita na kraju trećeg tromjesečja 2022.godine bila je 4,2% g/g. Ukupni krediti veći su za 881 mil.KM u odnosu na treće tromjesečje 2021.godine i iznosili su 21,9 mlrd. KM. Navedena stopa rasta kredita još uvijek nije na razini predpandemijskih stopa rasta (u 2019.godini prosječna stopa rasta bila je 5,7%) zbog relativno sporijeg rasta plasiranih kredita u sektoru nefinancijskih privatnih poduzeća koji u ovom razdoblju iznosi 3,9% g/g.

Unatoč skromnim stopama rasta u ovom sektoru, treće tromjesečje bilježi brži rast plasiranih kredita nego što je bio trend u 2021 godini kada je u istom tromjesečju stopa rasta bila 1,4% g/g. Ukupan iznos nefinancijskih poduzeća⁵³ iznosi 9,6 mlrd. KM što je povećanje od 4% g/g. (9,1 mlrd. KM čine krediti privatnih poduzeća, a 532,7 mil. KM krediti javnih poduzeća). Rast plasmana kredita u sektoru stanovništva bio je za 5,3% g/g viši, ostali sektori za 6,9% g/g dok je sektor opće vlade imao smanjenje od 4,2% g/g.

Najveći udjel u ukupnim kreditima od 94% činili su krediti stanovništva i krediti nefinancijskih poduzeća sa 49,9% i 44,1% respektivno (krediti nefinancijskih privatnih poduzeća imaju udjel od 41,6%) dok je opća vlada imala udjel od 5,2%, a ostali sektori 0,8%.

⁵³ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća.

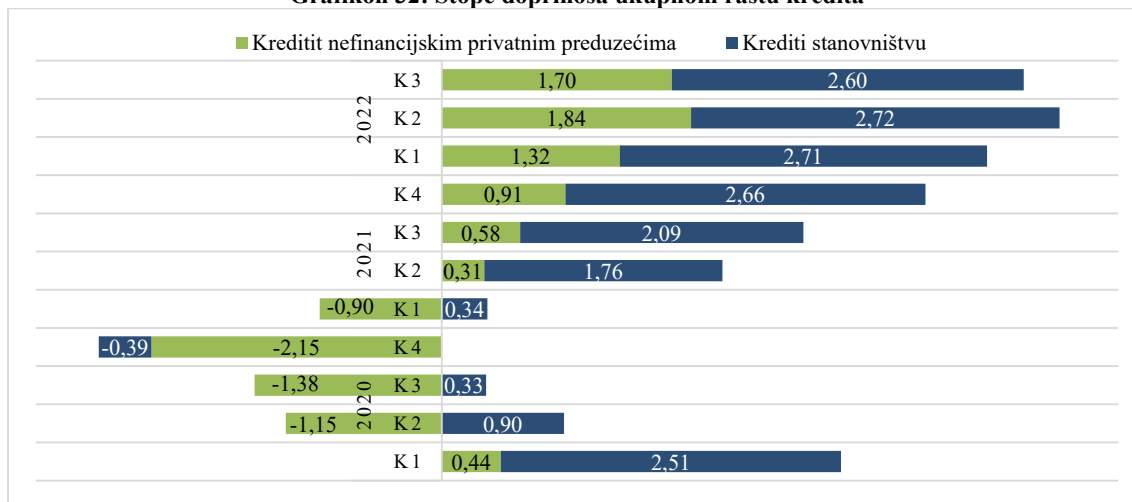
Grafikon 31: Sektorska struktura kredita i godišnja stopa rasta

Izvor: CBBiH

Doprinosi ukupnom rastu kredita veći su na strani sektora stanovništva sa 2,6 p.p. dok je 1,7 p.p. stopa doprinosa bila za nefinancijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade zbog opadajućeg trenda plasmana kredita bilježi negativan doprinos rastu kredita sa 0,2 p.p. Ostali sektori imali su doprinos od 0,06 p.p. Na grafikonu ispod prikazan je doprinos ukupnom rastu kredita za dva najveća sektora prema postotku udjela u ukupnim kreditima, nefinancijska privatna poduzeća i stanovništvo.

Grafikon 32: Stope doprinosa ukupnom rastu kredita

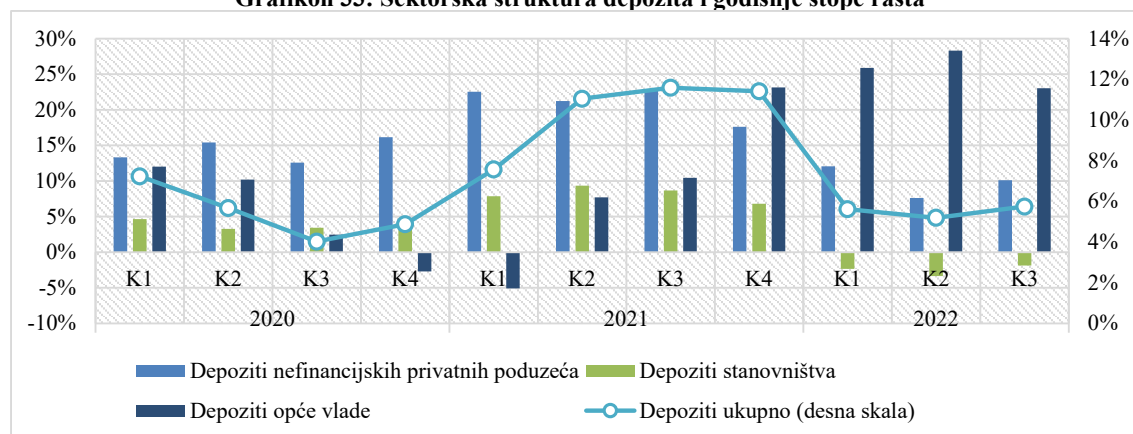
Izvor: CBBiH, kalkulacije DEP

Depoziti nastavljaju rasti i u trećem tromjesečju 2022.godine po stopi rasta od 5,7% g/g na iznos od 28,7 mlrd. KM. Spomenuti rast sporiji je u odnosu na stanje 2021.godine zbog smanjenja depozita stanovništva koji od prvog tromjesečja 2022.godine bilježe negativnu godišnju stopu rasta. (stopa rasta na kraju trećeg tromjesečja negativna sa 1,9% g/g). Sa iznosom od 14,2 mlrd. KM, depoziti stanovništva i dalje čine dominantnu kategoriju u ukupnim depozitima sa 49,6% udjela. Udjel od 27,4% i iznos od 7,9 mlrd. KM činili su depoziti nefinancijskih poduzeća čija godišnja stopa rasta je znatno viša u odnosu na sektor stanovništva, 11,2% g/g. Depoziti opće vlade uvećani su za 23% u odnosu na treće tromjesečje prošle godine i time je i njihov udjel u ukupnim depozitima porastao na 16,5%. (iznos od 4,7 mlrd. KM).

Ostali sektori imali su iznos od 1,9 mlrd. KM (rast od 8,8% g/g) čime je njihov udjel iznosio 6,6%.

Posmatrajući strukturu doprinosa rastu depozita, u skladu sa navedenim stopama rasta najveći doprinos imali su depoziti iz sektora opće vlade sa 3,3 p.p. zatim sektor nefinancijskih poduzeća sa 2,9 p.p. i ostali sektori sa 0,6 p.p. dok je sektor stanovništva zbog trenutnog smanjenja depozita imao i negativan doprinos rastu sa 1 p.p.

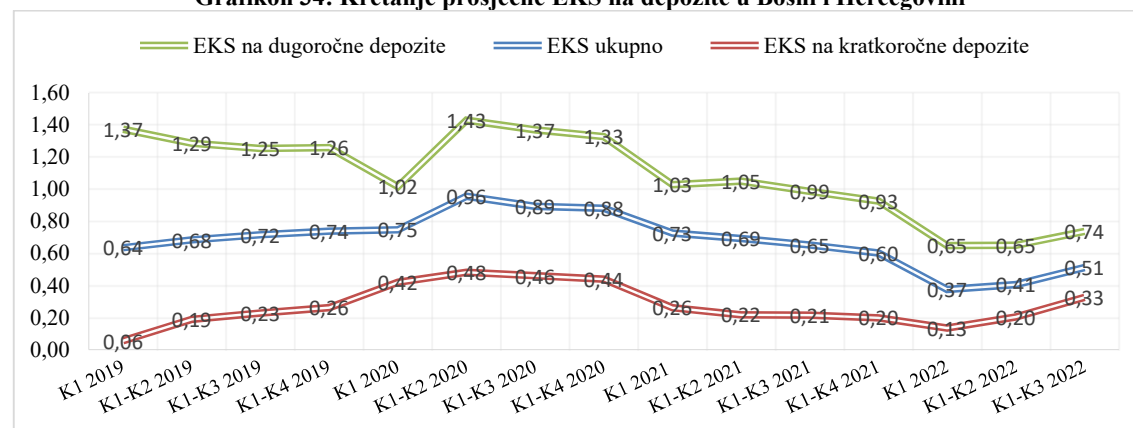
Grafikon 33: Sektorska struktura depozita i godišnje stope rasta

Izvor: CBBiH

Prosječna efektivna kamatna stopa na ukupne depozite bila je 0,51 p.p. što predstavlja blagi rast u odnosu na prvo tromjesečje 2022.godine za 0,14 p.p. te je u ovome razdoblju zaustavljeno snižavanje EKS na depozite (EKS na ukupne depozite niži su u odnosu na treće tromjesečje 2021.godine za 0,14 p.p.). Isti trend je primjetan i kod EKS na dugoročne i kratkoročne depozite pri čemu je prosječna efektivna kamatna stopa na kratkoročne depozite imala rast od 0,11 p.p. u odnosu na treće tromjesečje 2021.godine.

Grafikon 34: Kretanje prosječne EKS na depozite u Bosni i Hercegovini

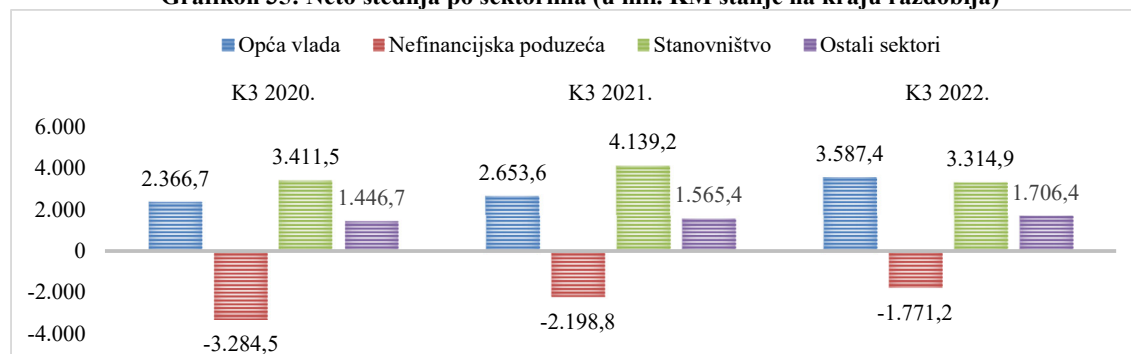

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo, kalkulacije DEP

Ukupna neto štednja (razlika između ukupnih depozita i kredita) na razini Bosne i Hercegovine porasla je za 11% g/g u odnosu na treće tromjesečje 2021.godine i iznosila je 6,8 mlrd. KM. Sektor opće vlade s obzirom na izrazito visoke stope rasta depozita u posmatranom razdoblju imao je uvećanje od 35% g/g, a stanovništvo bilježi smanjenje od 20% g/g koje je povezano sa smanjenjem depozita u tri tromjesečja 2022.godine. Ipak razlika između depozita i kredita stanovništva je i dalje pozitivna sa iznosom od 3,1 mlrd. KM. Za sektor nefinancijskih poduzeća uobičajeno je da imaju veći omjer kredita u odnosu na depozite (kreditni su najčešći izvor

financiranja poslovnih aktivnosti) te je samim time njihova razlika negativna u iznosu od 3,2 mlrd. KM, dok ostali sektori također bilježe pozitivnu razliku u iznosu od 1,7 mlrd. KM.

Grafikon 35: Neto štednja po sektorima (u mil. KM stanje na kraju razdoblja)

Izvor: CBBiH i kalkulacije DEP

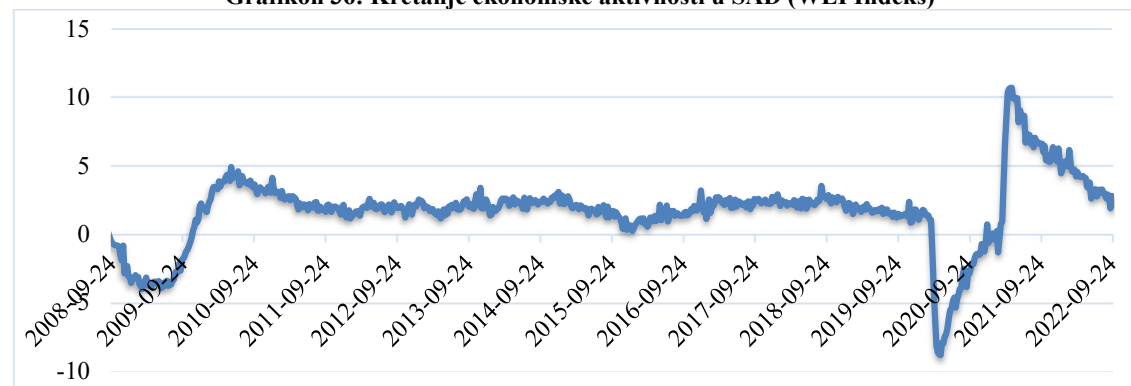
Tržište kapitala

- Ukupan ostvareni promet u Bosni i Hercegovini u prvih devet mjeseci je dostigao 816,3 mil. KM i veći je za 1,4 puta u odnosu na isti period u prošloj godini.
- Na kraju devetog mjeseca 2022. godine vodeći berzanski indeksi u svijetu su zabilježili značajan pad na godišnjem nivou.
- Ukupna kapitalizacija u Bosni i Hercegovini je na kraju ovog perioda dostigla 10,4 mlrd. KM uz stopu rasta od 6,8% g/g.

Indeksi

Krajem drugog mjeseca 2022. godine nakon izbijanja rata u Ukrajini dolazi do globalne krize i ubrzanijeg pada ekonomske aktivnosti koja kontinuirano traje do kraja devetog mjeseca 2022. godine⁵⁴. Značajan pad vrijednosti WEI indeksa (engl. Weekly Economic Index)⁵⁵ koji prati stanje ekonomije u SAD (u daljnjem tekstu Sjedinjene Američke države) možda najbolje pokazuje trenutno stanje na kraju devetog mjeseca.

Grafikon 36: Kretanje ekonomske aktivnosti u SAD (WEI Indeks)

Izvor: Federal Reserve Bank of New York

⁵⁴ U vrijeme pisanja izvještaja.

⁵⁵ Sedmični ekonomski indeks (WEI) je indeks od deset dnevnih i sedmičnih indikatora realne ekonomske aktivnosti u SAD.

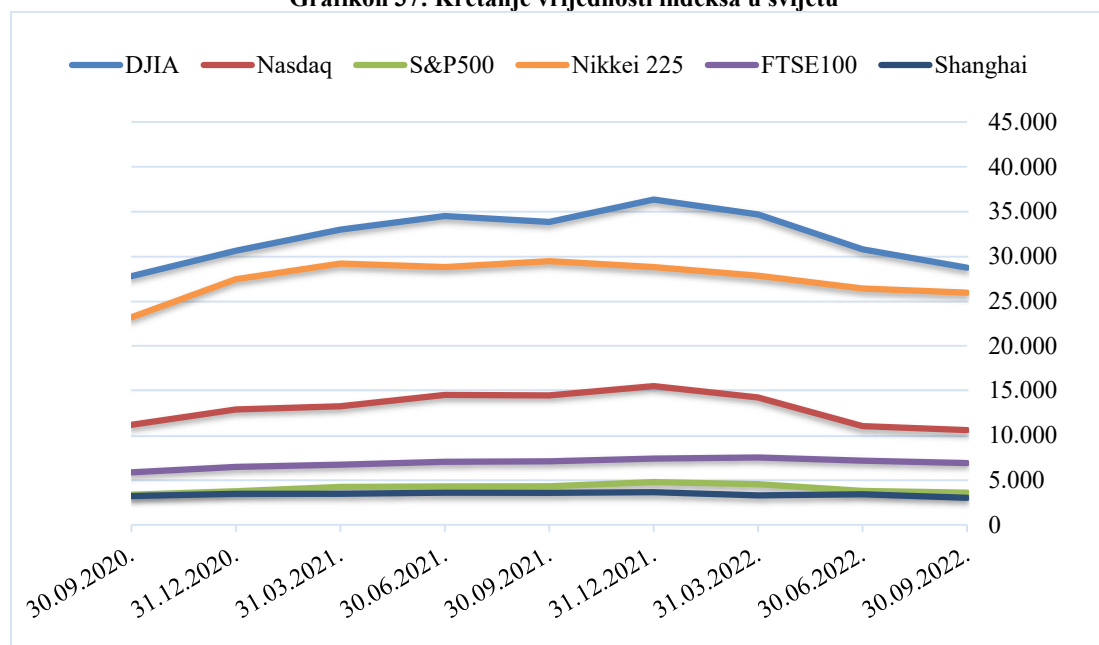
Sličan pad vrijednosti bilježe i najvažniji berzanski indeksi, listirani u svijetu. Tako Dow Jones Indeks (DJIA) bilježi na godišnjem nivou negativnu vrijednost stope rasta od 15,1%, S&P500 negativnu stopu od 16,8% a tehnološki indeks Nasdaq negativnu stopu od 26,8% g/g. Vrijednosti indeksa u tabeli su prikazane u odnosu na isti period prošle godine kao i u odnosu na kraj 2021. godine kada počinje ubrzani pad vrijednosti indeksa.

Tabela 8: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu

Period	DJIA	S&P	Nasdaq	FTSE 100	Stoxx Europe 600
30.09.2022. /31.12.2021.	-20,9%	-24,8%	-31,8%	-6,6%	-20,5%
30.09.2022. /30.09.2021.	-15,1%	-16,8%	-26,8%	-2,7%	-14,7%

Izvor: WSJ, Bloomberg

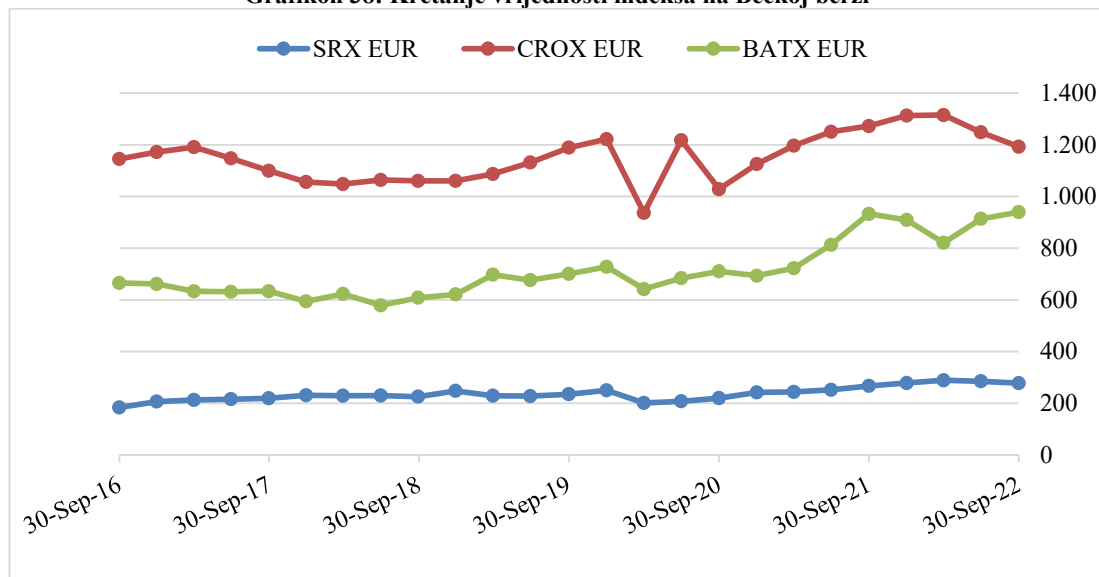
Grafikon 37: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu

Izvor: WSJ, Bloomberg

Hrvatski index CROX listiran na Bečkoj berzi je u odnosu na vrijednost koju je imao na kraju 2021. godine ostvario negativan rast od 6,3% dok je na godišnjem nivou stopa negativnog rasta bila 9,1%. Interesantno je da su za razliku od CROX indeksa, vrijednosti srbijanskog SRX indeksa i Bosanskog BATX indeksa zabilježile pozitivnu vrijednost u odnosu na kraj 2021. godine. Tako je SRX index ostvario pozitivnu vrijednost rasta od 4% a bosanski BTX indeks ostvario minimalan rast od 0,8% g/g.

Grafikon 38: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi

Izvor: Wiener Boerse

Zbog specifičnosti tržišta u Bosni i Hercegovini vrijednosti indeksa listiranih na Sarajevskoj berzi (u daljnjem tekstu SASE) i Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) su se različito ponašale. Vrijednost indeksa SASX-10 (koji prati vrijednost dionica prvih 10 kompanija na tržištu u Federaciji Bosne i Hercegovine) zabilježila je pad vrijednosti od 2,1% na godišnjem nivou dok je u odnosu na kraj 2021. godine indeks ostvario pad od 6,0%.

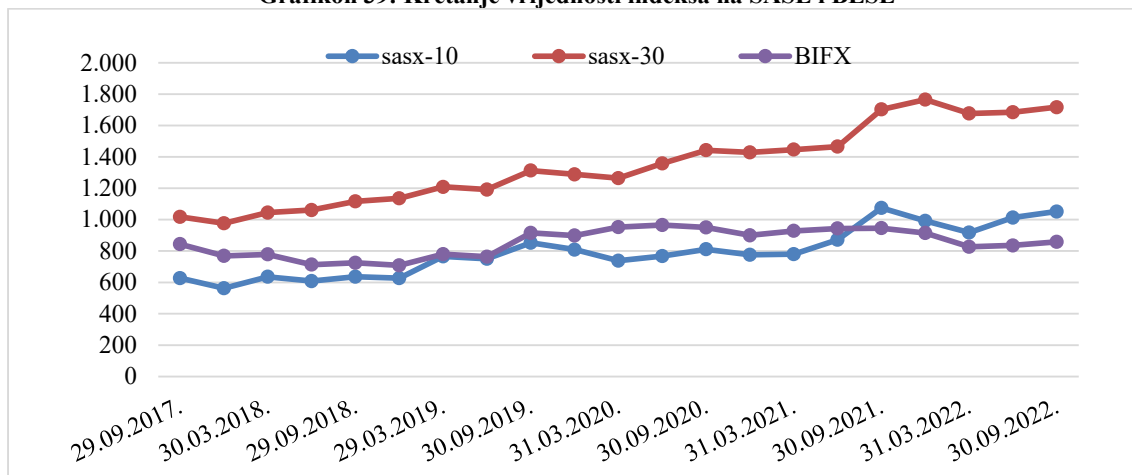
U istom periodu index SASX-30 je ostvario minimalan rast od 0,8% na godišnjem nivou i negativan rast indeksa od 2,8% u odnosu na kraj 2021. godine. Berzanski index BIFX je zabilježio negativan rast od 9,2% g/g dok je u odnosu na kraj 2021. godine zabilježio negativan rast od 6,2%. Za razliku od ostalih berzanski indeks BIRS u Republici Srpskoj je zabilježio rast od 34,2% g/g te u odnosu na kraj 2021. godine rast od 15,7%.

Tabela 9: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	SASX-10	SASX-30	BIRS
30.09.2022. /31.12.2021.	-6,2%	-6,0%	-2,8%	15,7%
30.09.2022. / 30.09.2021.	-9,2%	-2,1%	0,8%	34,2%

Izvor: SASE i BLSE

Grafikon 39: Kretanje vrijednosti indeksa na SASE i BLSE

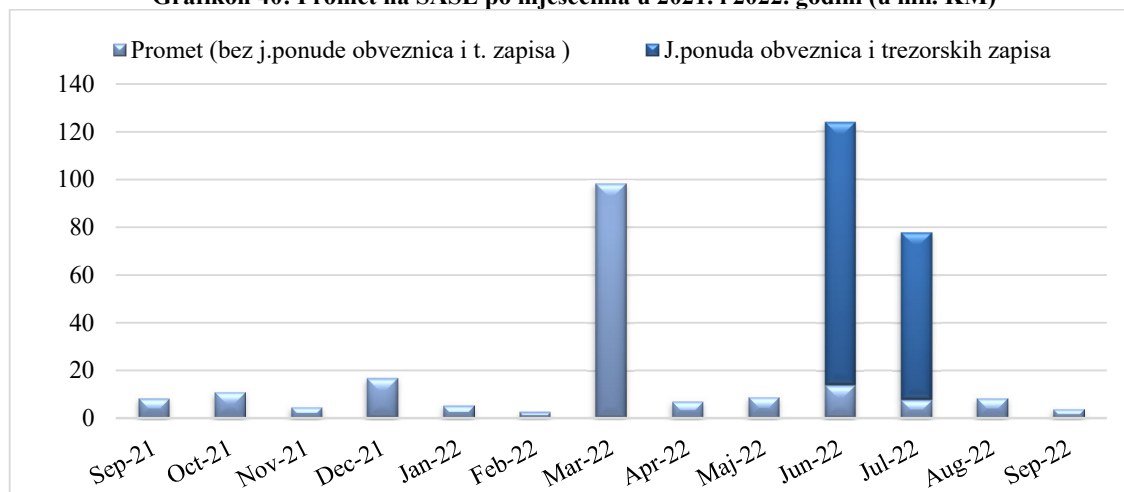

Izvor: SASE i BLSE

Ukupni promet i kapitalizacija

U prvih devet mjeseci 2022. godine ukupan promet na SASE je dostigao 334,9 mil. KM uz stopu rasta od 15,3% g/g. Putem javne emisije obveznica i trezorskih zapisa prikupljeno 179,9 mil. KM (od toga javna emisija obveznica 129,9 mil. KM). Najveći promet u ovome periodu je ostvaren dionicama Federacija Bosne i Hercegovine obveznice budžetski rashodi ser. 28 u vrijednosti 20 mil. KM, Bosnalijek dd Sarajevo 19,6 mil. KM i Igman dd Konjic 11,9 mil. KM.

Grafikon 40: Promet na SASE po mjesecima u 2021. i 2022. godini (u mil. KM)

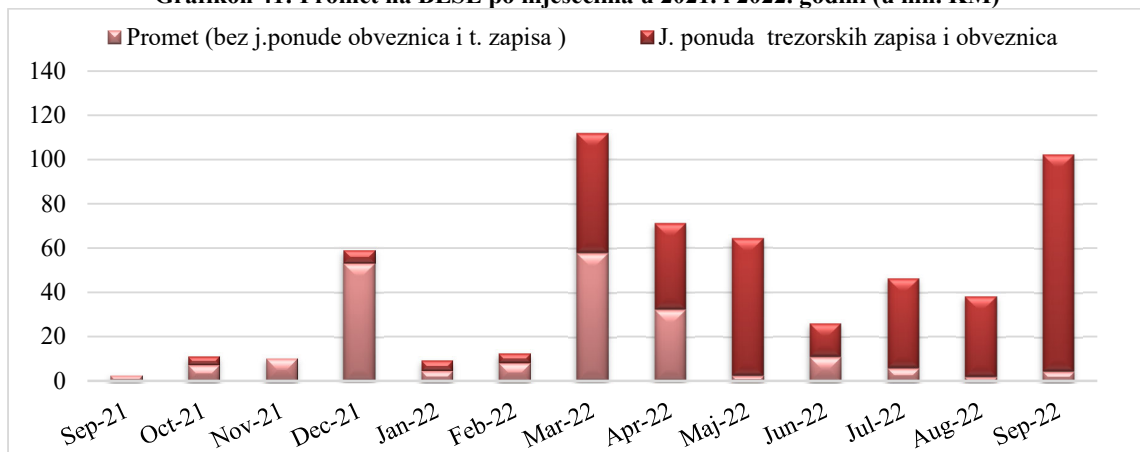

Izvor: SASE

U prvih devet mjeseci 2022. godine ukupan promet na BLSE je dostigao 481,4 mil. KM i bio je 1,6 puta veći u odnosu na isti period u prošloj godini. Putem javne emisije obveznica je prikupljeno 245,9 mil. KM dok je u isto vrijeme putem javne emisije trezorskih zapisa prikupljeno približno 106,4 mil. KM

Najveći ukupni promet u ovom periodu je ostvaren dionicama Telekom Srpske a.d. Banja Luka u iznosu 5,6 mil. KM te obveznicama Republika Srpska 3,5% 06/02/24 u iznosu 2,1 mil. KM, Republika Srpska 3,5% 03/11/22 u iznosu od 6,1 mil. KM.

Grafikon 41: Promet na BLSE po mjesecima u 2021. i 2022. godini (u mil. KM)

Izvor: BLSE

Ukupan promet u Bosni i Hercegovini (SASE i BLSE) u prvih devet mjeseci 2022. god. je dostigao 816,3 mil. KM i bio je veći 1,4 puta u odnosu na promet ostvaren u istom periodu u prošloj godini. Putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa je ukupno prikupljeno 532,2 mil. KM što je 1,4 puta više u odnosu na isti period u prethodnoj godini.

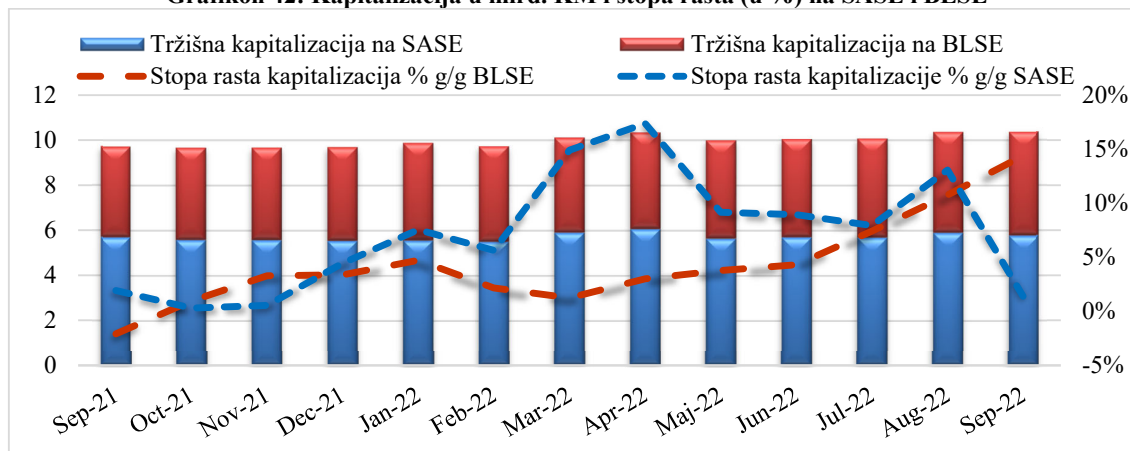
Tabela 10: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
K1-K3 2020	470.791.793,1	577.312.758,1	1.048.104.551,2
K1-K3 2021	290.395.155,6	297.767.556,2	588.162.711,8
K1-K3 2022	334.957.559,3	481.379.531,5	816.337.090,8

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju devetog mjeseca 2022. god. je dostigla 10,4 mlrd KM uz stopu rasta od 6,8% g/g. Na kraju devetog mjeseca 2022.god. kapitalizacija na SASE je dostigla 5,8 mlrd. KM uz stopu rasta od 1,4% g/g. Takođe, kapitalizacija na BLSE je rasla brže uz stopu rasta 14,4% te je dostigla u ovom vremenskom periodu 4,6 mlrd. KM. Odnos učešća u ukupnoj kapitalizaciji SASE prema BLSE je 55,7% prema 44,3%.

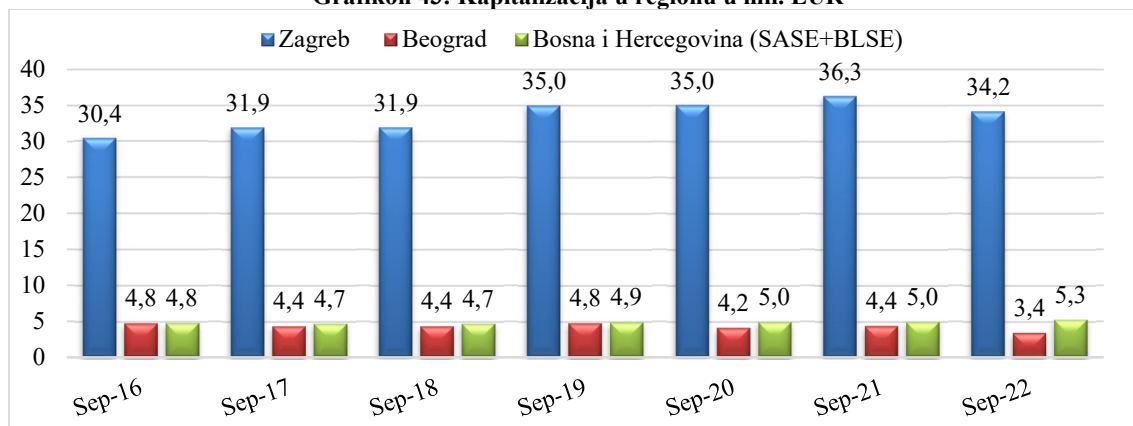
Grafikon 42: Kapitalizacija u mlrd. KM i stopa rasta (u %) na SASE i BLSE

Izvor: SASE i BLSE

Za razliku od kapitalizacije u Bosni i Hercegovini koja je ipak zabilježila pozitivne stope rasta, vrijednosti kapitalizacije na Zagrebačkoj i na Beogradskoj berzi su imale negativne stope rasta. Na kraju devetog mjeseca 2022. godine kapitalizacija na Zagrebačkoj berzi je dostigla 34,2 mlrd. EUR uz negativnu stopu od 5,9% g/g. U istom periodu vrijednost kapitalizacije na Beogradskoj berzi je dostigla iznos od 3,4 mlrd. EUR uz negativnu stopu rasta od 21,8% g/g. Na grafikonu ispod su prikazane njihove vrijednosti (izražene u EUR).

Grafikon 43: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR

Izvor: SASE, BLSE, BELEX, CROBEX

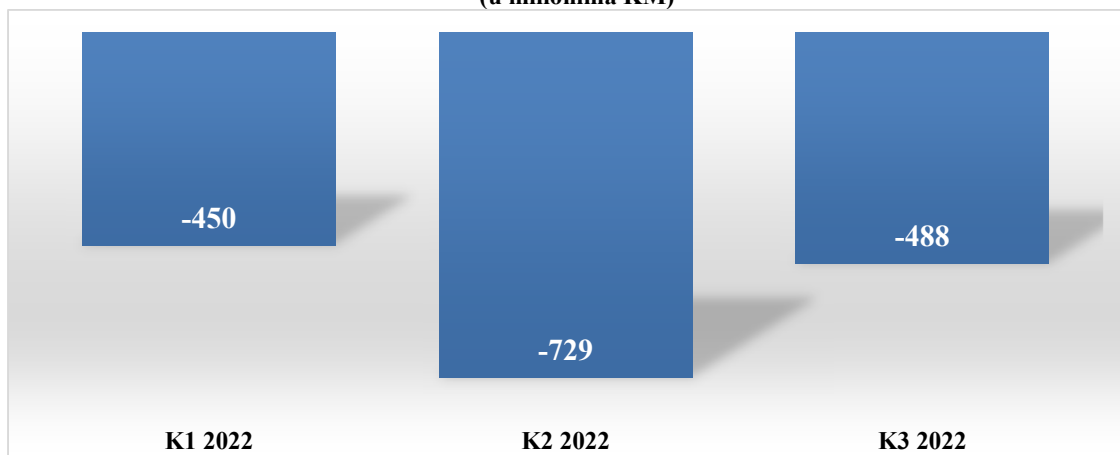
IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans Bosne i Hercegovine

- *Značajno povećanje deficita tekućeg računa*
- *Rast doznaka građana iz inostranstva za 16,8%*

Prema zvaničnim podacima CBBiH za period K1-K3 2022. godine deficit tekućeg računa iznosio je 1,67 milijardi KM (K1-K3 2020) što predstavlja rast od 164% g/g. Posmatrano po kvartalima može se vidjeti da je došlo do rasta u sva tri kvartala 2022. godine, pa je tako rast u K1 zabilježen rast od 342% g/g, u K2 79% g/g te u K3 296% g/g. Ukoliko se deficit tekućeg računa, za period K1-K3 2022. godine, posmatra kao udio u bruto domaćem proizvoda iznosio je 5% BDP-a (po kvartalima K1 4,8%, K2 6%, K3 4% BDP-a)⁵⁶.

Grafikon 44: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine –u periodu K1-K3 2022. godina (u milionima KM)

Izvor: CBBiH

Prema dostupnim podacima CBBiH deficit vanjske trgovine roba i usluga, u periodu K1-K3 2022. godine, nominalno je iznosio oko 4,95 milijardi i njegov rast je iznosio 50,3% u odnosu na isti period prošle godine. U sklopu deficita vanjske trgovine, u posmatranom periodu, je zabilježen porast uvoza roba i usluga od 36,3% (u K1 rast je iznosio 41,2%, K2 40,5%, K3 28,7%) kao i rast izvoza roba i usluga od 32,3% (K1 41,1%, K2 38,2%, K3 20,9%). Kod izvoza usluga se po rastu izdvajaju izvoz turističkih usluga koje su u posmatranom periodu više za 485 miliona KM te rast izvoza transportnih usluga za 233 miliona KM (g/g).

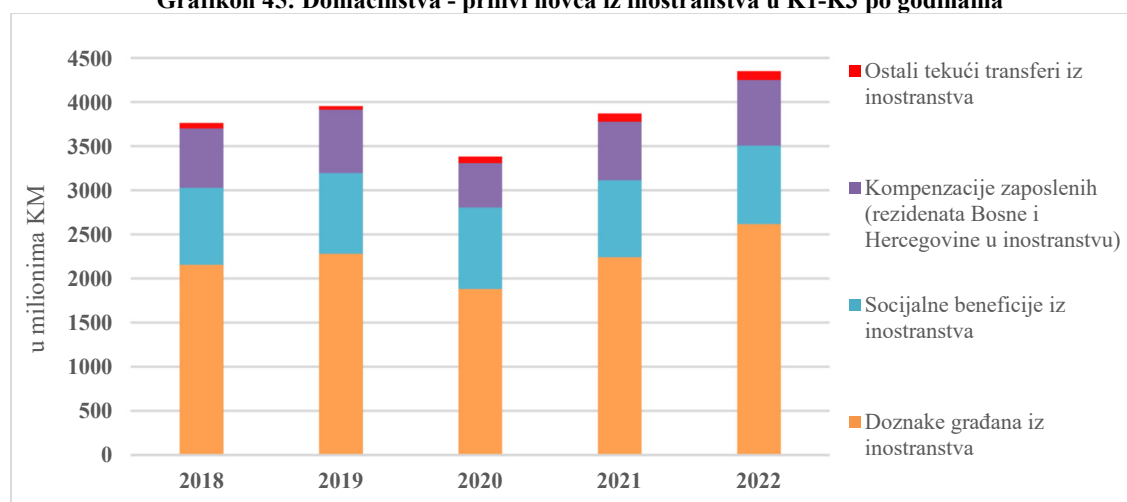
Tekući neto prilivi iz inostranstva u periodu K1-K3 2022. godine bilježe rast od 23,8% g/g (što predstavlja povećanje za 630,5 miliona KM u odnosu na isti period prošle godine).

Tekući prilivi iz inostranstva (kao komponenta neto priliva) su u posmatranom periodu porasli za 11,2%. U okviru ovih priliva došlo je do većeg priliva novca kod domaćinstava za 12,4% (ovi prilivi su u periodu K1-K3 2022. godine veći za 480 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine). Ovaj rast priliva kod domaćinstava se najvećim dijelom desio zahvaljujući

⁵⁶ Izvor podataka: BHAS, Bruto domaći proizvod, rashodni pristup-prvi rezultati, III kvartal, decembar 2022. godine

većim doznakama građana iz inostranstva⁵⁷, koje su u posmatranom periodu porasle za 16,8% g/g (u K1 rast je iznosio 14%, u K2 17%, u K3 18,8%). Nominalno posmatrano, doznake građana iz inostranstva su u periodu K1-K3 2022. godine iznosile 2,616 milijardi KM (veće su za 376 miliona u odnosu isti period prethodne godine). Pored ovih doznaka rastu priliva kod domaćinstava su doprinjele veće kompenzacije zaposlenim rezidentima Bosne i Hercegovine u inostranstvu koje su u posmatranom periodu veće za 12,2% g/g, odnosno za 81 milion KM (pad u K1 od 1,1%, porast u K2 od 15,2% te rast u K3 od 21%). Ostali tekući transferi iz inostranstva, u periodu K1-K3 2021. godine, su porasli za 6,2% (riječ je o 5,9 miliona KM više doznačenih sredstava u odnosu na isti period prethodne godine). Pored navedenih priliva kod domaćinstava, u posmatranom periodu, je došlo do povećanja priliva od doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva koje su veće za 17,3 miliona KM (rast od 2%).

Grafikon 45: Domaćinstva - prilivi novca iz inostranstva u K1-K3 po godinama

Izvor: CBBiH

Neto odlivi prema inostranstvu su u posmatranom periodu manji za 10,5% g/g. Ovi neto odlivi su sa 1,546 milijardi KM (K1-K3 2021. godine) smanjeni na 1,383 milijardi KM (K1-K3 2022. godine). Kod odliva prema inostranstvu je zabilježeno smanjenje od 69% g/g u odlivima kod nefinansijskih preduzeća koji su manji za 504 miliona u odnosu na prethodnu godinu (ovaj pad odliva je najveći kod reinvestirane dobiti od direktnih investicija koji su niži za 336 miliona KM g/g, odlivi po osnovu dividendi od direktnih i portfolio investicija su manji za 36 miliona KM dok su odlivi za kamate manji za 132 miliona KM).

Nasuprot navedenih, došlo je do rasta od 73,3% g/g kod odliva u finansijskom sektoru za 236 miliona KM (rast odliva po osnovu reinvestirane dobiti od direktnih investicija za 214 miliona KM uz istovremeno povećanje odliva za kamate na ostale investicije za 22 miliona KM). Odlivi prema domaćinstvima u inostranstvu su viši za 31 milion KM u odnosu na isti period prethodne godine. Odlivi u sektoru opšte vlade su viši 74 miliona KM, odnosno za 20,2% g/g (po osnovu kamata na vanjski dug odlivi su veći za 53 miliona KM dok su odlivi za socijalne beneficije prema inostranstvu veće za 21 milion KM).

Potrebe za finansiranjem deficita tekućeg računa, u periodu K1-K3 2022. godine, su skoro utrostručene u odnosu na isti period prethodne godine. Tako je deficit tekućeg računa od skoro 1,67 milijardi KM finansiran⁵⁸ sredstvima direktnih investicija (u okviru finansijskog računa)

⁵⁷ predstavljaju 60% ukupnih priliva iz inostranstva kod domaćinstava

⁵⁸ Deficit tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: direktne investicije+portfolio investicije+ostale investicije-rezervna aktiva+neto greške i propusti+sredstva na kapitalnom računu

koja su iznosile 804 miliona KM, porfolio investicijama od -45 miliona KM, dok su ostale investicije iznosile 594 miliona KM. Deficit je također finansiran sredstvima sa kapitalnog računa, koja su iznosila 221 milion KM, sredstvima rezervne aktive od 560 miliona KM⁵⁹ dok su greške i propusti istovremeno iznosile 653 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

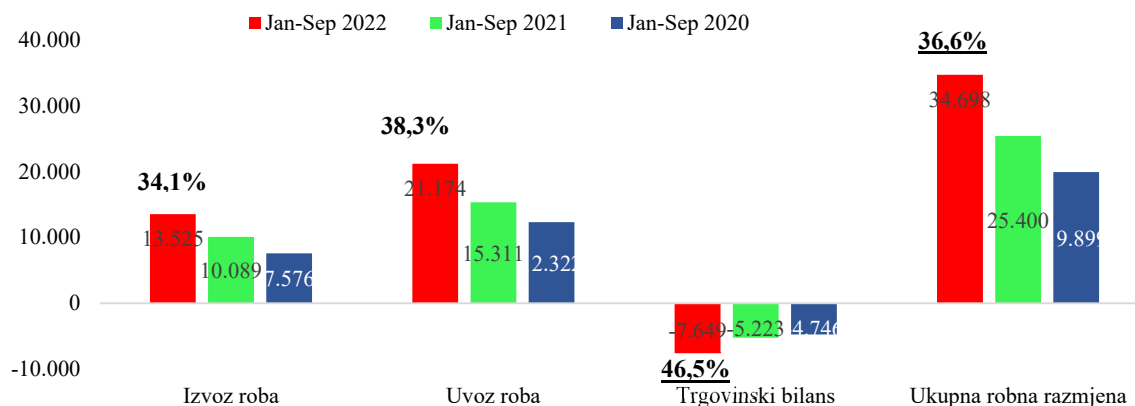
- *Trend rasta vanjskotrgovinske robne razmjene nastavljen*
- *Dvocifren (nominalni rast) rast robnog izvoza i uvoza*
- *Vanjskotrgovinski pokazatelji po utjecajem cjenovnog efekta*
- *Povećanje vanjskotrgovinskog robnog deficita*

Bosna i Hercegovina posljednje 2 godine bilježi relativno dobre rezultate kada je u pitanju vanjskotrgovinska robna razmjena sa svijetom. Stabilizacija ekonomskih prilika u glavnim vanjskotrgovinskim partnerima, post-pandemijiski ekonomski oporavak i rast izvoznih i uvoznih cijena omogućili su kontinuiran rast vanjskotrgovinske robne razmjene. Trenutno raspoloživi statistički podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni za period januar-septembar 2022. godine ukazuju da je trend rasta nastavljen, obzirom da je obim robne razmjene uvećan za 1/3 (9,3 milijarde KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanja robne razmjene posljedica je istovremenog rasta kako izvozne tražnje u glavnim trgovinskim partnerima, kako i domaće tražnje usljed povećanja privatne potrošnje i investicija. Tako je izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2022. godine iznosio preko 13,5 milijardi KM, što predstavlja povećanje 34,1% odnosno skoro 3,5 milijardi u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je 21,2 milijarde KM što predstavlja povećanje od 38,3%, odnosno 5,9 milijardi KM u odnosu na isti period prethodne godine. Ovako visoke stope rasta izvoza i uvoza roba u Bosni i Hercegovini za posljedicu su imale vanjskotrgovinski robni defici od skoro 7,7 milijardi KM, što predstavlja povećanje od skoro 2,5 milijardi KM odnosno 46,5% u poređenju sa istim periodom prethodne godine.⁶⁰ Međutim, prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta potrebno ima ti na umu cjenovni efekat koji je najvjerovatnije doveo do ovako visokih povećanja. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine rast indeksa izvoznih cijena je iznosio 3,3%, dok su uvozne cijene uvećane za 11,2% u odnosu na isti period. S druge strane, prema međunarodnim izvorima podataka povećanja svjetskih cijena su bila dosta izreženija. Tako prema podacima IMF-a za period januar-septembar 2022 godine ukupni indeks svjetskih cijena povećan za oko 50%, pri čemu su najjačaja povećanja cijena zabilježena u okviru energenata skoro 100%, cijena hrane oko 25% i metala od oko 13% u odnosu na isti period prethodne godine. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih indikatora u Bosni i Hercegovini za period januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁵⁹ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

⁶⁰ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za septembar 2022. godine-prethodni podaci“, 20.10.2022. godine.

Grafikon 46: Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u periodu januar-septembar 2022. godine (nominalni iznosi u KM stope rasta g/g)

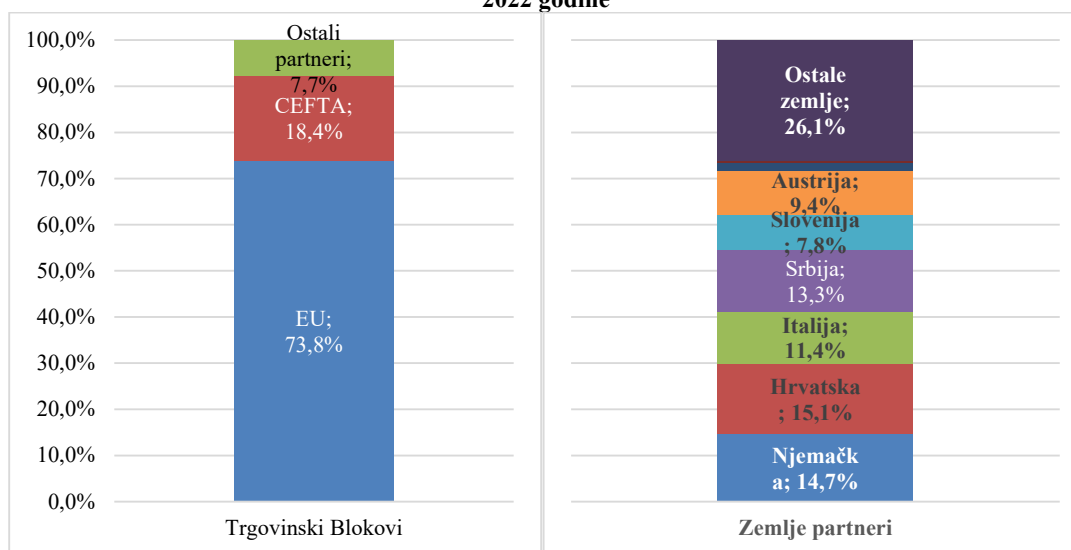
Izvor: BHAS

Izvoz roba

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoz roba u vrijednosti od preko 13,5 milijardi KM, što predstavlja nominalno povećanje od 34,1% u odnosu na isti period prethodne godine.⁶¹ Posmatrano po kvartalima registrirane stope rasta su iznosile K1 39,9%, K2 39,9% i K3 23,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Na osnovu ovih stopa rasta se može zaključiti da je u posljednjih nekoliko mjeseci došlo do blagog usporavanja izvoza roba iz Bosne i Hercegovine u odnosu na početak godine. Međutim, prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta potrebno ima ti na umu cjenovni efekat koji je najvjerovatnije doveo do ovako visokih povećanja. Naime, podaci MMF ukazuju da je ukupni indeks svjetskih cijena uvećan za preko 50%, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u okviru kategorija energenti i hrana. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2022. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza baznih metala (aluminij) koji je višestruko uvećan, a doprinos rastu ukupnog robnog izvoza je iznosio 6,5 p.p. Pored baznih metala, značajna povećanja izvoza su registrirana u okviru izvoza električne energije 67,7% uz doprinos rastu od 3,6 p.p, zatim hemijskih proizvoda 50% 2,1 p.p, proizvodnja koksa koja je udvostručena 2,0 p.p, gotovih metalnih proizvoda, električne opreme, namještaja i dr...S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-septembar 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 10 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 33% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, u istom periodu izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je skoro 2,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od 54,2%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 50,1% (6,8 p.p), Srbiju skoro 60% (6,6 p.p), Italiju 40,6% (4,4 p.p), Njemačku 30,9% (4,6 p.p), Austriju 35,6% (3,3 p.p) i Sloveniju 19,1% (1,7 p.p). Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovine za period januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁶¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za septembar 2022. godine-prethodni podaci“, 20.10.2022. godine.

Grafikon 47: Struktura robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-septembar 2022 godine

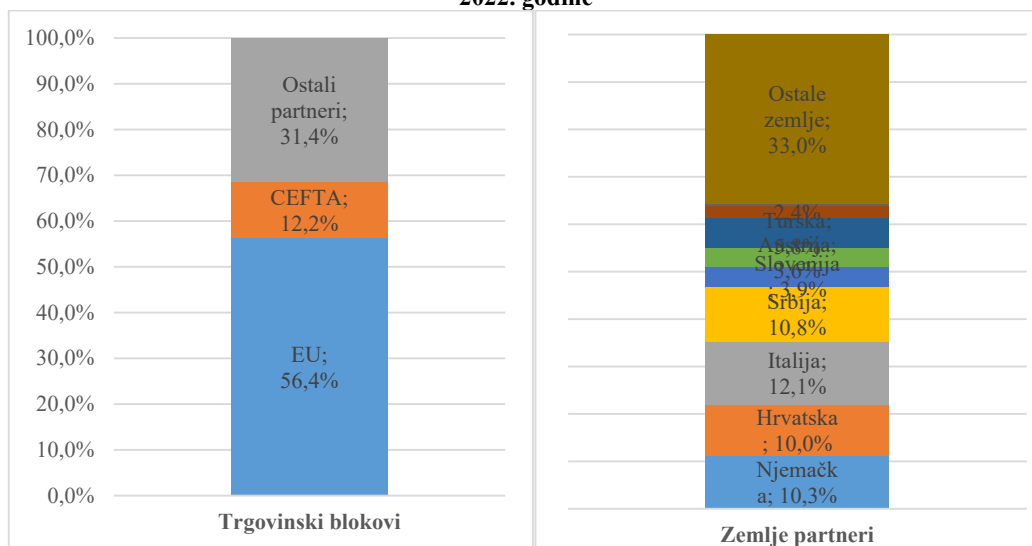
Izvor: BHAS

Uvoz roba

Pored povećanja robnog izvoza u periodu januar-septembar 2022. godine u Bosni i Hercegovini došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-septembar 2022. godine prema podacima BHAS-a iznosio skoro 21,2 milijarde KM što predstavlja nominalni rast od 38,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima registrirane stope uvoza roba su iznosile K1 43,1%, K42,0% i K3 31,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza rafiniranih naftnih derivata, baznih metala, i kamenog uglja gdje je uvoz udvostručen, dok je doprinos rastu ukupnog uvoza iznosio 7,5 p.p, 4,8 p.p i 2,7 p.p respektivno. Pored ovih kategorije, značajan rast uvoza roba registriran je u okviru uvoza sirovog željeza i čelika 59,4% (2,0 p.p), prehrambenih proizvoda 29% (1 p.p) i dr... Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-septembar 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od skoro 12 milijardi KM što predstavlja povećanje od 31% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je skoro 2,6 milijardi KM što predstavlja povećanje od 30,7%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Hrvatske za 53% (4,8 p.p), Italije 38,5% (4,6 p.p), Indije koji je višestruko uvećan uz doprinos rastu od (3,7 p.p), zatim Srbije 31,5% (3,6 p.p), Kine 41,9% (3,3 p.p), Turske 40% (2,3 p.p), Njemačke 17% (2,1 p.p), Austrije 28,2% (1,1 p.p) i Slovenije 15,8% (0,7 p.p).⁶² Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima za period januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

⁶² Kada je u pitanju bh. uvoz roba u 2022. godini vrijedi istaći da je u posljednjih nekoliko mjeseci primjetno povećanje uvoza roba iz Indije, pa je tako ovaj rast uvoza roba iz Indije imao pozitivan doprinos rastu ukupnog uvoza roba od skoro 5 p.p. U okviru uvoza iz Indije najznačajniji udio ima uvoz sirovog aluminijuma.

Grafikon 48: Struktura robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-septembar 2022. godine

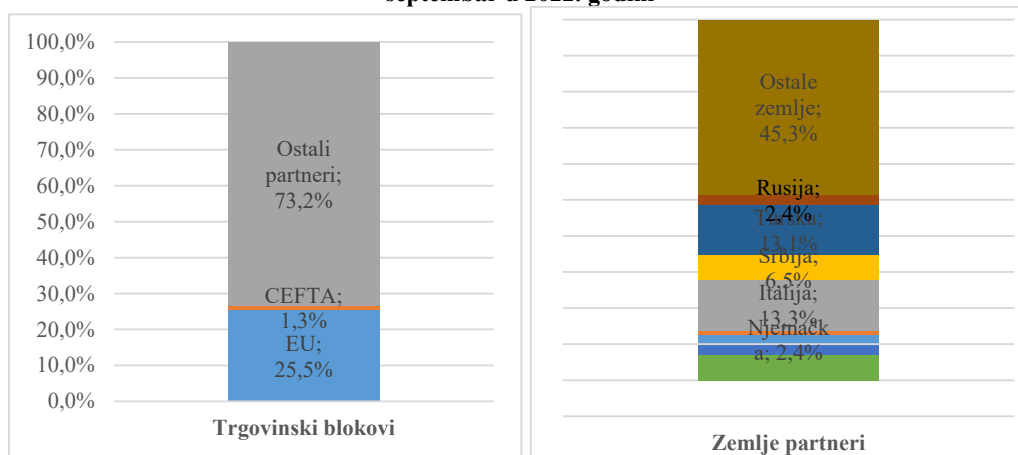

Izvor: BHAS

Vanjskotrgovinski bilans

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-septembar 2022. godini u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od oko 7,7 milijardi KM i uvećan je za skoro 2,5 milijardi KM, odnosno 46,4% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja robnog deficita u 2022. godini su naftni derivati, farmaceutski preparati, motorna vozila, farmaceutski i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr. Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita po glavnim trgovinskim partnerima u periodu januar-septembar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 49: Struktura vanjskotrgovinskog robnog deficita po trgovinskim partnerima za period januar-septembar u 2022. godini

Izvor: BHAS

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine iznosila je 63,9%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU iznosila je 83,7%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e iznosila 96,2%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-septembar 2022. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u periodu januar-septembar 2022. po HS klasifikaciji

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
		jan-sept 2021	jan-sept 2022	2022/2021 promjena %		jan-sept 2021	jan-sept 2022	2022/2021 promjena %		jan-sept 2021	jan-sept 2022	2022/2021 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
	UKUPNO	10089	13525	34,1	34,1	15311	21174	38,3	38,3	-5222	-7649	46,5	46,5	63,9%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	117	145	24,1	0,3	379	568	49,9	1,23	-262	-423	61,4	3,08	25,6%
2	PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	192	174	-9,2	-0,17	598	828	38,5	1,50	-406	-654	61,0	4,74	21,1%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG PORIJEKLA	61	104	71,6	0,43	106	186	75,5	0,52	-45	-82	80,6	0,70	55,9%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	282	345	22,3	0,62	1155	1608	39,2	2,96	-873	-1263	44,7	7,47	21,5%
5	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	912	1592	74,6	6,74	1310	3621	176,4	15,09	-398	-2029	409,8	31,23	44,0%
6	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAČUK	683	947	38,7	2,62	1237	1678	35,7	2,88	-554	-731	31,9	3,39	56,4%
7	KOŽA I KRZNO	483	619	28,2	1,35	905	3621	300,1	17,74	-422	-3002	611,4	49,41	17,1%
8	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	83	92	10,7	0,09	206	1678	714,6	9,61	-123	-1586	1189,5	28,02	5,5%
9	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	700	878	25,5	1,77	205	1462	613,2	8,21	495	-584	-217,9	20,66	60,1%
10	TEKSTILNI PROIZVODI	282	405	43,7	1,22	303	267	-11,9	-0,24	-21	138	-758,1	-3,05	151,8%
11	TEKSTILNI PROIZVODI OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	480	572	19,2	0,91	802	378	-52,9	-2,77	-322	194	-160,2	-9,88	151,3%
12	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	530	654	23,4	1,23	228	478	109,6	1,63	302	176	-41,7	2,41	136,8%
13	PROIZVODI OD BAZNIH METALA MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	111	163	47,1	0,52	266	1174	341,4	5,93	-155	-1011	552,1	16,39	13,9%
14	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	41	39	-6,1	-0,02	25	318	1172,0	1,91	16	-280	-1846,9	5,66	12,1%
15	SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	2113	3176	50,3	10,54	1439	421	-70,7	-6,65	674	2755	308,8	-39,85	754,4%
16	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	1514	1840	21,5	3,23	1765	49	-97,2	-11,21	-251	1791	-813,5	-39,10	3755,1%
17	RAZNI PROIZVODI UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	289	378	30,8	0,88	824	3611	338,2	18,20	-535	-3233	504,3	51,67	10,5%
18	NERAZVRSTANO	38	56	48,2	0,18	237	2640	1013,9	15,69	-199	-2584	1198,3	45,67	2,1%
19		160	182	14,0	0,22	8	1136	14100,0	7,37	152	-954	-727,4	21,17	16,1%
20		1008	1157	14,8	1,48	321	270	-15,9	-0,33	687	887	29,1	-3,83	68,7%
21		0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98		0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

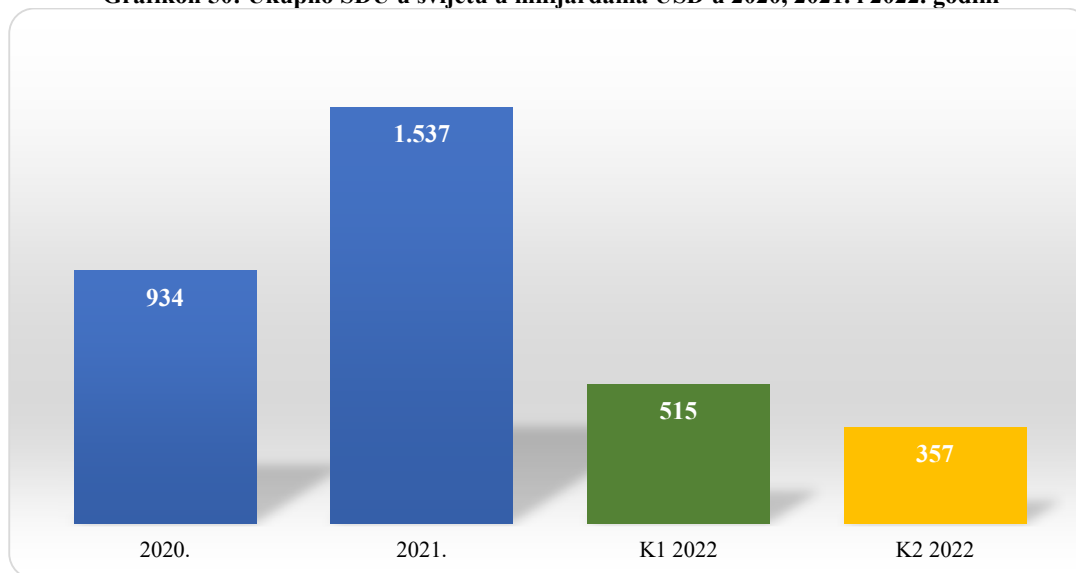
V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

- Ukupna SDU u prva tri kvartala 2022. god. su prema posljednjim podacima CBBiH dostigla 829,1 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 31,9% g/g.
- Prema izvještaju UNCTAD-a (World Investment Report 2022) ukupna strana ulaganja u svijetu u dugom kvartalu 2022. godine su zabilježila pad od 31% u odnosu na ulaganja u prvom kvartalu jasno pokazujući opadajući trend ekonomske aktivnosti u svijetu.

Ulaganja u svijetu i regionu

Izbijanje sukoba u Ukrajini u 2022. godini dovodi do posljedične ekonomske krize uz ubrzani rast inflacije što se neminovno odrazilo na prekide u tokovima stranih direktnih ulaganja (u daljem tekstu SDU). Tako prema izvještaju UNCTAD-a (World Investment Report 2022), nakon što su SDU u prvom kvartalu 2022. godine dostigla 515 mlrd. USD dolazi do naglog pada od 31% u drugom kvartalu (dostignutih 357 mlrd.USD).

Grafikon 50: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD u 2020, 2021. i 2022. godini

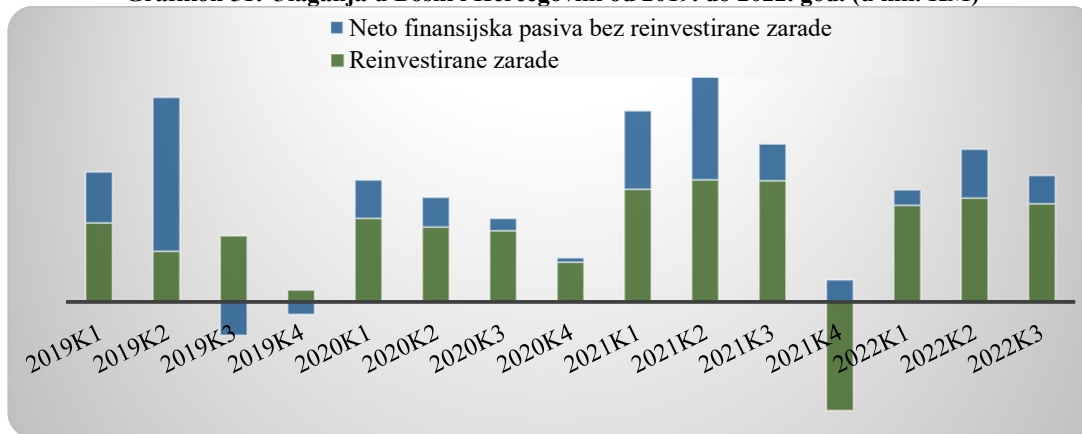
Izvor: Unctad, FDI/MNE database

Energetska i ekonomska kriza praćeni ubrzanim rastom inflacije neminovno su se odrazili i na pad ulaganja u Bosni i Hercegovini.

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Slično kretanje je evidentirano i kod nas. Ukupna SDU u Bosni i Hercegovini su prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH za prva tri kvartala 2022. godine dostigla 829,1 mil. KM (neto finansijska pasiva) i manja su za 31,9% g/g. Neto finansijska aktiva je sa dostignutih 23,7 mil. KM bila manja 5,4 puta u odnosu na isti period u prošloj godini. Reinvestirane zarade su bile manje za 16% g/g i sa dostignutih 633,5 mil. KM su ostvarile učešće od 76,4% u ukupnim SDU (u istom periodu prošle godine učešće je iznosilo 62%).

Grafikon 51: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od 2019. do 2022. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Posmatrajući kretanje vrijednosti po kvartalima može se primjetiti opadajući trend ulaganja. Tako je ulaganje u prvom kvartalu 2022. godine manje za 41,3 %, u drugom kvartalu je manje za 32,3% i u trećem manje za 19,9% u odnosu na isti kvartal u prošloj godini.

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima (u milionima KM)

Godina	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018.	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019.	275,4	433,3	69,6	-0,9	777,3
2020.	258,4	221,5	177,0	93,7	750,6
2021.	404,9	477,6	334,6	-183,1	1.034,0
2022.	237,7	323,6	267,9		

Izvor: CBBiH

Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

Posmatrajući vlasničku strukturu SDU u prva tri kvartala 2022. godine kapital u formi vlasničkih udjela je iznosio 35,5 mil. KM, zadržane zarade su bile 633,5 mil. KM, dok su ostali kapitali iznosili 171,7 mil. KM.

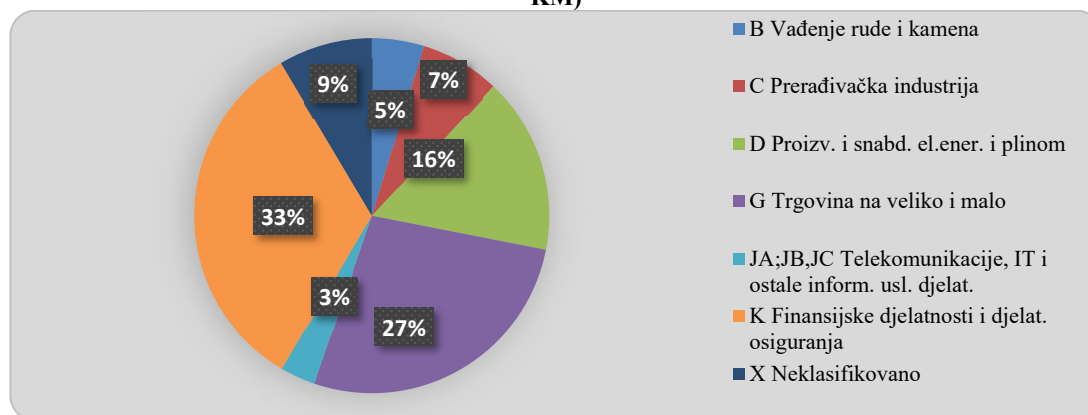
Posmatrajući SDU prema vrsti djelatnosti⁶³ u prethodno navedenom periodu u Bosni i Hercegovini najviše je uloženo u tri oblasti. Gledajući procentualno 33% ukupnog SDU je uloženo u finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, 27% u trgovinu na veliko i malo te 16% u proizvodnju električne energije i plina. Izraženo u milionima KM prvo po veličini je ulaganje od 255,4 mil. KM u već spomenute finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (od toga iznosa 232,3 mil. KM u finansijske djelatnosti a preostali dio od ukupnog iznosa se odnosi na uložena sredstva u osiguranje i reosiguranje i pomoćne djelatnosti). Druga oblast po veličini ulaganja je trgovina na veliko i malo sa 210,4 mil. KM. Od ovoga iznosa na trgovinu na veliko se odnosi 133 mil. KM dok na trgovinu na malo 69,8 mil. KM. Značajno po ulaganju je i ulaganje u proizvodnju i snabdijevanje električnom energijom, plinom i parom u iznosu od 124,3 mil. KM. U oblasti proizvodnje je interesantno ulaganje u proizvodnju baznih metala od

⁶³ Ovi podaci se u CBBiH prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po djelatnostima NACE Rev 2.

129,5 mil. KM dok je najveće povlačenje kapitala bilo takođe u ovoj oblasti, tačnije u oblasti proizvodnje koksa i rafiniranih naftnih derivata u iznosu od 177,8 mil. KM.

Na grafikonu ispod su prikazana najznačajnija ulaganja klasifikovana po vrsti djelatnosti.

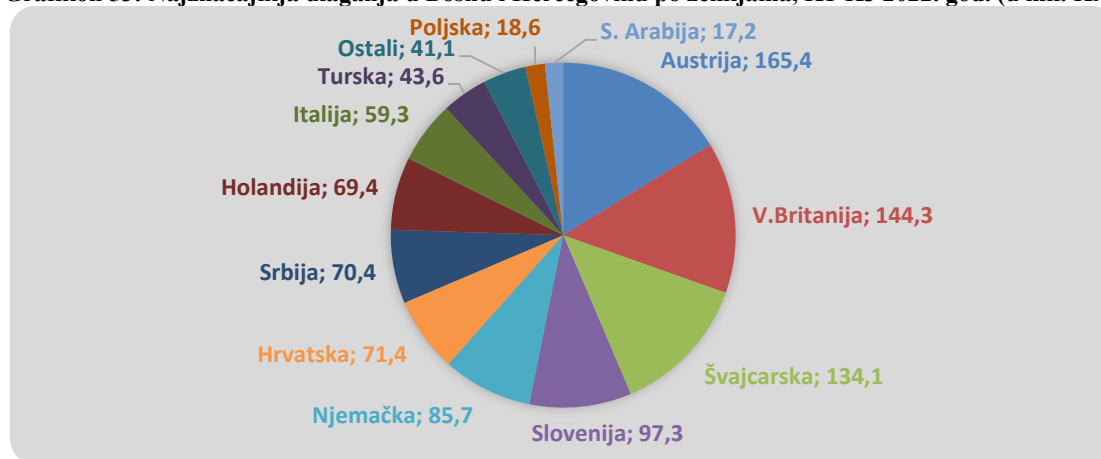
Grafikon 52: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima, K1-K3 2022. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Ako posmatrano ulaganje po zemljama u prva tri kvartala 2022. godine, najznačajnije ulaganje je zabilježeno iz Austrije 165,4 mil. KM. Značajno ulaganje je još bilo iz Velike Britanije 144,3 mil. KM mil., Švajcarske 134,1 mil. KM i Slovenije 97,3 mil. KM. Značajno je bilo ulaganje i iz Njemačke 85,7 mil. KM te iz Hrvatske 71,4 mil. KM i Srbije 70,4 mil. KM. Očekivano najveće povlačenje kapitala je bilo prema Rusiji u iznosu od 198,5 mil. KM dok je prema Švedskoj povučeno 12,6 mil. KM.

Grafikon 53: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama, K1-K3 2022. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditni rejting Bosne i Hercegovine

Na osnovu provedene analize u julu 2022. godine agencija Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“. U februaru 2022. godine agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“.

DODATAK

Janur/siječanj – septembar/rujan 2022. godine

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura	2022													
	2015=100	Jan-dec	Jan	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	Aug	Sept	K3	Jan-sept
Industrija ukupno	100,0	10,7	2,8	1,9	7,0	3,9	6,3	8,5	1,1	5,3	-1,4	1,6	-1,0	-0,3	3,0
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,5	11,8	9,0	8,0	10,4	9,1	6,5	10,6	-1,0	5,4	1,6	0,8	2,1	1,5	5,1
Energija	28,8	6,6	-5,6	-14,1	-4,1	-7,9	9,8	8,0	0,0	5,9	-3,1	-1,0	-13,9	-6,0	-3,1
Kapitalni proizvodi	12,8	28,9	17,8	20,9	13,3	17,3	9,4	2,6	4,0	5,3	2,7	16,4	4,9	8,0	9,5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	4,2	14,8	4,3	6,7	8,3	6,4	0,3	2,5	-6,6	-1,3	-7,6	-12,8	3,5	-5,6	0,0
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	21,8	3,4	5,1	6,0	8,7	6,6	5,6	12,1	2,2	6,6	-3,4	0,3	-0,8	-1,3	3,7
B Vađenje ruda i kamena	10,5	-4,4	6,0	-5,8	-4,6	-1,5	5,3	6,4	-6,7	1,7	-7,5	5,3	-13,5	-5,2	-2,1
C Prerađivačka industrija	69,2	12,5	8,3	10,6	11,9	10,3	6,6	9,2	1,6	5,8	-0,1	1,7	1,9	1,2	5,5
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	20,5	11,7	-8,2	-17,0	-4,6	-9,9	9,6	7,3	0,9	5,9	-2,8	-3,9	-11,6	-6,1	-4,1
B05 Vađenje ugljena i lignita	7,8	-7,7	6,0	-3,7	-2,3	0,0	12,6	11,9	-1,6	7,6	-3,2	7,6	-18,0	-4,5	0,7
B07 Vađenje metalnih ruda	1,2	7,5	40,1	-11,1	-4,4	8,2	-9,2	4,1	-18,7	-7,9	-23,9	0,0	-21,1	-15,0	-9,4
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,5	2,1	12,6	-13,5	-15,3	-5,4	-10,9	-12,5	-19,0	-14,1	-9,1	3,5	13,7	2,7	-6,7
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	9,2	4,1	6,3	2,2	9,6	6,0	2,5	11,3	1,6	5,1	0,3	6,5	4,8	3,9	4,9
C11 Proizvodnja pića	2,8	8,8	4,8	-11,3	-1,2	-2,6	2,5	10,2	7,9	6,9	-7,5	4,7	-9,0	-3,9	-0,2
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	-10,4	-39,8	-14,5	-41,1	-31,8	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-86,7
C13 Proizvodnja tekstila	1,7	17,3	9,9	11,2	-14,5	2,2	2,5	3,2	-30,0	-8,1	-43,8	-60,9	-41,3	-48,7	-20,5
C14 Proizvodnja odjeće	2,6	-14,9	-9,0	20,3	29,1	13,5	7,4	33,8	20,4	20,5	7,1	-8,4	-3,7	-1,7	10,3
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3,7	2,6	6,1	16,0	14,3	12,1	12,8	0,6	4,6	6,0	5,6	4,8	-0,8	3,2	7,1
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	4,8	9,5	8,0	23,6	10,7	14,1	5,7	12,1	23,6	13,8	-6,1	-2,4	-5,4	-4,6	7,2
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,5	11,8	3,1	-4,9	42,4	13,5	1,3	4,7	9,9	5,3	-8,7	-6,3	-3,4	-6,1	3,1
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,2	13,5	9,1	2,0	17,9	9,7	13,2	18,2	21,8	17,7	19,1	24,5	19,4	21,0	16,6
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,5	24,4	-5,9	-3,1	-5,1	-4,7	-7,5	-8,3	-11,6	-9,1	-13,0	-10,6	-21,5	-15,0	-9,6
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	3,4	19,6	8,8	9,5	11,9	10,1	3,5	12,3	1,3	5,7	-3,3	8,8	7,4	4,3	6,5
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,4	2,8	3,0	14,9	10,1	9,3	-3,8	0,2	-13,8	-5,8	-14,9	-6,0	15,9	-1,7	-0,5
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	4,2	13,1	9,5	11,0	11,8	10,8	12,4	18,5	5,5	12,1	16,1	2,4	16,0	11,5	11,4
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	3,5	1,6	40,0	27,4	-0,6	22,3	13,6	7,7	2,5	7,9	-1,0	4,4	9,3	4,2	8,5
C24 Proizvodnja baznih metala	2,7	18,5	26,1	14,1	20,6	20,3	11,3	35,3	-18,7	9,3	21,7	-3,1	-1,8	5,6	10,8
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	12,8	26,5	15,0	22,6	20,9	19,5	6,1	6,4	6,4	6,3	2,3	17,9	3,3	7,8	10,6
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	0,1	-19,7	-15,8	9,5	-8,7	-18,7	-15,3	3,1	-10,3	-17,7	-4,3	8,4	-4,5	-7,7
C27 Proizvodnja električne opreme	2,1	19,2	5,9	2,0	6,0	4,6	-5,7	6,1	8,8	3,1	1,6	14,8	7,0	7,8	5,0
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,2	19,7	15,2	-4,5	-4,3	2,1	4,2	12,5	-2,2	4,8	-2,7	-6,7	-5,9	-5,1	0,2
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	1,4	26,7	-7,5	-2,3	26,4	5,5	31,2	17,5	-19,6	9,7	27,1	51,5	30,7	36,4	15,8
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,1	-15,0	-5,2	-1,2	-43,0	-16,5	51,6	-72,4	-3,6	-8,1	-62,0	-84,4	-34,7	-60,4	-32,6
C31 Proizvodnja namještaja	4,0	14,1	6,8	7,2	11,4	8,5	1,6	3,8	-6,0	-0,2	-6,9	-14,6	4,5	-5,7	1,0
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,8	-5,2	23,0	17,3	-8,6	10,6	-2,6	-3,7	-6,9	-4,4	-10,5	-16,0	13,3	-4,4	-0,7
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,3	6,1	-4,4	7,1	6,3	3,0	-5,6	-6,6	-6,4	-6,2	1,7	7,7	3,0	4,1	0,1
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	20,5	11,7	-8,2	-17,0	-4,6	-9,9	9,6	7,3	0,9	5,9	-2,8	-3,9	-11,6	-6,1	-4,1

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2021	2022												
		Jan-dec	Jan	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	August	Sept	K3	Jan-sept
Industrija ukupno	100,0	10,1	2,5	3,4	6,3	4,1	4,5	7,5	0,5	4,2	-2,1	0,6	-0,6	-0,7	2,5
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,6	12,3	8,5	8,3	9,9	8,9	4,8	8,2	-1,3	3,9	-0,6	-0,4	5,9	1,6	4,7
Energija	26,3	2,9	-11,4	-15,0	-12,2	-12,9	0,0	1,3	-4,6	-1,1	-1,6	-3,3	-16,8	-7,2	-7,7
Kapitalni proizvodi	13,2	29,9	17,7	23,4	13,4	18,2	10,5	4,4	8,4	7,8	3,2	21,8	6,5	10,5	11,5
Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,2	15,8	14,2	9,3	15,8	13,1	8,1	-0,9	-9,0	-0,6	-9,7	-14,3	7,8	-5,4	2,3
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	24,7	2,2	5,8	6,7	10,9	7,8	6,0	1,0	1,0	2,7	-5,2	-3,7	-2,5	-3,8	3,5
B Vadenje ruda i kamena	10,8	-8,2	0,3	-8,9	-12,7	-7,1	-5,4	-3,8	-8,4	-5,9	-6,9	2,8	-7,5	-3,9	-5,8
C Prerađivačka industrija	73,2	13,1	9,4	11,6	13,0	11,3	5,9	9,3	2,1	5,8	-2,3	1,4	3,2	0,8	5,7
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	16,0	8,4	-14,3	-17,8	-12,0	-14,7	2,2	3,2	-4,6	0,3	-0,1	-6,3	-18,1	-8,2	-8,7
B05 Vadenje ugljena i lignita	8,9	-10,9	-1,3	-7,5	-13,6	-7,4	-4,4	-1,2	-0,7	-2,1	-3,3	5,0	-13,3	-3,9	-5,1
B07 Vadenje metalnih ruda	0,3	-2,3	-13,8	-23,6	10,3	-9,0	-31,3	-34,1	11,2	-18,1	-54,1	-3,3	24,5	-10,9	-23,4
B08 Vadenje ostalih ruda i kamena	1,6	2,6	7,3	-16,9	-15,0	-8,2	-6,8	-8,4	-34,7	-16,6	-8,5	-2,4	14,3	1,1	-6,3
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	7,6	7,9	10,0	7,0	16,7	11,2	8,3	14,2	19,7	14,1	-1,1	7,4	-0,3	2,0	6,5
C11 Proizvodnja pića	3,7	0,2	1,1	-14,7	-7,3	-7,0	5,8	21,3	8,0	11,7	-5,7	-0,6	-20,3	-8,9	-1,5
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,1	-10,4	-39,8	-14,5	-41,1	-31,8	7,6	2,5	4,9	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C13 Proizvodnja tekstila	2,5	16,3	13,0	14,8	-17,8	3,3	4,8	33,4	7,6	15,3	-49,1	-63,9	-45,5	-52,8	-22,5
C14 Proizvodnja odjeće	4,0	-14,7	-11,3	18,9	29,6	12,4	12,8	1,8	21,9	12,2	8,0	-10,5	-5,4	-2,6	9,0
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,8	-6,9	9,0	14,9	24,5	16,1	-0,1	4,8	-11,7	-2,3	3,5	-1,9	9,4	3,7	9,5
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	3,4	12,1	-6,2	14,3	2,2	3,4	-5,4	0,1	0,5	-1,6	-4,5	-5,7	3,2	-2,3	1,4
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,9	13,1	4,3	-8,1	44,8	13,7	18,3	24,6	-19,6	7,8	-14,5	-11,9	-9,9	-12,1	-0,7
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,5	17,4	15,5	3,0	20,9	13,1	-8,2	-8,8	7,2	-3,3	17,9	21,3	15,1	18,1	17,7
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	1,4	25,0	-7,2	-4,5	-5,2	-5,6	4,0	10,4	-19,6	-1,7	-13,3	-11,7	-23,1	-16,0	-10,4
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	4,1	18,7	8,1	10,5	13,7	10,8	-6,1	11,0	7,2	4,0	-4,6	9,9	8,3	4,5	6,5
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	2,4	3,1	-5,8	0,2	21,6	5,4	6,0	9,6	-4,1	3,8	-23,3	-17,9	34,9	-2,1	-1,7
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	3,9	21,7	12,0	9,7	10,4	10,7	5,3	1,7	-16,6	-3,2	10,7	-5,4	15,9	7,1	8,3
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,0	1,3	36,9	25,8	-7,5	18,4	11,1	40,4	18,3	23,3	-5,4	-2,8	9,1	0,3	3,5
C24 Proizvodnja baznih metala	5,6	13,5	25,9	17,0	15,4	19,4	9,8	12,5	-9,2	4,4	21,7	4,4	0,5	8,8	12,6
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	11,5	27,6	17,1	25,4	24,9	22,5	-30,0	-27,3	10,5	-15,6	4,1	21,9	9,0	11,7	15,5
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	14,2	-14,4	-22,7	9,1	-9,3	-0,4	10,7	-4,9	1,8	-16,5	17,9	2,0	1,1	-11,7
C27 Proizvodnja električne opreme	1,4	15,3	9,7	5,0	13,4	9,4	1,8	7,7	-24,3	-4,9	-1,1	17,1	2,2	6,1	7,2
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,1	21,8	7,1	11,4	-8,8	3,2	-3,9	-9,5	-7,9	-7,1	-2,1	3,7	-5,0	-1,2	-0,1
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3,4	26,0	-13,2	-8,8	2,7	-6,5	-5,0	-0,7	-5,4	-3,7	-7,9	26,6	14,9	11,2	-4,5
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,0	-26,7	16,0	8,5	15,6	13,4	8,1	-1,2	4,4	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C31 Proizvodnja namještaja	3,1	15,2	16,0	8,5	15,6	13,4	-4,0	1,1	1,3	-0,5	-8,2	-15,6	9,0	-4,9	2,7
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,8	-7,4	22,6	17,0	-8,1	10,5	-7,8	2,1	1,7	-1,3	-5,3	-16,0	16,7	-1,5	0,7
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	0,7	-3,1	-3,9	-3,6	-4,9	-4,1	2,2	-2,7	-4,6	-1,7	1,6	3,3	-1,9	1,0	-1,8
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	16,0	8,4	-14,3	-17,8	-12,0	-14,7	2,2	3,2	-4,6	0,3	-0,1	-6,3	-18,1	-8,2	-8,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2021	2022												
		Jan-dec	Januar	Febr	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	August	Sept	K3	Jan-sept
Industrija ukupno	100,0	12,1	2,7	-2,0	7,9	2,9	10,0	10,3	1,6	7,3	-0,5	3,7	-1,6	1,6	3,6
Proizvodi za međufaznu potrošnju	32,9	9,7	7,1	6,6	8,7	7,5	10,2	15,2	-1,0	8,1	5,4	3,2	-6,2	2,4	5,0
Energija	39,8	12,8	4,2	-12,9	9,6	0,3	27,3	18,1	7,2	17,5	-5,0	2,0	-7,1	-10,1	4,3
Kapitalni proizvodi	5,9	26,2	19,7	12,0	14,1	15,2	7,2	-3,6	-12,9	-3,1	2,4	-3,4	0,3	-0,7	2,9
Trajni proizvodi za široku potrošnju	2,0	13,0	-14,1	-0,1	-8,2	-7,5	-18,8	10,5	-2,4	-3,6	-1,5	-12,1	-8,5	-22,2	-6,6
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	19,3	8,4	3,5	4,4	4,7	4,2	1,6	1,0	-0,1	0,9	-1,6	9,8	3,1	11,3	2,8
B Vadenje ruda i kamena	13,3	2,0	17,3	-0,8	9,2	8,6	25,5	26,3	-3,9	16,0	-8,2	8,5	-22,0	-21,7	4,0
C Prerađivačka industrija	53,8	11,5	4,0	7,4	8,1	6,5	7,6	8,3	-1,3	4,9	4,8	2,5	-1,2	6,2	4,3
D Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) i	32,9	16,7	1,3	-16,1	6,2	-2,9	20,6	12,2	8,2	13,6	-5,8	-1,1	0,6	-6,3	2,2
B05 Vadenje ugljena i lignita	6,8	-0,8	20,6	4,6	24,4	16,5	62,4	46,4	3,0	37,3	-2,9	11,5	-26,1	-17,5	12,7
B07 Vadenje metalnih ruda	5,5	9,3	52,5	-8,7	-7,4	12,2	-6,6	13,6	-12,2	-1,8	-16,7	0,5	-26,2	-42,4	-6,9
B08 Vadenje ostalih ruda i kamena	0,9	0,6	65,0	-3,5	-15,9	15,2	-21,4	-23,6	-22,1	-22,4	-10,8	23,1	12,1	24,4	-8,0
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8,8	2,0	0,9	-6,1	1,6	-1,2	-11,0	4,0	-1,2	-2,7	-0,8	4,0	14,4	17,6	4,3
C11 Proizvodnja pića	2,5	31,7	15,8	-2,3	13,6	9,1	-4,1	-13,6	0,2	-5,8	-11,0	16,6	11,4	17,0	0,7
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-300,0	2,7
C13 Proizvodnja tekstila	0,8	23,1	-9,7	-5,4	3,8	-3,8	-17,9	6,3	-4,6	-5,4	-19,4	-38,1	-13,6	-71,1	-100,0
C14 Proizvodnja odjeće	1,5	-17,6	23,4	36,9	23,4	27,9	43,9	38,2	28,1	36,8	-3,1	27,2	19,1	43,2	-10,2
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	5,7	13,3	3,4	16,9	5,8	8,7	12,7	-0,6	1,7	4,6	7,7	11,7	-8,8	10,6	26,1
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	6,0	6,2	21,1	27,9	8,5	19,2	5,7	34,2	48,8	29,6	-2,3	6,5	-17,0	-12,8	4,9
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	0,6	7,3	-1,6	8,0	35,0	13,8	27,0	23,0	18,4	22,8	12,2	13,6	24,0	49,8	13,0
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,6	-0,3	-19,1	-3,2	0,7	-7,2	-7,7	-7,6	21,6	2,1	23,6	39,5	41,5	104,5	17,5
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,0	15,4	25,9	23,1	-4,3	14,9	4,2	-1,8	-10,7	-2,8	-8,1	8,9	7,2	7,9	11,9
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	2,1	27,2	14,7	2,3	-1,0	5,3	0,1	26,7	8,6	11,8	8,2	0,8	0,7	9,6	2,6
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,6	2,0	21,3	65,5	-16,7	23,4	3,1	-29,4	11,3	-5,0	31,5	24,9	-35,8	20,6	6,1
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,9	-13,6	-22,4	4,4	-8,7	-8,9	23,5	27,1	-4,5	15,3	21,3	16,6	15,0	52,8	3,4
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2,6	2,0	54,2	35,4	23,7	37,8	45,8	27,0	22,1	31,6	13,2	30,9	11,1	55,1	7,4
C24 Proizvodnja baznih metala	3,6	44,6	27,0	2,8	51,4	27,1	12,0	17,5	-26,0	1,2	21,9	-28,2	-10,9	-17,2	26,1
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	7,0	22,6	1,7	11,5	6,5	6,6	-8,7	-13,5	-30,1	-17,4	-4,3	0,9	-17,2	-20,5	3,5
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	-11,3	-25,9	-8,5	10,1	-8,1	-1,7	-3,9	14,7	3,0	-19,1	-16,8	16,1	-19,8	-7,9
C27 Proizvodnja električne opreme	1,3	28,6	-2,8	-4,1	-7,3	-4,7	-16,5	-4,3	5,2	-5,2	7,3	10,3	18,7	36,3	-3,2
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,3	16,2	32,2	-26,0	5,4	3,8	22,6	22,6	2,6	15,9	-3,6	-24,0	-7,1	-34,7	0,2
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	0,7	29,8	22,8	32,2	140,3	65,1	2)	130,3	3,3	66,8	162,0	131,4	91,3	384,7	0,5
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,5	-14,7	1,7	3,7	-40,5	-11,7	62,9	-71,1	-3,3	-3,8	-62,0	-84,8	-34,6	-181,3	107,0
C31 Proizvodnja namještaja	1,9	12,0	-11,8	3,3	0,6	-2,6	-16,2	16,1	-3,4	-1,1	-2,8	-15,6	-9,4	-27,9	-30,4
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,5	22,2	30,1	23,8	-13,8	13,3	15,5	-24,9	-21,5	-10,3	-49,0	-16,9	-17,9	-83,8	-4,6
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,3	26,3	-5,6	31,6	27,4	17,8	-2,1	-12,4	-21,6	-12,0	1,9	15,6	11,1	28,7	-15,4
D35 Proizvodnja i snabdjevanje električnom energijom i plinom	32,9	16,7	1,3	-16,1	6,2	-2,9	20,6	12,2	8,2	13,6	-5,8	-1,1	0,6	-6,3	2,2

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (rast g/g u %)

		2020	2021	2020				2021				2022		
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	-6,2	10,7	-3,8	-14,1	-6,5	-0,1	7,3	32,6	31,2	7,4	4,0	5,3	-0,3
	<i>Intermedijarni proizvodi</i>	-6,3	11,8	-5,4	-14,6	-8,1	4,4	8,2	39,7	29,7	7,2	9,2	5,4	1,5
	<i>Energija</i>	-4,1	6,6	2,3	-7,8	-8,3	-2,7	7,8	24,7	43,5	3,2	-7,9	5,9	-5,8
	<i>Kapitalni proizvodi</i>	-4,5	28,9	-12,1	-21,1	2,3	14,1	27,0	65,1	24,9	19,4	17,0	5,3	8,0
	<i>Trajni proizvodi za široku potrošnju</i>	-14,6	14,8	-21,2	-40,8	3,9	7,1	18,7	62,3	5,4	4,2	6,5	-1,3	-5,6
	<i>Netrajni proizvodi za široku potrošnju</i>	-9,3	3,4	-5,1	-14,1	-8,3	-9,5	-4,1	10,9	15,4	5,7	6,7	6,6	-1,3
Građevinarstvo	Obim građevinskih radova - Ukupno	0,3	2,1	-2,6	-0,9	2,7	1,9	3,3	2,8	2,7	0,9	1,3	-1,7	-1,8
	<i>Visokogradnja</i>	0,0	4,6	-5,0	-0,5	3,4	1,7	2,7	6,6	2,2	-2,3	-1,8	-8,1	-4,6
	<i>Niskogradnja</i>	0,7	-0,1	-0,4	-1,2	2,0	2,0	3,9	-0,6	3,2	3,7	4,0	4,4	0,5
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	-5,2	7,6	-8,6	-13,0	-12,8	-4,5	-4,9	5,5	7,7	18,6	17,4	12,8	2,5
	Cestovni (prevezeni putnici)	-53,9	6,5	-15,9	-82,9	-60,8	-47,2	-37,4	221,3	16,8	0,2	32,4	42,8	20,1
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-33,6	12,1	-13,4	-66,4	-25,4	-21,9	-10,6	120,4	2,3	-7,2	1,2	-6,7	-14,1
	Željeznički (prevezeno robe)	-15,9	6,9	-14,3	-26,5	-16,3	-5,6	-2,3	18,4	15,4	-2,2	-1,3	4,1	1,9
	Željeznički (prevezeni putnici)	-72,5	38,1	-18,9	-91,8	-79,6	-77,7	-59,3	242,8	92,7	152,9	132,4	168,8	45,6
	Avionski (prevezeni putnici)	-72,7	130,7	-14,3	-94,9	-80,1	-76,4	-70,8	643,5	310,8	276,9	249,1	219,0	44,0
Maloprodaja	Realni rast prometa	-8,3	18,1	3,8	-16,9	-11,1	-6,9	1,9	26,6	26,4	17,2	18,3	14,4	10,1
	<i>Motorna goriva u s.p.</i>	-21,0	23,7	-11,8	-31,9	-22,1	-16,8	-2,0	37,1	33,3	26,8	27,8	18,5	2,8
	<i>Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.</i>	-4,6	16,8	8,6	-12,5	-7,9	-4,2	2,8	24,2	24,7	15,0	16,0	13,3	12,1
Turizam	Dolasci turista - ukupno	-69,7	91,7	-19,5	-93,6	-69,3	-67,4	-19,9	1.162,5	124,1	19,5	64,0	101,9	36,7
	<i>Domaći turisti</i>	-31,8	52,3	-18,6	-80,3	11,6	-31,8	29,0	811,8	17,2	52,3	20,5	35,7	11,0
	<i>Strani turisti</i>	-83,6	152,7	-19,9	-98,1	-90,1	-83,7	-51,9	3.750,0	474,8	152,7	143,3	195,4	53,9

Izvori: BHAS zvanična saopštenja

* *prosjeck mjesečnih stopa*

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

(u zaglavlju tabele ispod: Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS)

			2020	2021	2020				2021				2022		
					K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	-5,9	10,1	-3,8*	-14,8*	-4,1*	-1,9*	5,9*	18,1*	9,9*	7,5*	4,1*	4,2*	-0,7*
		RS	-6,6	12,1	-3,4*	-12,6*	-10,9*	0,7*	10,4*	23,9*	8,4*	7,5*	2,9*	7,3*	0,5*
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	1,6	4,1	0,4^	0,8^	2,2^	2,9^	3,0^	4,1^	4,7^	3,8^	0,6^	1,0^	1,7^
		RS	-1,9	-0,7*	-8,0^	-3,8^	3,8^	0,4^	4,8^	0,2^	-0,2^	-4,4^	2,2^	-6,0^	-8,2^
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	-9	2,0	-8,2	-8,0	-14,2	-6,7	-5,5	4,0	4,7	2,5	5,7	3,4	3,3
		RS	-15,5	15,5*	-25,5	-24,2	-10,7	-1,4	-5,4	7,8	10,8	46,3	38,0	32,8	0,1
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	-46,7	0,1	-19,8	-82,3	-50,0	-37,5	-34,9	158,8	1,1	-9,2	19,1	27,8	5,7
		RS	-62,8	10,1	-51,1	-82,5	-73,4	-61,8	-44,4	291,0	41,2	15,8	-4,2	9,6	8,3
	Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	-31,8	12,1	-21,0	-63,7	-22,3	-19,7	-8,2	114,2	0,7	-8,4	1,0	-9,2	-16,4
		RS	-41,9	12,7	-30,0	-80,2	-37,3	-34,2	-23,7	169,6	16,7	0,9	2,2	9,7	-0,5
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	-15,1	4	-11,9	-22,8	-15,1	-10,0	-3,4	13,0	9,4	-2,4	-4,0	0,6	-0,7
	RS	-16,8	15,4	-18,4	-33,4	-17,8	5,3	3,5	34,0	29,5	0,0	4,0	10,3	6,5	
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	-75,3	55,3	-31,2	-93,8	-82,6	-81,5	-64,6	311,8	137,9	226,6	197,5	215,7	52,4
		RS	-63,7	3,4	-19,4	-85,0	-70,8	-68,3	-52,0	150,0	14,3	23,1	23,1	60,0	18,8
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	-46,2	80,5	-8,2	-70,3	-50,5	-42,7	-9,8	142,2	106,6	83,0	45,1	59,1	27,4
	Nominalni rast prometa	RS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	-30,8*	-	-19,3*	-81,0*	16,3*	-39,2*	46,8	-	23,6	313,8	26,3*	29,7*	2,7*
		RS	-52,5	41,8	-15,3	-79,5*	6,1*	-28,9*	25,0	719,9	6,4	33,1	8,5	42,9*	27,2*
	Dolasci stranih turista	FBiH	-74,8*	-	-22,7*	-98,9*	-93,0*	-84,5*	-40,8	-	-	264,7	165,0*	214,6*	51,0*
		RS	-69,7	79,9	-11,6	-94,9*	-74,4*	-79,8*	-43,4	3357,5	184,3	236,3	102,8	157,5*	67,8*

Izvori: Zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

^ Realni rast proizvodnje u građevinarstvu

* prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa

Tabela 6: Tržište rada

(u zaglavlju tabele ispod: Bosna i Hercegovina - BiH, Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS, Brčko Distrikt - BD)

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj registrovanih nezaposlenih lica				Stopa registrovane nezaposlenosti**				Prosječne neto plate				Prosječne penzije***			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
I-IX 2020.	812.194	520.061	274.227	17.845	415.720	321.020	87.796	6.904	33,9	38,2	24,3	27,9	950	950	951	948	410	421	393	367
I-IX 2021.	820.235	522.933	279.030	17.811	399.621	314.925	77.829	6.867	32,8	37,6	21,8	27,8	989	987	994	956	420	429	407	374
I-IX 2022.	838.630	534.422	286.679	17.708	365.504	291.434	68.602	5.468	30,4	35,3	19,3	23,6	1.105	1.099	1.122	1.033	455	455	456	407
I 2022.	831.295	530.498		17.733	377.126	300.255	70.845	6.026	31,2	36,1		25,4	1.043	1.045	1.042	990	428	426	431	385
II 2022.	832.018	531.485		17.780	375.689	297.923	71.927	5.839	31,1	35,9		24,7	1.059	1.046	1.091	994	428	426	431	384
III 2022.	833.923	531.868	284.260	17.795	371.982	295.220	71.121	5.641	30,8	35,7	20,0	24,1	1.092	1.096	1.091	1.007	430	429	431	384
IV 2022.	839.775	534.914		17.556	365.878	290.750	69.684	5.444	30,3	35,2		23,7	1.083	1.080	1.094	1.011	448	459	432	395
V 2022.	841.339	536.325		17.696	360.511	286.644	68.548	5.319	30,0	34,8		23,1	1.106	1.110	1.105	1.023	465	459	475	418
VI 2022.	843.527	538.279		17.720	359.607	286.987	67.229	5.391	29,9	34,8		23,3	1.126	1.115	1.157	1.031	475	475	475	423
VII 2022.	841.254	534.839		17.690	361.774	290.231	66.263	5.280	30,1	35,2		23,0	1.134	1.122	1.160	1.096	474	474	475	423
VIII 2022.	838.410	532.253		17.707	360.434	289.905	65.300	5.229	30,1	35,3		22,8	1.145	1.138	1.166	1.067	474	474	475	424
IX 2022.	846.129	539.334	289.098	17.697	356.531	284.988	66.504	5.039	29,6	34,6	18,7	22,2	1.154	1.140	1.189	1.080	474	474	475	424

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za statistiku, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

* U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica se objavljuje samo za mart i septembar.

** Stopa registrovane nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposlena i nezaposlena lica).

*** Prosječne penzije u Bosni i Hercegovini su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom entitetu (bez obzira na mjesto prebivališta).

Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeća	Efektivna kamatna stopa
1.	RSBD-026	30.000.000	25.03.2022.	5 godina	2,700%
2.	RSBD-027	35.000.000	20.04.2022.	5 godina	3,400%
3.	RSBD-028	36.400.000	19.05.2022.	7 godina	3,500%
4.	RSBD-030	40.000.000	22.07.2022.	5 godina	4,500%
5.	RSBD-031	30.000.000	26.08.2022.	5 godina	5,000%
6.	RSBD-032	50.000.000	16.09.2022.	7 godina	5,000%
UKUPNO		221.400.000			

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospijeća	Kamatna stopa
1.	FBH10222	30.000.000	22.06.2022.	10 godina	1,550%
2.	FBH60122	30.000.000	29.06.2022.	6 godina	2,700%
3.	FBH70322	30.000.000	06.07.2022.	7 godina	3,450%
4.	FBH20422	40.000.000	15.07.2022.	2 godine	2,200%
UKUPNO		130.000.000			

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	RS22-T01	09.03.2022.	6 mjeseci	20.000.000	0,6002%
2.	RS22-T03	05.05.2022.	6 mjeseci	24.300.000	0,4999%
3.	RS22-T04	17.06.2022.	6 mjeseci	14.400.000	0,4001%
4.	RS22-T05	20.09.2022.	3 mjeseca	48.000.000	1,2101%
UKUPNO				106.700.000	

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije BiH

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospijeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	FBHTZ122	15.06.2022.	9 mjeseci	50.000.000	-0,0299%
UKUPNO				50.000.000	

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

u mil. KM

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Pričuveni (primarni) novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2020.	5.684,0	5.172,4	186,4	4.683,9	8.790,1	3.023,2	2.564,2	7.476,0	11.042,7	13.474,0	13.063,5	26.537,5
I-VI 2020.	5.834,8	5.226,8	204,8	4.818,9	8.954,6	2.995,8	2.617,3	7.283,6	11.266,4	13.773,5	12.896,7	26.670,2
I-IX 2020.	6.033,0	5.314,8	219,4	4.896,9	9.479,6	2.984,9	2.766,2	7.263,8	11.567,2	14.376,5	13.014,9	27.391,4
2020.	6.172,5	5.901,1	231,8	5.043,4	10.011,8	3.034,7	2.902,5	7.256,6	12.305,4	15.055,2	13.193,8	28.249,0
I-III 2021.	6.222,3	5.654,8	244,7	5.053,8	10.367,4	3.035,0	3.033,2	7.336,5	12.121,7	15.421,2	13.404,7	28.825,9
I-VI 2021.	6.441,3	5.941,7	261,3	5.211,3	10.931,2	3.111,9	3.043,9	7.326,3	12.644,3	16.142,5	13.482,1	29.624,6
I-IX 2021.	6.814,9	6.346,9	292,5	5.436,2	11.658,5	3.107,5	3.119,6	7.326,9	13.454,2	17.094,7	13.554,0	30.648,7
2021.	6.923,8	7.219,6	304,9	5.533,1	12.383,6	3.044,2	3.300,2	7.243,9	14.448,3	17.916,6	13.588,3	31.505,0
I-III 2022.	7.333,7	6.496,1	327,4	5.855,3	11.970,2	2.872,3	3.344,2	6.881,7	14.157,2	17.825,4	13.098,3	30.923,7
I-VI 2022.	7.222,0	6.828,7	317,4	5.855,3	12.552,3	2.907,4	3.201,8	6.992,5	14.368,1	18.407,7	13.101,8	31.509,4
I-IX 2022.	7.444,2	7.272,0	296,5	6.081,0	13.342,3	2.897,7	3.456,7	6.938,4	15.012,7	19.423,3	13.292,8	32.716,2
Stope rasta g/g												
I-III 2020.	18,8%	-0,8%	37,2%	16,9%	11,0%	12,0%	11,5%	0,2%	9,0%	13,0%	4,8%	8,8%
I-VI 2020.	18,5%	-4,9%	36,7%	16,8%	9,1%	7,5%	9,6%	-2,1%	6,6%	11,7%	2,2%	6,9%
I-IX 2020.	18,0%	-6,5%	35,4%	14,7%	9,9%	2,7%	11,5%	-2,9%	5,5%	11,5%	1,1%	6,3%
2020.	18,7%	2,7%	31,2%	16,5%	12,2%	1,2%	16,6%	-4,4%	10,7%	13,6%	0,9%	7,3%
I-III 2021.	9,5%	9,3%	31,3%	7,9%	17,9%	0,4%	18,3%	-1,9%	9,8%	14,5%	2,6%	8,6%
I-VI 2021.	10,4%	13,7%	27,6%	8,1%	22,1%	3,9%	16,3%	0,6%	12,2%	17,2%	4,5%	11,1%
I-IX 2021.	13,0%	19,4%	33,3%	11,0%	23,0%	4,1%	12,8%	0,9%	16,3%	18,9%	4,1%	11,9%
2021.	12,2%	22,3%	31,5%	9,7%	23,7%	0,3%	13,7%	-0,2%	17,4%	19,0%	3,0%	11,5%
I-III 2022.	17,9%	14,9%	33,8%	15,9%	15,5%	-5,4%	10,3%	-6,2%	16,8%	15,6%	-2,3%	7,3%
I-VI 2022.	12,1%	14,9%	21,5%	12,4%	14,8%	-6,6%	5,2%	-4,6%	13,6%	14,0%	-2,8%	6,4%
I-IX 2022.	9,2%	14,6%	1,4%	11,9%	14,4%	-6,8%	10,8%	-5,3%	11,6%	13,6%	-1,9%	6,7%

Izvor: CBBiH

Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Kod	00			01			02			03			04			05			06		
Opis koda	UKUPAN INDEKS			Hrana i bezalkoholna pića			Alkoholna pića i duvan			Odjeća i obuća			Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti			Namještaj, kućanski aparati i redovno održavanje kuće			Zdravstvo		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-IX 2020.	-	-	99,1	-	-	101,1	-	-	104,9	-	-	90,0	-	-	99,8	-	-	99,1	-	-	101,0
I-IX 2021.	-	-	100,9	-	-	101,9	-	-	101,9	-	-	90,7	-	-	100,5	-	-	99,3	-	-	100,7
I-IX 2022.	-	-	113,7	-	-	121,0	-	-	101,5	-	-	94,2	-	-	113,2	-	-	108,3	-	-	101,4
I 2022.	107,1	101,0	107,0	115,0	102,3	111,9	132,2	100,3	100,5	49,8	92,7	92,4	115,2	101,0	106,1	98,4	100,4	103,5	107,2	100,3	100,9
II 2022.	108,7	101,5	108,1	117,6	102,2	113,3	132,4	100,2	100,5	49,8	100,0	92,9	116,5	101,1	107,0	99,4	101,0	105,1	107,5	100,3	101,1
III 2022.	111,7	102,8	110,2	120,5	102,5	114,8	132,6	100,2	100,7	51,9	104,2	94,5	118,0	101,3	108,3	100,0	100,7	106,3	107,5	100,0	101,0
IV 2022.	114,4	102,4	113,2	127,3	105,6	120,6	132,8	100,2	100,6	52,9	102,1	95,2	115,1	97,6	109,9	101,3	101,3	106,8	107,7	100,2	101,1
V 2022.	115,6	101,1	114,4	129,6	101,8	122,7	132,8	100,0	100,6	52,8	99,8	95,0	115,8	100,6	111,3	102,5	101,2	108,1	107,9	100,2	101,3
VI 2022.	117,2	101,4	115,8	130,2	100,5	123,4	134,6	101,4	102,1	51,7	97,9	94,1	118,8	102,6	114,1	104,0	101,4	109,1	108,1	100,2	101,4
VII 2022.	118,0	100,7	116,7	130,8	100,5	124,7	135,2	100,5	102,5	49,3	95,3	95,5	120,3	101,3	115,4	105,0	101,1	110,4	108,3	100,2	101,6
VIII 2022.	118,3	100,3	116,8	132,4	101,2	125,6	135,2	100,0	102,3	49,0	99,3	95,9	122,4	101,8	117,4	106,2	101,1	111,0	108,4	100,1	101,6
IX 2022.	119,7	101,2	117,3	134,6	101,6	126,2	135,3	100,0	102,5	51,2	104,5	93,7	125,6	102,6	120,0	106,5	100,3	110,9	108,7	100,3	101,7

Izvor: BHAS

Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena - nastavak

Kod	07			08			09			10			11			12		
Opis koda	Prevoz			Komunikacije			Rekreacija i kultura			Obrazovanje			Restorani i hoteli			Ostala dobra i usluge		
Vrsta indeksa	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g	bazni indeks	m/m	g/g
I-IX 2020.	-	-	92,0	-	-	100,6	-	-	100,6	-	-	100,1	-	-	102,2	-	-	100,0
I-IX 2021.	-	-	103,2	-	-	99,8	-	-	100,3	-	-	100,2	-	-	100,5	-	-	100,3
I-IX 2022.	-	-	126,5	-	-	100,8	-	-	107,5	-	-	100,8	-	-	108,9	-	-	105,4
I 2022.	111,9	100,8	113,7	96,9	100,4	100,2	109,5	102,3	104,1	102,4	100,0	100,2	109,0	101,4	104,5	101,1	100,9	102,3
II 2022.	115,6	103,3	115,4	97,0	100,1	100,3	110,0	100,5	104,6	102,5	100,1	100,3	109,5	100,5	105,0	101,2	100,1	103,2
III 2022.	127,4	110,2	124,5	97,0	100,0	100,3	110,5	100,5	105,2	102,7	100,2	100,5	111,5	101,8	106,9	102,3	101,0	103,7
IV 2022.	131,8	103,5	128,9	97,4	100,4	100,8	111,3	100,8	106,1	102,7	100,0	100,5	112,6	101,0	107,8	103,0	100,7	104,5
V 2022.	133,7	101,4	130,3	97,4	100,0	100,8	111,8	100,5	106,3	102,9	100,2	100,7	113,5	100,8	108,6	103,9	100,8	105,2
VI 2022.	139,3	104,2	134,5	97,4	100,0	100,8	114,1	102,0	108,1	102,9	100,1	100,8	115,0	101,3	109,8	104,5	100,6	105,6
VII 2022.	141,7	101,7	134,2	97,4	100,0	100,9	115,8	101,6	108,7	102,9	100,0	100,8	116,1	100,9	110,8	105,4	100,9	106,4
VIII 2022.	136,2	96,2	128,4	97,4	100,0	100,8	117,1	101,1	109,4	103,1	100,1	100,9	117,1	100,9	111,7	106,2	100,8	107,4
IX 2022.	136,4	100,1	128,2	97,9	100,5	101,4	118,2	101,0	110,6	103,8	100,7	101,6	117,8	100,6	112,4	106,6	100,3	107,6

Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Kreditni općoj vladi	Kreditni nefinancijskim javnim poduzećima	Kreditni nefinancijskim privatnim poduzećima	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2019.	1.042,1	415,3	8.755,6	9.405,7	135,5	19.754,1
K1-K2 2019.	1.002,5	417,6	8.973,9	9.661,9	167,4	20.223,3
K1-K3 2019.	1.081,9	416,3	8.922,4	9.858,0	163,5	20.442,0
K1-K4 2019.	1.098,1	497,6	9.034,0	9.975,5	167,5	20.772,8
K1 2020.	1.109,5	475,1	8.841,8	9.902,0	162,0	20.490,5
K1-K2 2020.	1.101,9	535,9	8.740,9	9.844,5	172,8	20.396,0
K1-K3 2020.	1.109,2	526,8	8.639,7	9.924,9	168,8	20.369,4
K1-K4 2020.	1.161,2	535,7	8.588,4	9.894,8	167,30	20.347,4
K1 2021.	1.178,1	513,9	8.657,0	9.971,0	152,56	20.472,6
K1-K2 2021.	1.152,2	505,3	8.805,1	10.203,1	142,86	20.808,5
K1-K3 2021.	1.185,0	506,1	8.757,7	10.351,1	167,32	20.967,2
K1-K4 2021.	1.180,2	510,7	8.776,8	10.435,5	174,06	21.077,3
K1 2022.	1.110,8	506,1	9.035,1	10.595,3	166,40	21.249,3
K2 2022.	1.092,3	487,0	9.188,4	10.769,6	178,39	21.715,6
K3 2022.	1.134,9	154,1	532,7	10.903,7	178,91	21.848,2
Stopa rasta (g/g)						
K1 2019.	13,6%	4,9%	2,9%	7,5%	11,1%	5,7%
K1-K2 2019.	-5,5%	1,7%	4,8%	7,4%	14,3%	5,5%
K1-K3 2019.	0,4%	1,3%	4,5%	7,7%	8,3%	5,7%
K1-K4 2019.	5,4%	18,1%	4,8%	7,9%	5,7%	6,6%
K1 2020.	6,5%	14,4%	1,0%	5,3%	19,6%	3,7%
K1-K2 2020.	9,9%	28,3%	-2,6%	1,9%	3,2%	0,9%
K1-K3 2020.	2,5%	26,6%	-3,2%	0,7%	3,2%	-0,4%
K1-K4 2020.	5,7%	7,7%	-4,9%	-0,8%	-0,1%	-2,0%
K1 2021.	6,2%	8,2%	-2,1%	0,7%	-5,8%	-0,1%
K1-K2 2021.	4,6%	-5,7%	0,7%	3,6%	-21,5%	2,0%
K1-K3 2021.	6,8%	-3,9%	1,4%	4,3%	-0,9%	2,9%
K1-K4 2021.	1,6%	-4,7%	2,2%	5,5%	4,0%	3,6%
K1 2022.	-4,5%	-1,7%	3,1%	5,6%	9,2%	3,8%
K2 2022.	-5,2%	-3,6%	4,4%	5,6%	24,9%	4,4%
K3 2022.	-4,2%	7,0%	5,3%	5,3%	6,9%	4,2%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim financijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Razdoblje	Depoziti opće vlade	Depoziti nefinancijskih javnih poduzeća	Depoziti nefinancijskih privatnih poduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2019.	2.976,5	1.512,3	3.408,6	12.508,5	1.607,8	22.013,7
K1-K2 2019.	3.073,3	1.499,2	3.587,7	12.709,9	1.640,0	22.510,0
K1-K3 2019.	3.392,4	1.544,3	3.864,8	12.892,4	1.676,0	23.369,9
K1-K4 2019.	3.355,3	1.510,7	4.052,6	13.240,9	1.660,9	23.820,4
K1-2020.	3.334,4	1.646,8	3.862,4	13.090,7	1.671,9	23.606,2
K1-K2-2020.	3.386,7	1.488,2	4.140,1	13.126,0	1.645,7	23.786,7
K1-K3 2020.	3.475,9	1.531,5	4.350,5	13.336,4	1.615,3	24.309,8
K1-K4 2020.	3.264,0	1.556,0	4.706,9	13.760,7	1.694,6	24.982,2
K1 2021.	3.164,7	1.719,8	4.732,4	14.118,6	1.657,2	25.392,7
K1-K2 2021.	3.647,6	1.733,6	5.019,5	14.352,5	1.660,6	26.413,8
K1-K3 2021.	3.838,6	1.725,8	5.339,1	14.490,3	1.732,7	27.126,6
K1-K4 2021.	4.019,2	1.804,1	5.535,4	14.695,5	1.778,4	27.832,6
K1 2022.	3.983,7	2.010,8	5.303,0	13.787,6	1.733,9	26.818,9
K2 2022.	4.679,8	2.022,9	5.400,6	13.871,1	1.810,9	27.785,4
K3 2022.	4.722,3	1.211,5	1.981,6	14.218,6	1.885,3	28.685,6
Stopa rasta g/g						
K1 2019.	19,6%	1,4%	7,1%	9,2%	5,7%	9,3%
K1-K2 2019.	12,6%	-1,2%	4,6%	9,1%	6,2%	7,8%
K1-K3 2019.	22,7%	-4,3%	9,3%	9,0%	5,1%	9,5%
K1-K4 2019.	19,8%	1,9%	8,8%	9,0%	3,9%	9,5%
K1 2020.	12,0%	8,9%	13,3%	4,7%	4,0%	7,2%
K1-K2 2020.	10,2%	-0,7%	15,4%	3,3%	0,3%	5,7%
K1-K3 2020.	2,5%	-0,8%	12,6%	3,4%	-3,6%	4,0%
K1-K4 2020.	-2,7%	3,0%	16,1%	3,9%	2,0%	4,9%
K1 2021.	-5,1%	4,4%	22,5%	7,9%	-0,9%	7,6%
K1-K2 2021.	7,7%	16,5%	21,2%	9,3%	0,9%	11,0%
K1-K3 2021.	10,4%	12,7%	22,7%	8,7%	7,3%	11,6%
K1-K4 2021.	23,1%	15,9%	17,6%	6,8%	4,9%	11,4%
K1 2022.	25,9%	16,9%	12,1%	-2,3%	4,6%	5,6%
K2 2022.	28,3%	16,7%	7,6%	-3,4%	9,0%	5,2%
K3 2022.	23,0%	8,1%	14,8%	-1,9%	8,8%	5,7%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	kreditni preko 5 god. IPFKS	preko 10 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.					s originalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2021.	1	NA	NA	NA	NA	3,605	3,60	NA	3,93	3,64	5,91	5,98	5,93	6,39
2021.	2	NA	NA	NA	NA	3,625	3,62	NA	3,97	3,64	6,09	6,10	5,75	6,34
2021.	3	NA	NA	NA	NA	3,541	3,54	4,26	3,99	3,54	6,00	6,01	5,60	5,76
2021.	4	NA	NA	NA	6,29	3,56	3,55	4,29	3,97	3,77	5,69	5,70	5,40	5,69
2021.	5	NA	NA	NA	NA	3,64	3,64	NA	4,62	3,74	5,70	5,71	5,47	5,48
2021.	6	NA	NA	NA	NA	3,62	3,62	NA	4,65	3,64	5,53	5,54	5,48	5,41
2021.	7	NA	NA	NA	NA	3,53	3,52	NA	4,75	3,58	5,40	5,41	5,13	5,33
2021.	8	NA	NA	6,63	6,12	3,32	3,32	4,07	4,41	3,90	5,68	5,68	5,25	5,58
2021.	9	NA	NA	NA	NA	3,35	3,34	NA	4,24	3,76	5,64	5,64	5,24	5,46
2021.	10	NA	NA	NA	NA	3,372	3,37	NA	4,21	3,85	5,59	5,594	5,07	5,39
2021.	11	NA	NA	NA	NA	3,455	3,45	NA	3,97	3,93	5,49	5,489	4,82	5,32
2021.	12	NA	NA	NA	NA	3,338	3,33	4,57	3,87	3,74	5,38	5,376	4,82	5,42
2022.	1	NA	NA	NA	NA	3,124	3,124	NA	3,960	3,819	5,471	5,471	5,113	5,60
2022.	2	NA	NA	NA	NA	3,206	3,199	NA	3,837	3,445	5,332	5,333	5,192	5,57
2022.	3	NA	NA	NA	NA	3,519	3,517	NA	3,891	3,523	5,125	5,130	4,987	5,42
2022.	4	NA	NA	NA	NA	3,275	3,270	NA	3,816	3,453	5,101	5,102	5,202	5,21
2022.	5	NA	NA	NA	5,754	3,515	3,506	NA	3,542	3,794	5,112	5,103	4,560	5,09
2022.	6	4,454	4,475	5,997	5,490	3,686	3,686	NA	3,404	3,518	5,004	5,003	4,203	5,03
2022.	7	NA	NA	5,515	5,344	3,541	3,541		3,548	3,777	4,911	4,916	4,420	5,248
2022.	8	NA	NA	5,582	5,292	3,845	3,845		3,693	3,599	4,868	4,870	4,722	5,292
2022.	9	NA	NA	4,965	5,811	4,188	4,188		4,033	3,621	5,113	5,140	4,927	5,171

Izvor: Centralna banka

BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinancijskim poduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	do iznosa od 0,25 miliona EUR				preko 0,25 miliona EUR do 1 miliona EUR				Preko iznosa 1 miliona EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s orginalnim dospijećem preko 1 god.				s orginalnim dospijećem preko 1 god.				s orginalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2021.	1	4,51	4,53	4,31	3,95	3,95	3,94	3,66	4,22	NA	NA	NA	NA
2021.	2	4,30	4,61	4,40	3,99	3,58	3,98	NA	3,19	3,36	3,36	NA	NA
2021.	3	4,56	4,54	4,69	4,15	3,71	4,11	3,82	NA	3,93	3,93	NA	NA
2021.	4	4,39	4,736	4,03	4,11	4,20	4,51	2,41	4,24	4,33	4,27	NA	NA
2021.	5	4,36	4,376	4,31	4,03	3,85	4,39	NA	NA	3,95	3,95	NA	NA
2021.	6	4,47	4,528	4,27	3,76	3,74	3,76	3,47	3,91	3,45	3,45	NA	NA
2021.	7	4,08	4,09	4,36	4,17	3,94	3,97	3,04	NA	3,69	3,69	NA	NA
2021.	8	4,19	4,19	4,03	3,60	3,78	3,95	3,14	NA	3,38	3,38	2,68	3,53
2021.	9	4,12	4,15	3,60	3,58	3,78	3,76	3,01	4,30	3,09	3,09	NA	NA
2021.	10	4,39	4,39	3,45	NA	3,88	3,878	NA	3,444	NA	NA	NA	NA
2021.	11	4,19	4,19	3,75	4,25	3,26	3,52	2,68	NA	3,79	4,00	NA	NA
2021.	12	4,12	4,12	3,36	3,38	3,61	3,69	3,02	3,23	3,29	3,20	NA	NA
2022.	1	4,08	4,24	3,62	3,00	3,76	3,92	3,17	NA	3,87	3,87	NA	NA
2022.	2	4,18	4,28	3,43	NA	3,41	3,41	2,73	3,51	NA	NA	NA	NA
2022.	3	4,44	4,53	3,59	3,34	3,75	3,61	NA	3,32	3,98	3,98	NA	NA
2022.	4	4,13	4,19	3,61	3,48	3,99	4,00	2,83	NA	NA	NA	2,91	2,48
2022.	5	4,13	4,46	3,86	3,39	3,46	3,39	NA	4,08	3,10	2,84	NA	NA
2022.	6	4,34	4,32	3,37	4,06	3,68	3,99	2,57	3,45	NA	NA	NA	NA
2022.	7	4,11	4,19	3,28	NA	3,69	3,87	NA	4,17	3,02	3,02	1,66	NA
2022.	8	4,00	4,48	3,65	3,42	3,61	3,61	NA	NA	3,92	3,92	NA	NA
2022.	9	4,94	4,95	3,85	NA	3,95	4,44	NA	NA	NA	NA	NA	3,84

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tablici se odnose na nove poslove

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 17: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništvu											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospijecom			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijecom			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospijecom	Depoziti po viđenju
		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2021.	1	0,13	1,04	1,04	0,07	0,15	0,97	1,07	0,05	0,44	0,03
2021.	2	0,16	0,76	1,19	0,07	0,18	0,97	1,15	0,05	0,63	0,03
2021.	3	0,26	0,55	1,02	0,07	0,17	1,13	1,32	0,04	0,35	0,03
2021.	4	0,45	0,6	0,99	0,04	0,46	1,29	1,16	0,04	0,43	0,03
2021.	5	0,31	0,59	0,85	0,04	0,38	1,05	1,27	0,04	0,62	0,03
2021.	6	0,25	0,76	0,83	0,04	0,2	0,95	1,11	0,04	0,40	0,03
2021.	7	0,26	0,85	0,87	0,04	0,28	1,05	1,18	0,04	0,31	0,03
2021.	8	0,23	0,61	0,86	0,04	0,23	1,08	1,01	0,04	0,25	0,03
2021.	9	0,2	0,53	0,73	0,04	0,24	0,92	0,93	0,04	0,23	0,03
2021.	10	0,16	0,54	0,67	0,04	0,2	0,8	1,05	0,04	0,22	0,03
2021.	11	0,13	0,56	0,59	0,04	0,16	0,73	0,79	0,05	0,14	0,03
2021.	12	0,1	0,47	0,62	0,05	0,23	0,95	0,93	0,06	0,21	0,03
2022.	1	0,15	0,42	0,65	0,05	0,15	0,92	0,93	0,05	0,13	0,03
2022.	2	0,16	0,34	0,66	0,04	0,22	0,91	1,05	0,05	0,19	0,03
2022.	3	0,16	0,38	0,73	0,05	0,2	0,8	1,37	0,05	0,2	0,03
2022.	4	0,22	0,46	0,67	0,05	0,17	0,86	1,	0,05	0,17	0,03
2022.	5	0,14	0,63	0,76	0,05	0,18	0,94	1,13	0,05	0,28	0,03
2022.	6	0,2	0,55	0,84	0,05	0,21	0,74	1,2	0,06	0,13	0,03
2022.	7	0,25	0,83	0,78	0,03	0,41	0,95	1,26	0,05	0,17	0,03
2022.	8	0,2	0,9	0,99	0,05	0,29	1,03	1,47	0,05	0,28	0,02
2022.	9	0,44	0,87	1,13	0,05	0,43	1,17	1,52	0,05	0,29	0,02
Depoziti nefinancijskih poduzeća											
2021.	1	0,36	0,57	1,07	0,02	NA	0,88	1,35	0,01	NA	0,03
2021.	2	0,42	0,82	0,95	0,02	0,04	1,07	1,26	0,01	NA	0,03
2021.	3	0,65	0,27	1,10	0,02	NA	1,06	1,23	0,02	NA	0,03
2021.	4	0,65	0,76	0,98	0,02	0,30	1,08	1,59	0,01	NA	0,05
2021.	5	0,53	0,86	1,06	0,02	NA	NA	1,15	0,01	NA	0,04
2021.	6	0,37	1,00	1,60	0,03	0,61	1,19	1,52	0,01	NA	0,05
2021.	7	0,47	0,81	1,24	0,02	0,61	1,06	NA	0,01	NA	0,04
2021.	8	0,32	0,62	1,23	0,02	0,29	0,57	1,44	0,01	NA	0,04
2021.	9	0,47	0,40	0,81	0,02	NA	0,23	1,01	0,01	NA	0,05
2021.	10	0,36	0,34	NA	0,04	0,11	0,82	NA	0,00	NA	0,04
2021.	11	0,34	0,40	0,69	0,02	0,24	0,53	1,36	0,01	NA	0,04
2021.	12	0,23	0,24	NA	0,02	0,43	0,31	0,95	0,01	NA	0,04
2022.	1	0,37	0,20	NA	0,02	0,15	0,88	1,09	0,01	NA	0,05
2022.	2	0,21	0,21	0,70	0,01	NA	0,37	NA	0,02	NA	0,05
2022.	3	0,17	0,26	0,59	0,01	0,03	0,95	1,29	0,01	NA	0,03
2022.	4	0,14	0,24	0,52	0,02	0,38	0,37	0,94	0,01	NA	0,03
2022.	5	0,17	0,33	0,52	0,02	0,10	0,56	NA	0,01	NA	0,03
2022.	6	0,10	0,25	1,03	0,02	0,13	0,61	0,88	0,01	NA	0,03
2022.	7	0,44	0,36	0,53	0,02	0,37	0,57	0,86	0,01	NA	0,03
2022.	8	0,23	0,18	0,73	0,02	0,31	NA	NA	0,01	NA	0,03
2022.	9	0,53	0,54	0,82	0,03	0,32	NA	1,68	0,01	NA	0,06

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjecom se odnose na nove poslove

Depoziti u stranoj valuti obuhvaćaju sve strane valute osim EUR

Tabela 18: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji za januar-septembar 2022. godine

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
		Jan_Sep_2021	Jan_Sep_2022	2022/2021 promjena %		Jan_Sep_2021	Jan_Sep_2022	2022/2021 promjena %		Jan_Sep_2021	Jan_Sep_2022	2022/2021 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
	UKUPNO	10089	13525	34,1	34,1	15311	21173	38,3	38,3	-5222	-7648	46,5	46,5	63,9%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA	117	145	24,1	0,3	379	568	49,9	1,23	-262	-423	61,4	3,08	25,6%
2	PROIZVODI BILJNOG PORJEKLA	192	174	-9,2	-0,17	598	828	38,5	1,50	-406	-654	61,0	4,74	21,1%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I BILJNOG PORJEKLA	61	104	71,6	0,43	106	186	75,5	0,52	-45	-82	80,6	0,70	55,9%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	282	345	22,3	0,62	1155	1608	39,2	2,96	-873	-1263	44,7	7,47	21,5%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	912	1592	74,6	6,74	1310	3621	176,4	15,09	-398	-2029	409,8	31,23	44,0%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	683	947	38,7	2,62	1237	1678	35,7	2,88	-554	-731	31,9	3,39	56,4%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	483	619	28,2	1,35	905	3621	300,1	17,74	-422	-3002	611,4	49,41	17,1%
8	KOŽA I KRZNO	83	92	10,7	0,09	206	1678	714,6	9,61	-123	-1586	1189,5	28,02	5,5%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	700	878	25,5	1,77	205	1462	613,2	8,21	495	-584	-217,9	20,66	60,1%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	282	405	43,7	1,22	303	267	-11,9	-0,24	-21	138	-758,1	-3,05	151,8%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	480	572	19,2	0,91	802	378	-52,9	-2,77	-322	194	-160,2	-9,88	151,3%
12	OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	530	654	23,4	1,23	228	478	109,6	1,63	302	176	-41,7	2,41	136,8%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	111	163	47,1	0,52	266	1174	341,4	5,93	-155	-1011	552,1	16,39	13,9%
14	BISERI, PLEMENTI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	41	39	-6,1	-0,02	25	318	1172,0	1,91	16	-280	-1846,9	5,66	12,1%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	2113	3176	50,3	10,54	1439	421	-70,7	-6,65	674	2755	308,8	-39,85	754,4%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	1514	1840	21,5	3,23	1765	49	-97,2	-11,21	-251	1791	-813,5	-39,10	3755,1%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	289	378	30,8	0,88	824	3611	338,2	18,20	-535	-3233	504,3	51,67	10,5%
18	SATOV I, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	38	56	48,2	0,18	237	2640	1013,9	15,69	-199	-2584	1198,3	45,67	2,1%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	160	182	14,0	0,22	8	1136	14100,0	7,37	152	-954	-727,4	21,17	16,1%
20	RAZNI PROIZVODI	1008	1157	14,8	1,48	321	270	-15,9	-0,33	687	887	29,1	-3,83	68,7%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 19: Vanjskotrgovinska razmjena u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima za januar-septembar 2022. godine

u 000 KM

Zemlje					Promjena u %					Promjena u %					Promjena u %
	Jan-sept. 2021.		Jan-sept. 2022.			Jan-sept. 2021.		Jan-sept. 2022.			Jan-sept. 2021.		Jan-sept. 2022.		
	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	
EU	7.466	74,0%	9.987	73,8%	33,8%	9.120	59,6%	11.937	56,4%	30,9%	-1.654	31,6%	-1.950	25,5%	17,9%
CEFTA	1.614	16,0%	2.491	18,4%	54,3%	1.981	12,9%	2.590	12,2%	30,7%	-367	7,0%	-99	1,3%	-73,0%
Ostali partneri	1.004	10,0%	1.047	7,7%	4,3%	4.209	27,5%	6.646	31,4%	57,9%	-3.205	61,3%	-5.599	73,2%	74,7%
Njemačka	1.522	15,1%	1.991	14,7%	30,8%	1.861	12,2%	2.176	10,3%	16,9%	-339	6,5%	-185	2,4%	-45,4%
Hrvatska	1.363	13,5%	2.048	15,1%	50,3%	1.392	9,1%	2.125	10,0%	52,7%	-29	0,6%	-77	1,0%	165,5%
Italija	1.096	10,9%	1.539	11,4%	40,4%	1.848	12,1%	2.558	12,1%	38,4%	-752	14,4%	-1.019	13,3%	35,5%
Srbija	1.128	11,2%	1.796	13,3%	59,2%	1.742	11,4%	2.290	10,8%	31,5%	-614	11,7%	-494	6,5%	-19,5%
Slovenija	882	8,7%	1.049	7,8%	18,9%	723	4,7%	836	3,9%	15,6%	159	-3,0%	213	-2,8%	34,0%
Austrija	938	9,3%	1.271	9,4%	35,5%	589	3,8%	754	3,6%	28,0%	349	-6,7%	517	-6,8%	48,1%
Turska	240	2,4%	230	1,7%	-4,2%	890	5,8%	1.234	5,8%	38,7%	-650	12,4%	-1.004	13,1%	54,5%
Rusija	57	0,6%	46	0,3%	-19,3%	489	3,2%	515	2,4%	5,3%	-432	8,3%	-469	6,1%	8,6%
Kina	24	0,2%	31	0,2%	29,2%	1.197	7,8%	1.698	8,0%	41,9%	-1.173	22,4%	-1.667	21,8%	42,1%
Ostale zemlje	2.834	28,1%	3.524	26,1%	24,4%	4.579	29,9%	6.987	33,0%	52,6%	-1.745	33,4%	-3.463	45,3%	98,4%
UKUPNO	10.084	100%	13.525	100,0%	34,1%	15.310	100%	21.173	100,0%	38,3%	-5.226	100,0%	-7.648	100,0%	46,3%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 20: Platni bilans Bosne i Hercegovine

PLATNI BILANS BOSNE I HERCEGOVINE u milionima KM	K1-K3 2021	K1-K3 2022	Promjena K1-K3 2022 /K1-K3 2021
TEKUĆI RAČUN	-631	-1.667	164,0%
Roba - saldo	-5.097	-7.248	42,2%
Izvoz robe, fob	9.037	11.974	32,5%
Uvoz robe, fob	14.134	19.222	36,0%
Usluge - saldo	1.804	2.298	27,4%
Potražuje - ukupno	2.694	3.545	31,6%
Duguje - ukupno	891	1.247	40,0%
Primarni dohodak - saldo	-470	-147	-68,7%
Potražuje - ukupno	752	858	14,2%
Duguje - ukupno	1.222	1.005	-17,7%
Sekundarni dohodak - saldo	3.132	3.431	9,5%
Od čega: Personalni transferi - potražuje	2.240	2.616	16,8%
KAPITALNI RAČUN	256	221	-13,7%
FINANSIJSKI RAČUN	-254	-793	212,2%
Direktne investicije	-1.090	-805	-26,1%
Od čega: Reinvestirane zarade - Pasiva	755	634	-16,0%
Portfolio investicije	-4	44	-1306,6%
Ostale investicije	-884	-595	-32,7%
Neto finansijska aktiva	355	301	-15,2%
Valuta i depoziti	290	62	-78,8%
Ostalo	75	236	213,2%
Neto finansijska pasiva	1.239	895	-27,7%
Valuta i depoziti	-385	-166	-56,8%
Zajmovi	451	253	-44,0%
Vladin sektor	74	-187	-352,3%
Ostali sektori	377	440	16,7%
Trgovinski krediti i avansi	563	799	42,0%
Rezervna aktiva	1.723	560	-67,5%
NETO GREŠKE I PROPUSTI	121	653	438,4%

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj – septembar/rujan 2022. godine.***

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____ , _____ godina
S a r a j e v o

M. P.

Predsjedavajuća
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

PRIJEDLOG

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar/siječanj – septembar/rujan 2022. godine.***

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____, _____ godina

S a r a j e v o

M. P.

Predsjedateljica
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Borjana Krišto

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____. сједници, одржаној _____ године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ ***Босна и Херцеговина Економски трендови јануар/сијечањ – септембар/рујан 2022. године.***

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година
С а р а ј е в о

М. П.

Предсједавајућа
Савјета министара Босне и Херцеговине
Борјана Кришто